

Informe preliminar FUNDACIÓ JAUME BOFILL

Informe preliminar de resultats de l'enquesta Via Universitària

Inés Soler Julve

NOVEMBRE 2016

Xarxa Vives
d'universitats

ACCÉS, CONDICIONS D'APRENENTATGE,
EXPECTATIVES I RETORNS
DELS ESTUDIS UNIVERSITARIS

FUNDACIÓ
JAUME
BOFILL

Les publicacions de la Fundació Jaume Bofill estan disponibles per a descàrrega al web www.fbofill.cat.

Aquest treball està subjecte a la llicència **Creative Commons de Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada**

© Fundació Jaume Bofill, 2016
Provença, 324
08037 Barcelona
fbofill@fbofill.cat
<http://www.fbofill.cat>

Primera edició: novembre de 2016

Autora: Inés Soler Julve
Coordinació de continguts: Elena Sintés
Coordinadora editorial: Anna Sadurní
Fotografia de la coberta: Lluís Salvadó
Disseny: Amador Garrell
Maquetació: Àtona, SL
ISBN: 978-84-945869-5-8

Amb la col·laboració de:

Inés Soler Julve, treballa com a tècnica de l'Observatori d'Igualtat a la Universitat de València. És doctora en Sociologia per la Universitat de València. Investigadora del projecte ECOVIPEU (Enquesta de Condicions de Vida i Participació de l'Estudiantat Universitari) i codirectora del llibre *Desigualdad y Universidad: la Encuesta de Condiciones de Vida y de Participación de los Estudiantes Universitarios en España*, Antonio Ariño, Ramón Llopis i Inés Soler (dirs.). València: Universitat de València, 2014.

Índex

1. PRESENTACIÓ	4
2. TREBALL DE CAMP I CARACTERÍSTIQUES TÈCNiques DE L'ENQUESTA	5
2.1. PROCEDIMENT DE CONTACTE I SELECCIÓ MOSTRAL	5
2.2. ÀMBITS TEMÀTICS DEL QÜESTIONARI	5
2.3. TREBALL DE CAMP I SUPORT TÈCNIC	5
3. REPRESENTATIVITAT DE LA MOSTRA OBTINGUDA	7
4. ORIGEN SOCIAL DE L'ESTUDIANTAT ENQUESTAT	8
5. RESULTATS DE L'ENQUESTA VIA UNIVERSITÀRIA	13
BLOC I: ACCÉS I TRAJECTÒRIA UNIVERSITÀRIA	13
1) <i>Estudis actuals</i>	13
2) <i>Accés a la Universitat</i>	15
3) <i>Trajectòria universitària</i>	19
4) <i>Expectatives inicials respecte la Universitat</i>	22
BLOC II: PRÀCTIQUES D'ESTUDI	25
5) <i>Pràctiques d'estudi i resultats</i>	25
6) <i>Règim de dedicació a l'estudi</i>	30
BLOC III: VIDA QUOTIDIANA	34
7) <i>Condicions de vida</i>	34
8) <i>Participació cultural i social a la universitat</i>	40
BLOC IV: VALORACIÓ I EXPECTATIVES DE FUTUR	48
9) <i>Valoració de l'experiència universitària</i>	48
10) <i>Expectatives futures</i>	62
11) <i>Mobilitat internacional</i>	71
CONCLUSIONS	79
ANNEX I. BASE DE DADES DE L'ENQUESTA VIA UNIVERSITÀRIA	80
1. CONSIDERACIONS GENERALS SOBRE LA BASE DE DADES I MOSTRA OPERATIVA	80
2. DEPURACIÓ DE LA BASE DE DADES I CORRECCIÓ D'INCONSISTÈNCIES	80
3. CONSTRUCCIÓ DE VARIABLES D'ANÀLISI EN EL SPSS	82

1. Presentació

“Via Universitària: accés, condicions d’aprenentatge, expectatives i retorns dels estudis universitaris”¹ té per objecte realitzar una enquesta a l’estudiantat universitari per tal de generar informació rigorosa, objectiva i àmplia sobre les condicions de vida i les formes de vinculació amb l’estudi de la població estudiantil universitària.

El projecte ha estat impulsat i finançat per la Fundació Jaume Bofill (FJB), en col·laboració amb la Xarxa Vives d’Universitats (XVU), i pretén fornir dades i elements d’anàlisi comuns per a les universitats de la XVU sobre les característiques de l’estudiantat i del seu recorregut universitari. Es tracta d’un projecte d’àmbit internacional que abasta 19 universitats de 3 estats de l’arc mediterrani: Andorra, Espanya i França, i suposa una continuïtat del treball encetat amb l’Observatori Campus Vivendi² i l’enquesta ECoViPEU a les universitats de l’estat espanyol, dirigida des de la Universitat de València.

Aquest informe és una primera aproximació als resultats obtinguts de l’enquesta, on se fa una anàlisi descriptiva dels principals eixos de la vida universitària a partir de l’explotació global de les dades del qüestionari. Com a dimensions transversals, s’analitzen l’equitat, la diversitat i la qualitat de l’experiència universitària a partir de la mesura de les relacions que s’estableixen: tant amb variables sociodemogràfiques vinculades a l’origen social, l’edat i el sexe de l’estudiantat, com a variables acadèmiques, com la modalitat d’estudi, l’àrea de coneixement o el règim de dedicació.

¹ <http://www.viauniversitaria.net/>

² <http://www.campusvivendi.com/>

2. Treball de camp i característiques tècniques de l'enquesta

2.1. Procediment de contacte i selecció mostral

El mètode de recollida de la informació és l'entrevista individual, que consta d'un qüestionari que l'estudiantat matriculat en els graus i màsters de les universitats participants ha d'emplenar mitjançant Internet (CAWI). D'acord amb l'experiència adquirida en ECoViPEU, s'ha optat per utilitzar el procediment d'enquesta en línia, ja que proporciona una major rapidesa en l'obtenció de les dades, un accés a una mostra molt més àmplia i un important estalvi de recursos econòmics en relació amb altres mètodes d'enquesta.

El treball de camp es va iniciar el 23 de febrer de 2015, amb el llançament de l'enquesta en el primer grup d'universitats participants. Estava previst que se prolongara fins al 17 d'abril, amb l'enviament de tres correus electrònics recordatoris en cada universitat. Com que moltes de les universitats s'incorporaren més tard al projecte i feren els llançaments de l'enquesta en diferents moments, la plataforma es va mantenir activa fins a l'11 de maig de 2015, de manera que es garantia que l'estudiantat de totes les universitats participants havia tingut almenys dues setmanes per contestar al qüestionari.

2.2. Àmbits temàtics del qüestionari

L'elaboració del qüestionari es planteja a partir de tres preguntes clau:

1. Què volem conèixer de les trajectòries estudiantils i pot contribuir a la millora de les polítiques universitàries?
2. Tothom gaudeix de les mateixes oportunitats? Com podem millorar les condicions per a l'estudi en termes d'equitat?
3. Com de diverses són aquestes trajectòries? Podem construir-ne una tipologia? Com és avui dia "l'ofici d'estudiar" en la universitat?

El qüestionari està dividit en quatre grans blocs que abasten 12 grans àmbits d'estudi de les característiques dels estudiants i de les seues condicions de vida i d'estudi, així com del recorregut de la seua trajectòria universitària. El primer bloc recull preguntes relatives a la trajectòria educativa anterior a l'entrada a la universitat, el segon bloc se centra a analitzar la vida universitària, el tercer pregunta sobre les expectatives de futur i els valors, i incorpora l'experiència d'estudis a l'estranger. El quart i últim bloc registra les característiques sociodemogràfiques dels entrevistats.

La versió en francès està adaptada al sistema educatiu d'aquest país. Per assegurar la comparabilitat amb el conjunt de l'enquesta s'han mantingut 47 preguntes, se n'han eliminat 5 i se n'han modificat 5. L'anàlisi dels resultats s'ha fet conjuntament. Sempre que ha calgut, hem posat un avís a peu de pàgina per assenyalar les diferències per als qüestionaris en francès.

2.3. Treball de camp i suport tècnic

El suport tècnic necessari per al desenvolupament de l'enquesta va ser proporcionat per ESAM Tecnologia, una empresa derivada de la Universitat de València. La infraestructura de hardware va estar constituïda pels servidors situats a les instal·lacions de l'ICMol, que es troben dins de la xarxa informàtica de la

Universitat de València. En aquests servidors hi ha allotjada l'eina E-NQUEST, propietat d'ESAM Tecnologia, amb la qual es va realitzar el llançament de l'enquesta en línia.

El procediment de contacte va consistir en l'enviament d'un correu electrònic a cadascuna de les adreces de correu electrònic que componien la mostra de partida. L'enviament va ser realitzat per les 19 universitats participants a la totalitat del seu alumnat matriculat en estudis de grau i màster. Aquest correu electrònic contenia una carta de presentació de l'estudi i una petició formal perquè hi participaren, així com un URL (*uniform resource locator*) que permetia establir un hiperenllaç amb la pàgina web en què s'allotjava el qüestionari de l'estudi. Així, doncs, l'accés al qüestionari de Via Universitària per part de l'estudiantat al qual es pretén entrevistar es realitza mitjançant un enllaç únic personalitzat. Aquest accés (URL), generat automàticament per l'aplicació de forma completament aleatòria i distribuït de forma personal a través de correu electrònic, és plenament anònim.

La mostra analitzada va ser de 20.512 enquestats de les 19 universitats participants. A l'annex I es poden consultar les consideracions tècniques sobre la base de dades, la seua depuració i correcció d'inconsistències, així com la creació de noves variables.

3. Representativitat de la mostra obtinguda

En aquest apartat presentem una taula resum amb les principals característiques sociodemogràfiques i acadèmiques de l'estudiantat enquestat.

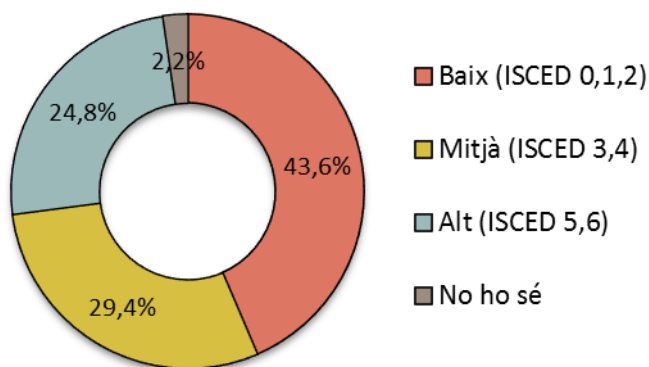
Taula 1.
Principals característiques de l'estudiantat enquestat i matriculat a les universitats

	Matrícula 2013 - 2014	Via Universitària
Sexe		
<i>Dona</i>	54,5%	61,4%
<i>Home</i>	45,5%	38,6%
Estat		
<i>Fins a 21 anys</i>	26,3%	38,1%
<i>De 22 a 25 anys</i>	41,1%	36,9%
<i>De 26 a 29 anys</i>	14,5%	9,9%
<i>Més de 30 anys</i>	18,0%	15,0%
Àrea de coneixement		
<i>Arts i humanitats</i>	11,2%	9,3%
<i>Ciències</i>	7,4%	8,9%
<i>Ciències de la salut</i>	14,9%	17,6%
<i>Ciències socials i jurídiques</i>	46,5%	42,7%
<i>Enginyeria i arquitectura</i>	20,0%	21,4%
Nivell de titulació		
<i>1º Cicle: Grau/ Doble grau</i>	84,9%	91,1%
<i>2º Cicle: Màster/ Postgrau</i>	15,1%	8,9%

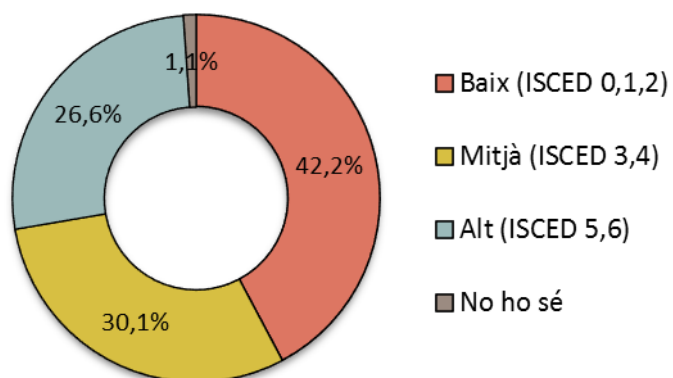
4. Origen social de l'estudiantat enquestat

Presentem les variables sociodemogràfiques del nivell d'estudis i la categoria professional dels progenitors a partir de les variables construïdes amb la classificació internacional ISCED i ISCO (annex 1). Fem referència al grau d'equitat del sistema universitari perquè tenim com a punt de partida les dades analitzades en la publicació dels resultats d'Ecovipeu (capítol 3), on comparem la procedència social de l'estudiantat amb la població de referència d'homes i dones de la seua generació.

Gràfica 1.
Nivell d'estudis del pare

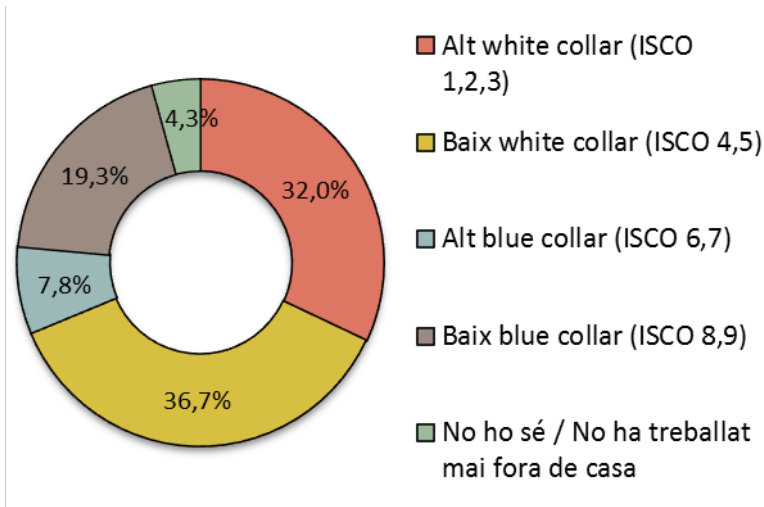
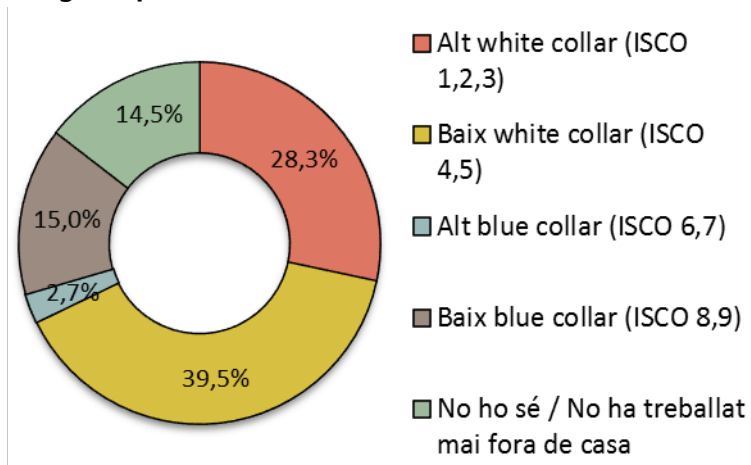

Gràfica 2.
Nivell d'estudis de la mare

Entre el 42 i 44% de la població enquestada procedeix d'un entorn familiar amb un capital educatiu baix, de pares i mares que no han estudiat més enllà de l'educació obligatòria. És una dada molt positiva pel que fa al grau d'equitat que presenten els estudis universitaris de les universitats de la Xarxa Vives participants en l'enquesta. En el cas d'Ecovipeu, aquestes famílies tenien un pes al voltant de 10 punts inferior.

Gràfica 3.

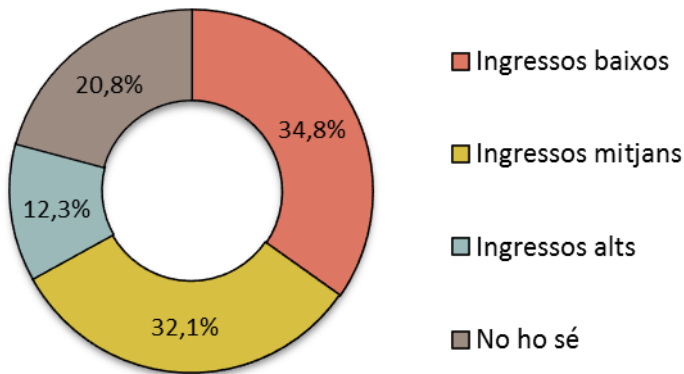
Categoria professional del pare³**Gràfica 4.****Categoria professional de la mare**

A la pregunta de l'ocupació dels progenitors, com en el cas del capital educatiu, el pes de les categories més altes és inferior al de la mostra d'estudiants d'Ecovipeu. Entre l'estudiantat enquestat a Via Universitària, la categoria professional "Baix white collar" supera la categoria "Alt white collar", mentre que en Ecovipeu era a l'inrevés.

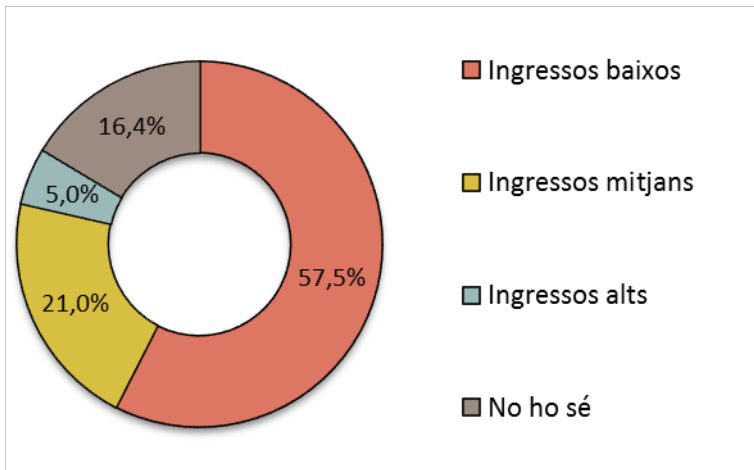
Tant en el cas dels pares com de les mares, les majors concentracions de respostes del nivell més alt, en les categories ISCO 1, 2, 3, les trobem en ocupacions com ara professionals, professorat, advocacia o metges (al voltant del 15%). En el segon nivell (ISCO 4, 5), els pares són nombrosos en la categoria "empresaris amb menys de 10 assalariats" (14%) i les mares, en "empleades d'oficina" (14%) o "treballadores de serveis" (15%).

Gràfica 5.**Nivell d'ingressos del pare⁴**

³ Convé assenyalar que la taxa d'enquestes sense resposta en aquesta pregunta és molt elevada (13,6% en el cas dels pares i 7,9% en el cas de les mares) i no s'ha reflectida en els percentatges representats en la gràfica.

Gràfica 6.
Nivell d'ingressos de la mare

El nivell d'ingressos dels pares de l'estudiantat enquestat es reparteix fonamentalment entre el 35% que guanya menys de 1.200€ i el 32% que guanya entre 1.200 i 2.300€. Un minoritari 12% de l'estudiantat declara tenir pares que guanyen més de 2.300€.

En el cas de les mares, la concentració en els ingressos baixos és molt més elevada, amb més de la meitat de la mostra (57,5%) que guanya menys de 1.200€. Això s'explica en part perquè un 16% de les mares no té cap font d'ingressos, situació que en el cas dels pares se produeix per al 2,5% de l'estudiantat.

Com a variables complementàries per analitzar globalment l'origen social de l'estudiantat, utilitzem el cicle i la modalitat d'estudis, i observem les relacions amb les variables de nivell d'estudis dels progenitors⁵.

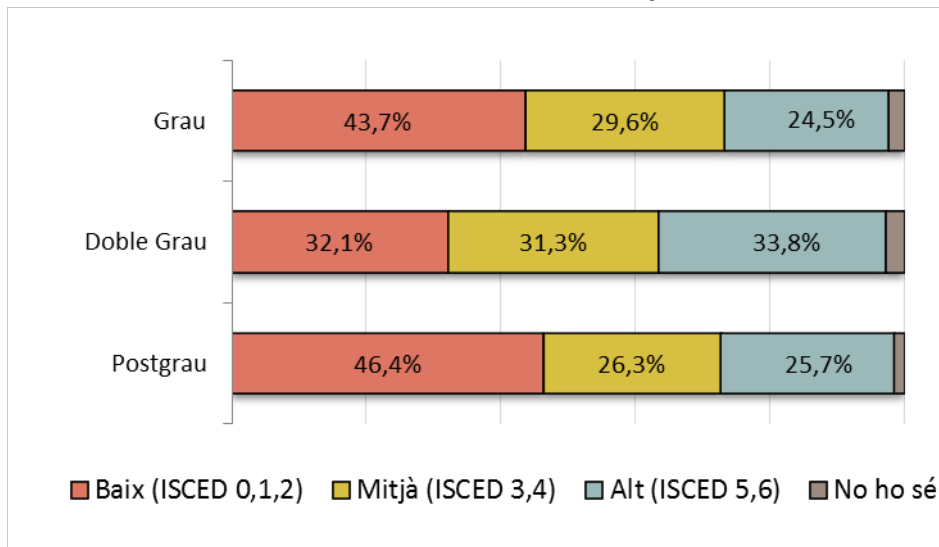
En el cas del cicle, podem comprovar que la presència de famílies amb menys capital educatiu disminueix considerablement en el col·lectiu d'estudiants de les dobles titulacions respecte al de grau. Especialment, en el cas de les mares, hi ha 16 punts percentuals de diferència. Lògicament, això s'acompanya d'una sobrerrepresentació d'estudiants amb pares i mares universitaris.

Pel que fa a l'estudiantat de postgrau, cal subratllar que presenten un grau d'equitat lleugerament superior al col·lectiu de grau quant al capital educatiu de procedència. És un fet sorprenent si es té en compte que el preu de la matrícula és superior en aquests estudis. Probablement s'explica per l'edat i l'autonomia financera de l'estudiantat de postgrau, que no està tan condicionat per l'origen social de partida.

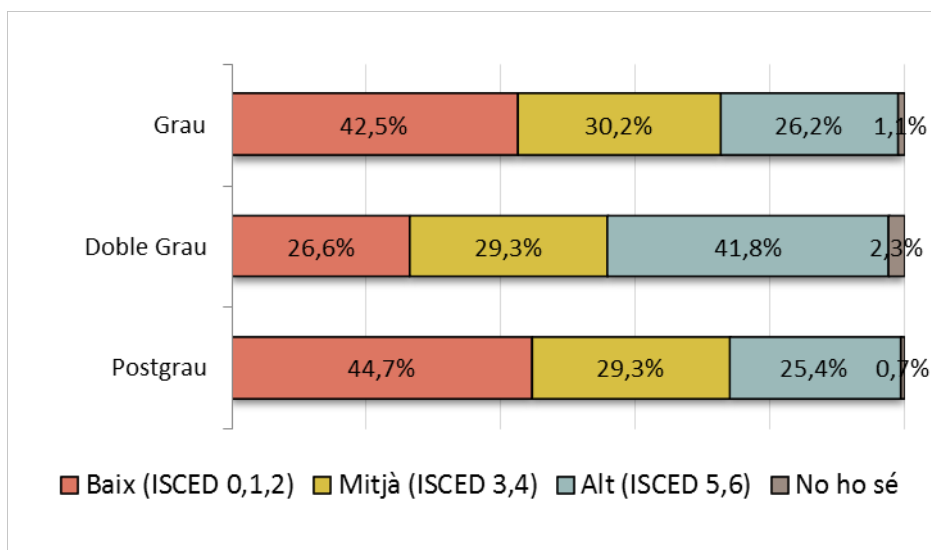
⁴ Convé assenyalar que la taxa d'enquestes sense resposta a aquesta pregunta és molt elevada (12,7% en el cas dels pares i 7,2% en el cas de les mares). En aquest informe s'ha optat per presentar les gràfiques sense que queden reflectits els percentatges de no resposta per facilitar la lectura de resultats.

⁵ Les diferències són molt similars si utilitzem les variables de categoria professional o nivell d'ingressos.

Gràfica 7.
Cicle d'estudis en funció del nivell d'estudis del pare

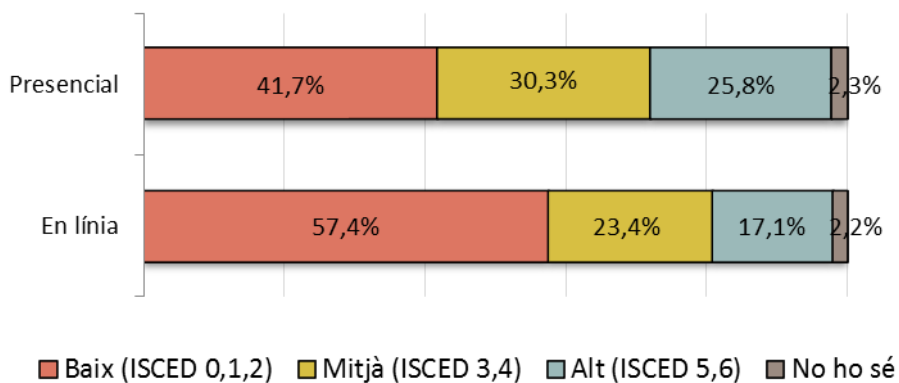

Gràfica 8.
Cicle d'estudis en funció del nivell d'estudis de la mare

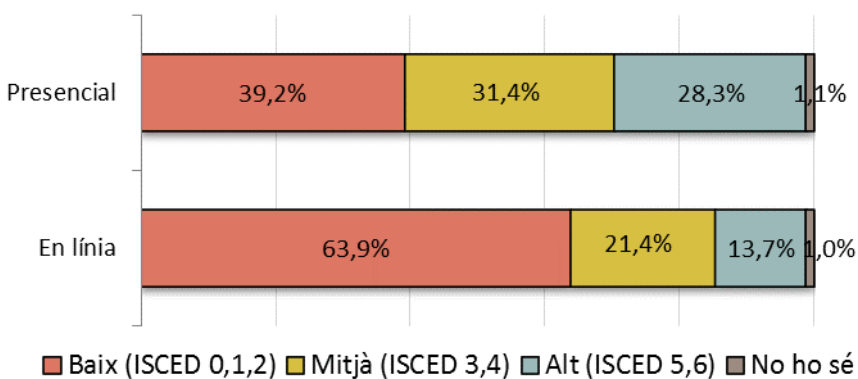

En el cas de la modalitat d'estudis, hi ha diferències significatives en funció de l'origen social de l'estudiantat. El perfil sociodemogràfic de l'estudiantat a distància, que cursa els estudis amb una modalitat en línia, ja siga a universitats presencials o a distància, és molt diferent al perfil de l'estudiantat presencial. En aquest cas, trobem diferències significatives quant al nivell d'estudis dels pares i mares. Entre l'estudiantat a distància el 57% dels pares té un baix nivell educatiu, enfront del 42% de l'estudiantat presencial; i en el cas de les mares, la diferència és encara superior (64% enfront del 39%).

Gràfica 9.
Modalitat d'estudis en funció del nivell d'estudis del pare

Gràfica 10.
Modalitat d'estudis en funció del nivell d'estudis de la mare

5. Resultats de l'enquesta Via Universitària

A continuació presentem els principals resultats de l'enquesta, amb una anàlisi descriptiva dels quatre blocs de preguntes, on s'inclou la construcció de les variables claus per a l'anàlisi posterior en més profunditat. A més, per tal de tenir un primer diagnòstic on estiguen incloses les dimensions transversals d'equitat i diversitat de la mostra, en algunes taules i gràfiques es fan creuaments bivariats en funció del nivell d'estudis familiar, de l'edat o el sexe segons la pertinença i la importància de la relació.

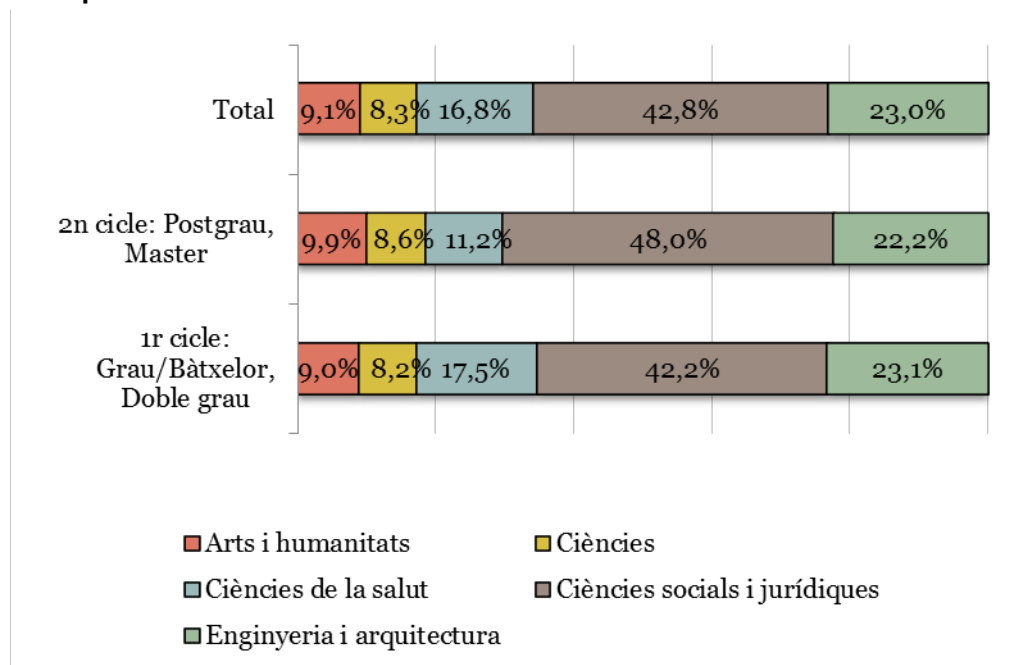
Bloc I: Accés i trajectòria universitària

1) Estudis actuals

L'estudiantat participant en l'enquesta Via Universitària estudia majoritàriament un grau o doble grau de primer cicle (89%). La proporció de l'estudiantat matriculat en un màster o postgrau és de l'11%. La distribució de la mostra per àrees de coneixement és molt similar a la població de referència, amb un pes molt significatiu de l'àrea de ciències socials i jurídiques.

Gràfica 11.

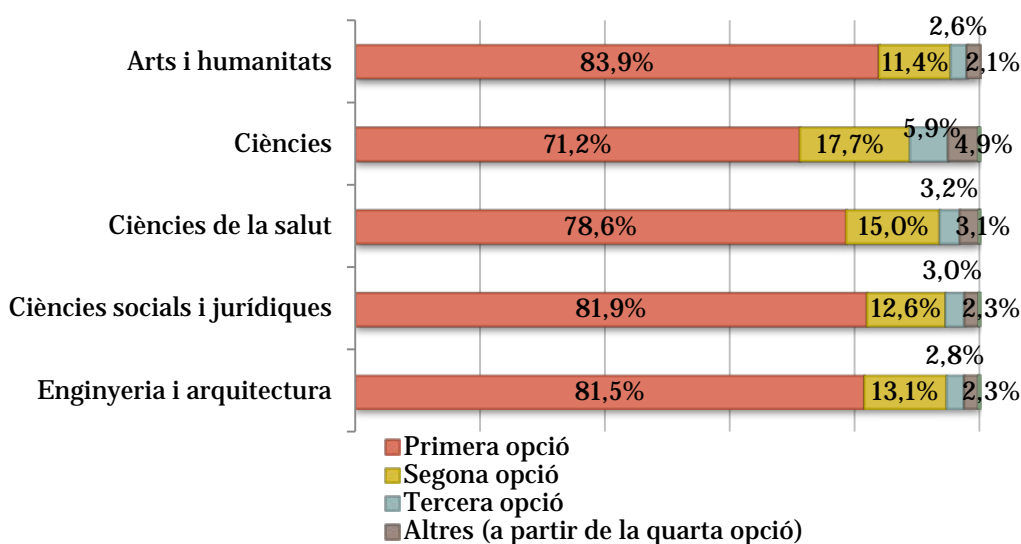
Cicle per àrea de coneixement

En el cas de l'estudiantat de grau, se'ls demanava quin lloc ocupa en les seues preferències la titulació que cursen. Majoritàriament han triat els seus estudis en primera opció (81%), però en l'anàlisi per àrees de coneixement s'observen algunes diferències. La vocació en les carreres de ciències pures no és tan majoritària com en la resta de les àrees de coneixement. Hi ha un 30% de l'estudiantat de titulacions com les de física, matemàtiques o biologia que han triat la carrera en segona, tercera o fins i tot quarta opció.

Una possible explicació poden ser les elevades notes de tall de les titulacions de la branca d'enginyeries i arquitectura, que podrien ser les primeres opcions d'aquest col·lectiu d'estudiants.

Gràfica 12.
Preferències (de grau) per àrea de coneixement

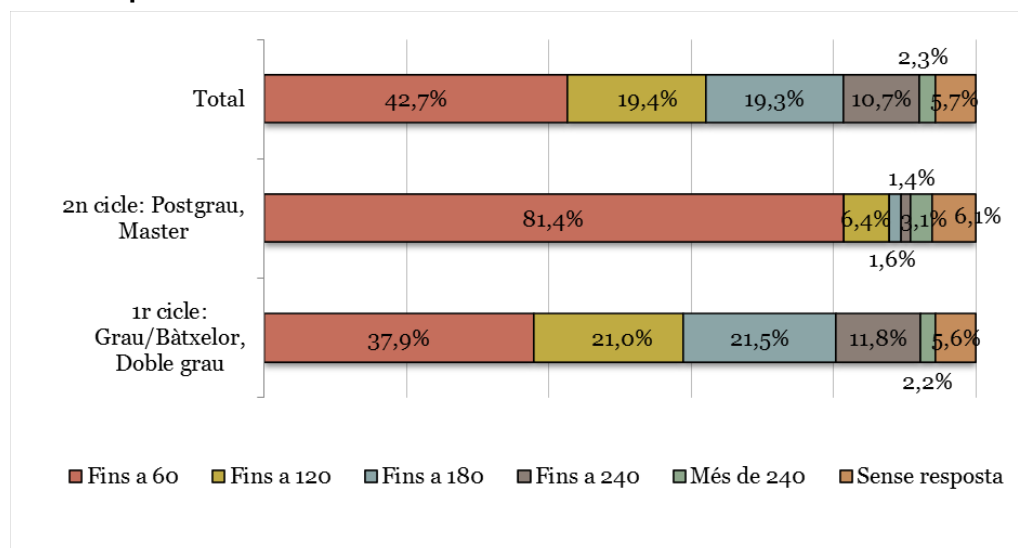

La informació que tenim respecte al seu ritme d'estudis són els crèdits que ja han superat i els que tenen matriculats aquest curs.

En el cas de l'estudiantat de grau, la mostra es distribueix principalment entre els tres primers grups, que equivalen als tres primers anys de carrera: fins a 60 crèdits (38%), fins a 120 crèdits (21%) i fins a 180 (21%).

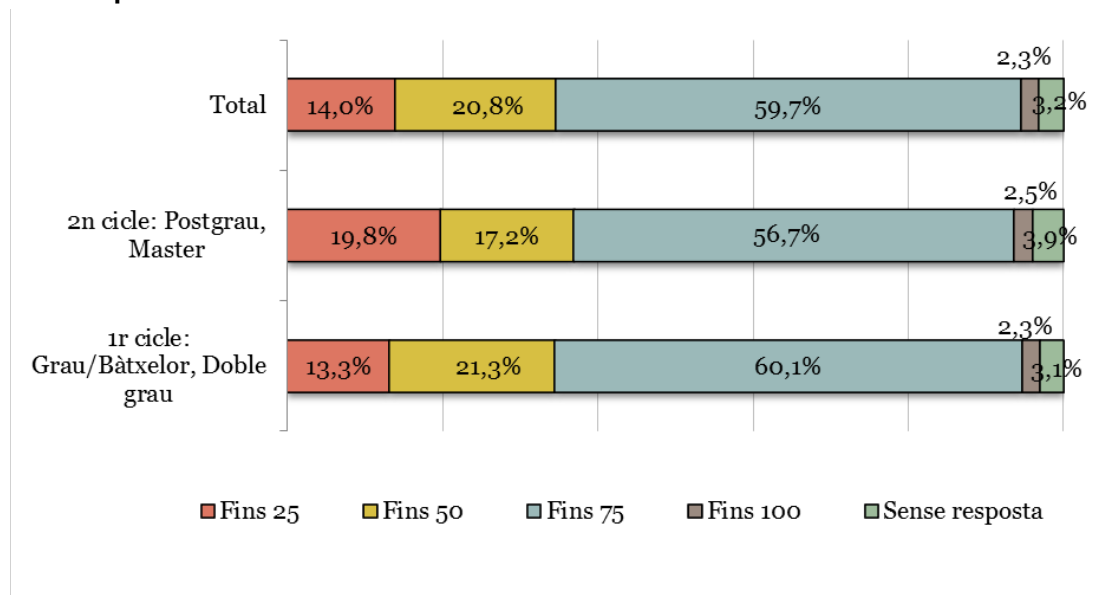
En el cas de l'estudiantat de postgrau, el 81% afirma haver superat ja els primers 60 crèdits de la titulació, cosa que en principi podem interpretar com que ja porten almenys un any estudiant.

Gràfica 13.
Crèdits aprovats⁶

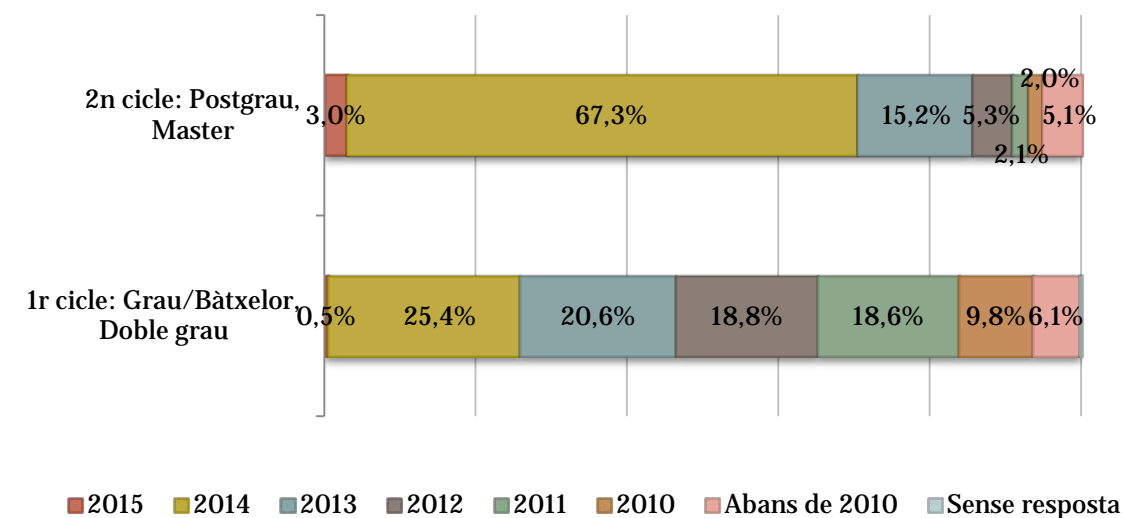

⁶ Aquesta pregunta no hi és al qüestionari francès.

Gràfica 14.
Crèdits previstos curs actual

Gràfica 15.
Any d'inici de la titulació segons el cicle

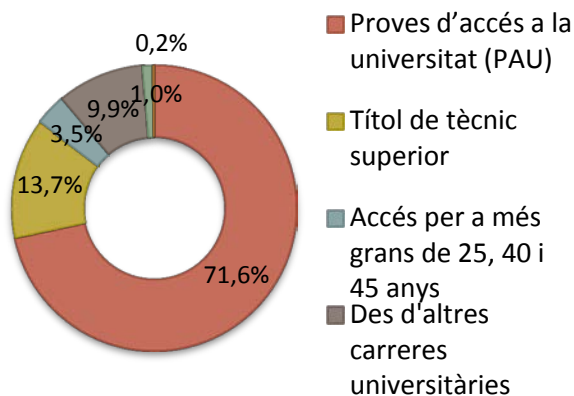
Respecte a l'any d'inici de la titulació actual, cal subratllar que el 30% de l'estudiantat de segon cicle ha iniciat els seus estudis de màster o postgrau fa més de dos anys.

2) Accés a la Universitat

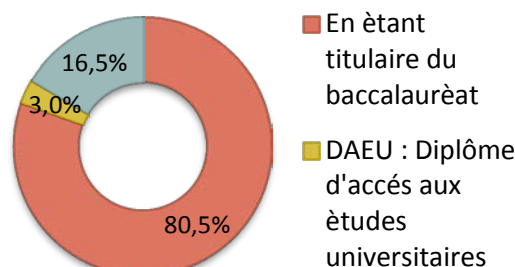
En l'apartat sobre l'accés a la universitat s'analitzen les variables de la via d'accés utilitzada, la especialitat de batxillerat cursada i la nota d'accés obtinguda. L'origen social de l'estudiantat és una variable que serveix per explicar les diferències quant a les vies d'accés. I l'any d'entrada a la universitat ens permet calcular el tipus de transició als estudis universitaris que fan des de l'educació secundària.

Gràfica 16. Via d'accés a la universitat

Via Universitària - versió general

Via Universitària - versió francesa

El 72% de l'estudiantat enquestat accedeix a la universitat per la via tradicional amb les proves d'accés a la universitat (PAU). En el cas de la mostra francesa, aquesta via tradicional és encara més majoritària (80,5%).

Entre les vies alternatives, l'accés mitjançant un títol de tècnic superior és la que té més pes (14%), seguit de l'accés des d'altres carreres universitàries (10%). Per últim, el 3,5% de la mostra ha entrat a la universitat amb l'accés per a majors de 25 anys o bé per a majors de 40 i 45 anys.

Altres estudiants han assenyalat com a via d'accés el trasllat d'expedient d'altres universitats o la doble via de Cicle Formatiu i PAU. Altres opcions més minoritàries serien la convalidació d'un títol estranger, el reconeixement de l'experiència professional, el programa d'esportistes d'alt nivell o l'estudiantat d'intercanvi.

Si ens centrem en el col·lectiu de l'accés tradicional, mitjançant PAU, provenen de les especialitats de batxillerat següents:

Taula 2.
Especialitat de batxillerat⁷

	N.	%
Àrea Científicotècnica	4.631	31,8%
Àrea d'Humanitats i Ciències Socials	5.737	39,4%
Àrea de Ciències de la Natura i Salut	3.421	23,5%
Àrea d'Arts	302	2,1%
Sense resposta	482	3,3%
Total	14.573	100,0%

⁷ Únicament qüestionaris versió general i via d'accés PAU.

Quant a les notes d'accés a la universitat, estan diferenciades en dos grups en funció de les característiques de la prova i les qualificacions: l'estudiantat que l'ha obtinguda abans del 2009 té una nota sobre deu punts i l'estudiantat que l'ha obtinguda a partir del 2010, té una nota sobre 14 punts que incorpora la possibilitat d'examinar-se de les proves complementàries. El 56% d'aquest últim grup s'ha examinat d'aquestes proves.

Taula 3.
Nota d'accés a la universitat⁸

	Nota obtinguda abans de 2009		Nota obtinguda a partir de 2010	
	N.	%	N.	%
5 - 5.99	538	16,7%	921	5,3%
6 - 6.99	1.232	38,1%	2.303	13,3%
7 - 7.99	857	26,5%	3.409	19,7%
8 - 8.99	366	11,3%	2.889	16,7%
9 - 9.99	90	2,8%	2.212	12,8%
10	1	0,0%		
10 - 10.99			1.699	9,8%
11 - 11.99			1.676	9,7%
12 - 12.99			1.144	6,6%
13 - 14			261	1,5%
Sense resposta	146	4,5%	768	4,4%
Total	3.230	100,0%	17.282	100,0%

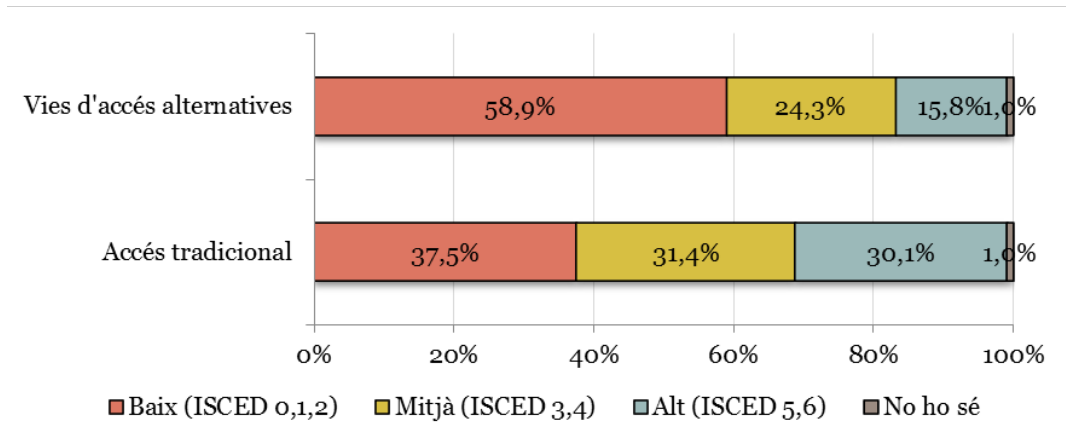
Les vies d'accés alternatives tenen un pes significatiu en la mostra de l'estudiantat enquestat. Destaca el 14% que hi ha accedit mitjançant un títol de tècnic superior. Com ja havíem detectat en els informes Eurostudent, aquestes rutes d'accés són la porta d'entrada a la universitat de les classes més desfavorides.

Si agrupem l'estudiantat que accedeix a la universitat mitjançant PAU en la categoria "accés tradicional" i l'estudiantat que hi accedeix per qualsevol de les altres vies en "vies d'accés alternatives", podem observar que hi ha diferències significatives entre els dos grups en funció d'una variable classificatòria de l'origen social com és el nivell d'estudis de les mares. En el col·lectiu de l'estudiantat de vies alternatives, la proporció de mares amb un baix nivell d'estudis (59%) és 21 punts superior al pes que tenen en el col·lectiu d'accés tradicional (37%). En el cas de les mares amb un alt nivell d'estudis, la diferència és de 14 punts percentuals.

Gràfica 17.

⁸ Aquesta pregunta no hi és al qüestionari francès.

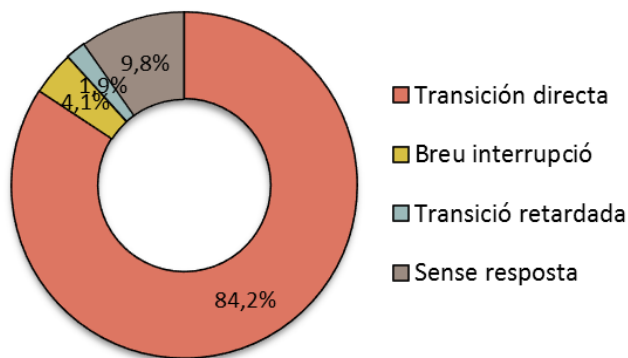
Vies d'accés per nivell d'estudis de la mare

La variable que millor ens permet comprendre com es produeix l'accés a la universitat és la de "transició als estudis"⁹, on s'han establert tres categories que segueixen el patró de les que s'havien utilitzat en els projectes d'Eurostudent i Ecovipeu prèviament:

- Transició directa: no hi ha interrupció entre el final de l'educació secundària i la universitat.
- Breu interrupció: la diferència entre l'any d'accés a la universitat per primera vegada i l'any d'obtenció de la nota d'accés és menor de dos anys.
- Transició retardada: la diferència és superior a dos anys.

Gràfica 18. Tipus de transició als estudis universitaris

Com en anteriors estudis, la transició directa a la universitat continua sent l'itinerari majoritari de la població universitària. El 84% de l'estudiantat enquestat afirma no haver interromput la seua trajectòria acadèmica entre la secundària i la universitat.

Si es creua aquesta variable amb les principals característiques sociodemogràfiques de l'estudiantat, hi trobem algunes diferències.

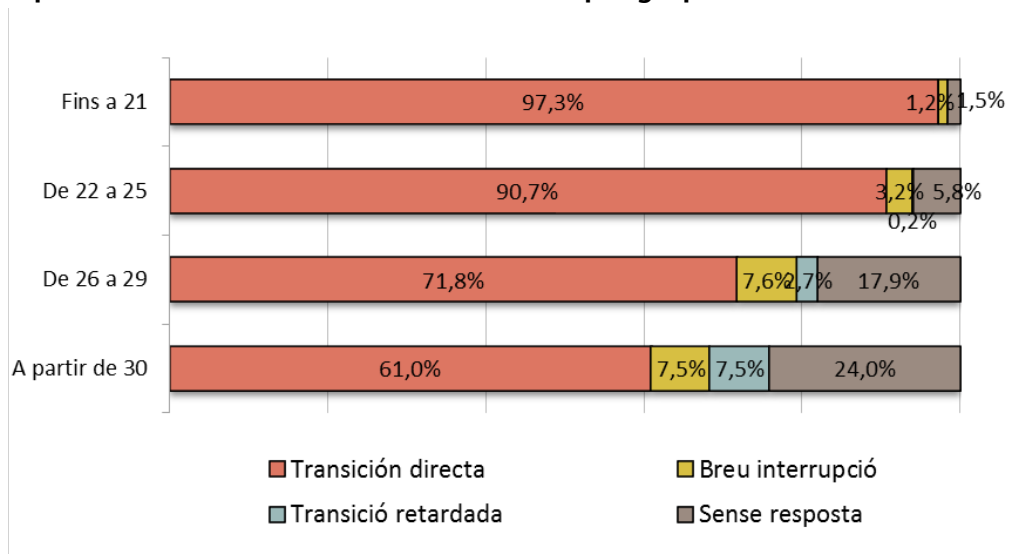
El percentatge d'homes que han accedit a la universitat amb una breu interrupció és lleugerament superior al de les dones.

A mesura que augmenta l'edat de l'estudiantat, les transicions amb interrupcions tenen més pes, però fins i tot per a aquelles persones que superen els 30 anys, la transició directa continua sent la via escollida per la majoria (61%).

⁹ Més informació sobre la construcció d'aquesta variable en l'annex.

Gràfica 19.

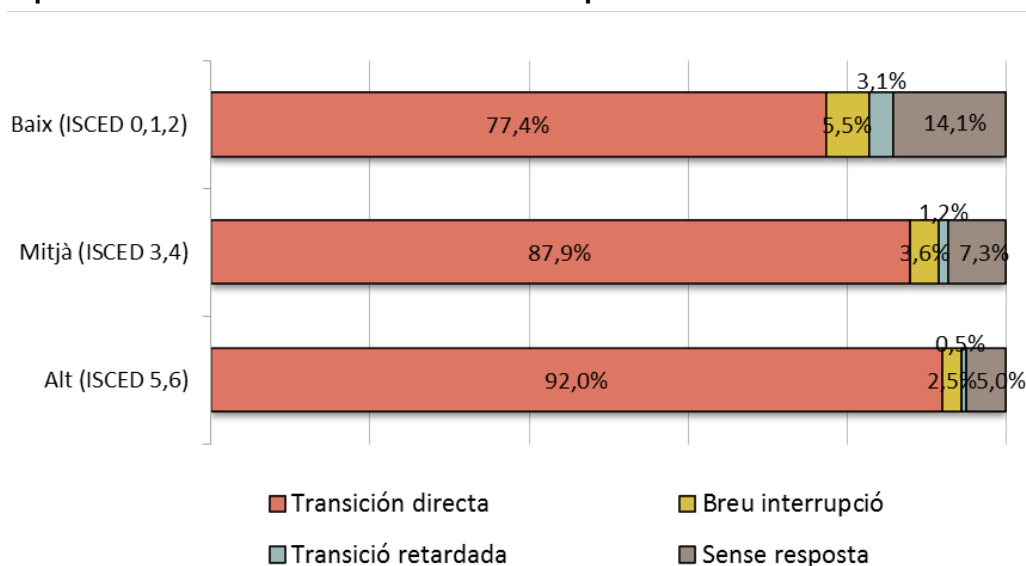
Tipus de transició als estudis universitaris per grup de edat

L'origen social de l'estudiantat és una de les variables que millor expliquen aquesta variable de transició als estudis. Com més capital social, educatiu i econòmic familiar, més probabilitats té l'estudiantat d'accedir de manera directa a la universitat. En la gràfica es representen les diferències en funció del nivell d'estudis de les mares, que és on més significatives són.

Gràfica 20.

Tipus de transició als estudis universitaris per nivell d'estudis de la mare

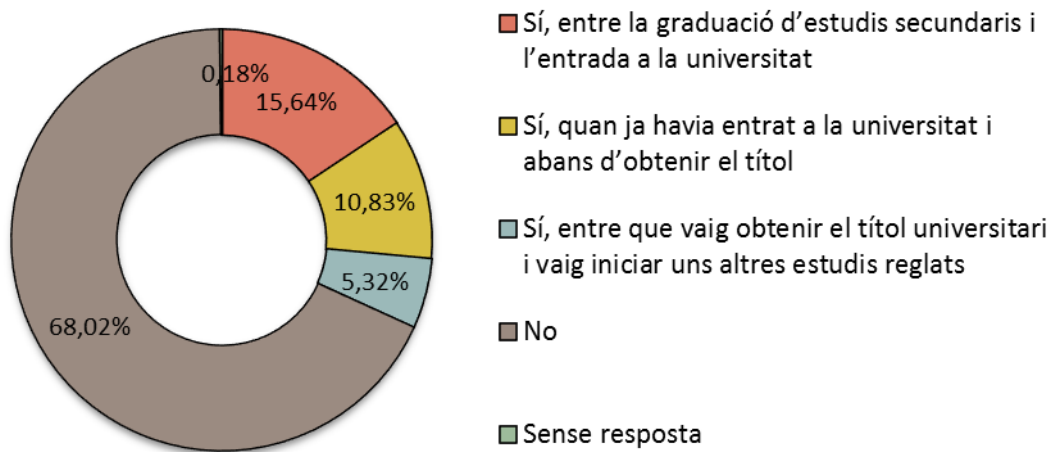
Entre l'estudiantat que té mares amb un alt nivell educatiu, el 92% ha accedit a la universitat amb transició directa. En el grup següent d'estudiantat que té mares amb un nivell educatiu mitjà, descendeix al 88% la proporció de transició directa. I en el grup que té mares amb un baix nivell educatiu, són el 77% que hi accedeixen per transició directa.

3) Trajectòria universitària

Les preguntes referides a la trajectòria universitària fan referència a interrupcions dels itineraris educatius que s'han produït en qualsevol altre moment de l'etapa educativa, a més del que ja hem comentat sobre la interrupció en el moment d'accedir a la universitat.

Gràfica 21.

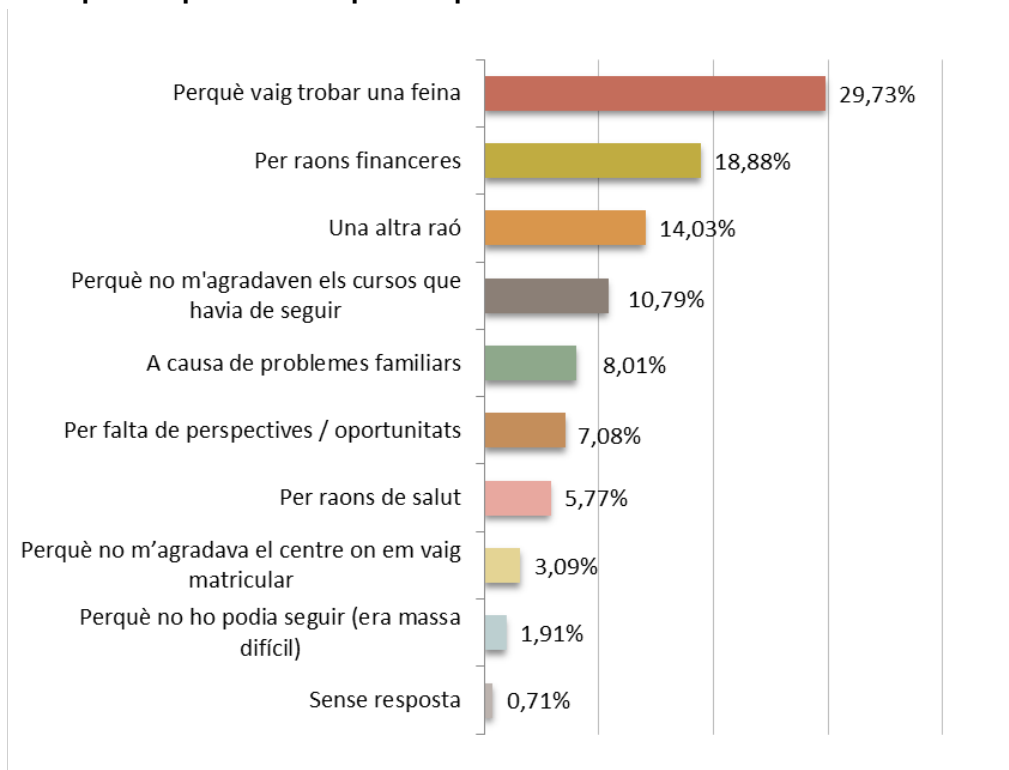
Has hagut d'interrompre alguna vegada els teus estudis des que vas acabar l'educació secundària fins a l'actualitat?

El 68% de l'estudiantat enquestat no ha deixat mai de ser estudiant fins al moment actual i responen no haver interromput mai les seues trajectòries educatives.

Aquells estudiants que declaren haver tingut una interrupció entre la graduació dels estudis secundaris i l'entrada a la universitat (16%) són el col·lectiu de que parlàvem en l'apartat anterior com a estudiants amb transició breument interrompuda o retardada. Les possibles interrupcions són les següents: entre l'entrada a la universitat i l'obtenció del primer títol (11%); entre l'obtenció d'un títol i l'inici d'altres estudis (5%). Aquesta última opció de resposta no és una interrupció com a tal, perquè s'ha conclòs una titulació; les seues respostes obertes ens parlen més aviat dels motius per tornar a estudiar quan ja havien donat per acabada la seua etapa educativa.

Gràfica 22. Principal raó per interrompre temporalment els estudis

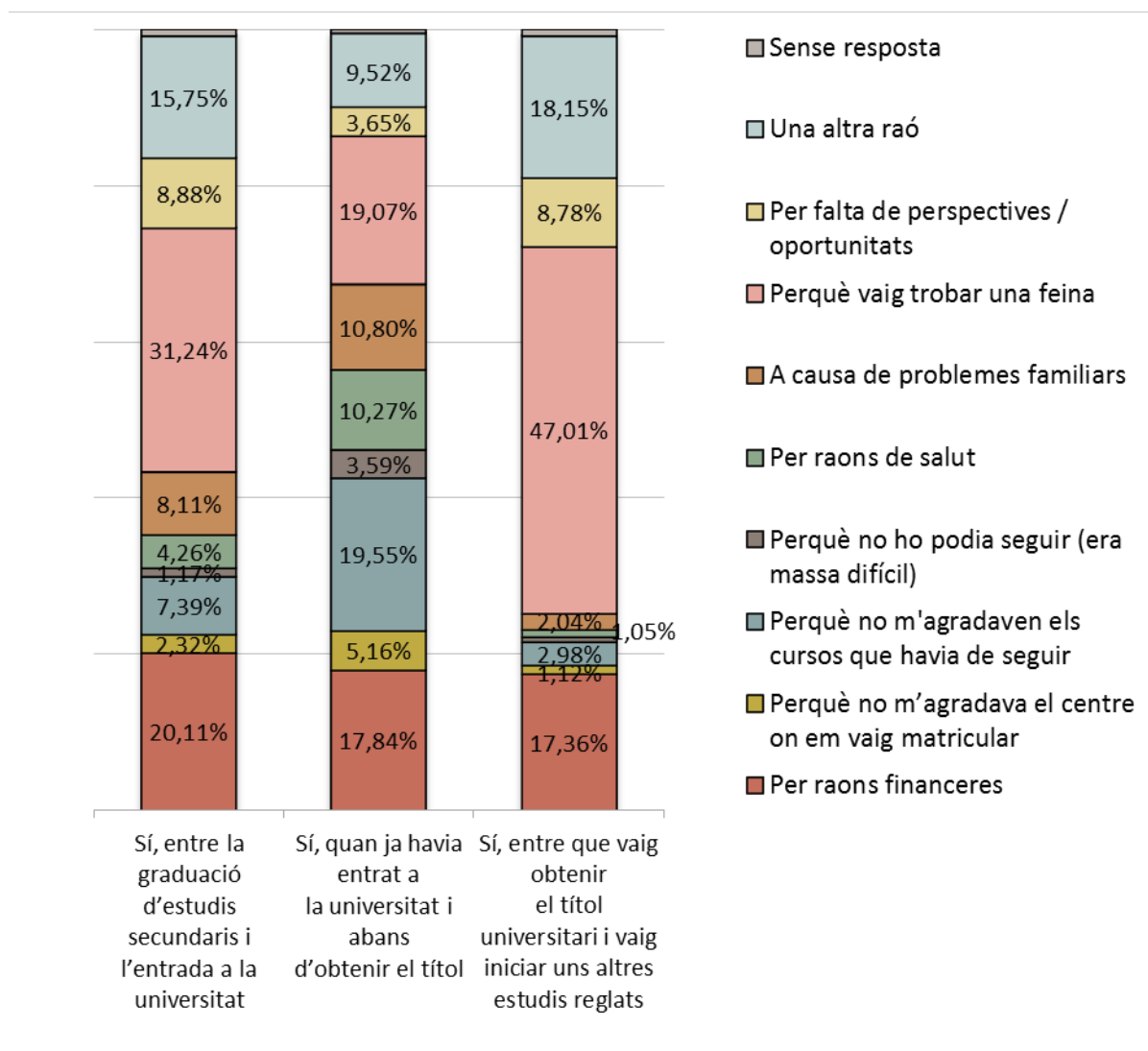
Els motius principals declarats per l'estudiantat per interrompre els seus estudis són: haver trobat una feina (30%), raons econòmiques (19%) i el desencant amb el contingut dels estudis (11%). Els problemes familiars, la falta de perspectives o les raons de salut també influeixen en algunes persones per interrompre els estudis.

L'estudiantat que utilitza la resposta oberta (840 casos) per a donar altres explicacions als seus motius d'interrupció d'estudis, principalment assenjala "problemes amb l'itinerari acadèmic" (230). En la majoria dels casos, s'explica per no haver obtingut una nota suficient per a accedir a la carrera desitjada, però també hi ha equivocacions, canvis de titulacions i reubicacions que fan perdre temps. També destaquen l'any sabàtic (102), principalment per a viatjar a l'estranger i aprendre idiomes, però també per a descansar dels estudis i viure la vida. La interrupció es pot deure a altres estudis no universitaris, com són els cicles formatius, la carrera musical, de dansa, o d'esport, així com estudiar oposicions (85). Altres se senten desmotivats, no tenen ganes de continuar estudiant més (72). La incompatibilitat laboral és un altre motiu que expressen 64 estudiants, referint-se a una càrrega laboral excessiva que no els ha permet seguir compaginant amb els estudis, però també n'hi ha que decideixen prioritzar trobar feina, aconseguir experiència laboral o iniciar un projecte empresarial. Assumir responsabilitats familiars també pot ser un motiu per a interrompre els estudis, el naixement de fills/es. Per últim, alguns assenyalen com a causa un trasllat, canvi de residència, ciutat o país (37), o la indecisió respecte a la tria d'estudis (34).

La importància acordada en els motius per interrompre els estudis no és la mateixa en funció del moment de la interrupció.

Gràfica 23.

Principal raó per interrompre temporalment els estudis en funció del moment de la interrupció

Trobar una feina és el principal motiu per interrompre els estudis quan ja has obtingut una primera titulació universitària (47%), o fins i tot quan acabes la secundària (31%), però no és tan habitual quan estàs enmig d'uns estudis (19%).

Les raons financeres tenen un pes lleugerament superior entre l'estudiantat que retarda la seua entrada a la universitat.

El fet que no els agraden els cursos que han de seguir és una raó important per interrompre els estudis quan estàs estudiant una titulació (20%), però no tant en altres etapes.

Trobem els problemes familiars o les raons de salut més presents entre els motius per interrompre una carrera universitària (11 i 10%).

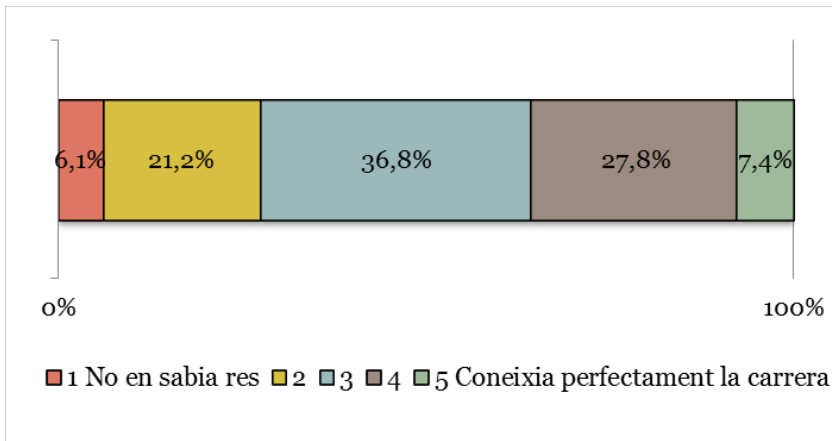
La falta de perspectives i d'oportunitats de futur té un impacte més important abans de començar la universitat o quan ja has obtingut una titulació (9%, respectivament).

4) Expectatives inicials respecte la Universitat

Les expectatives inicials respecte la universitat comprenen el nivell de coneixement del contingut de la carrera abans de triar-la i una valoració dels motius que els van portar a aquesta elecció.

Gràfica 24.

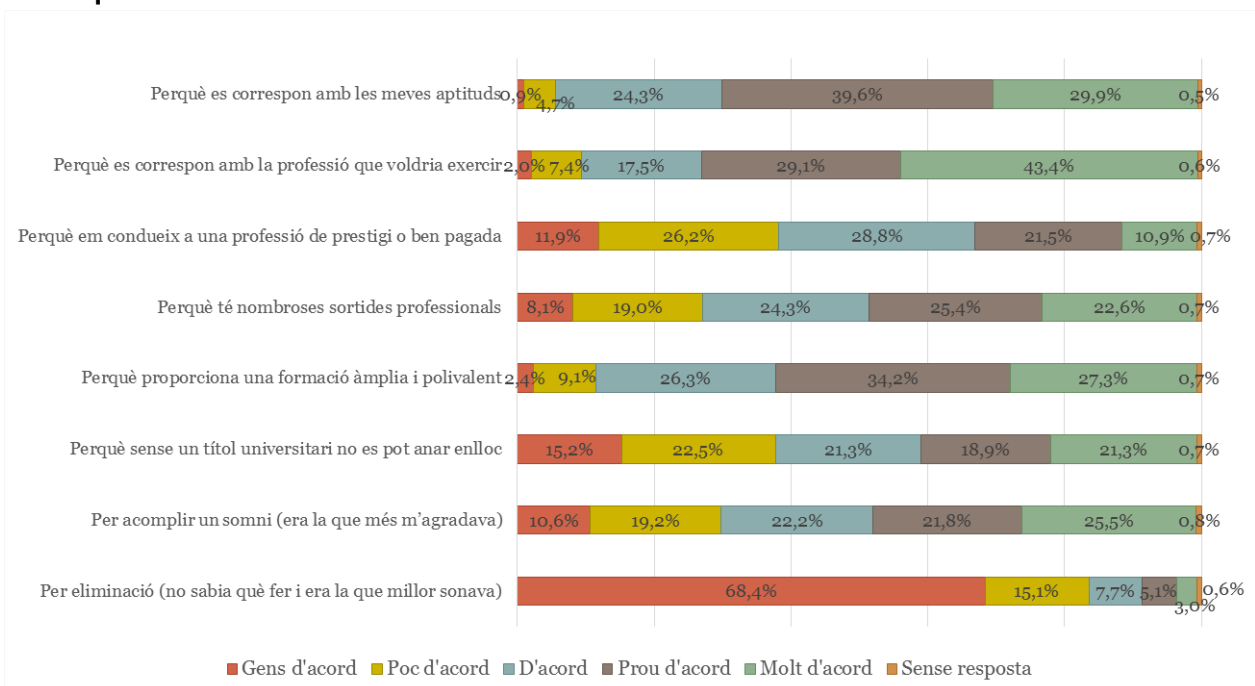
En el moment de triar la carrera que estàs cursant actualment, quin era el teu nivell de coneixement del contingut de la carrera?

Aquesta primera pregunta fa referència a una mena d'expectatives a priori sobre el contingut de la titulació. Podem distingir tres col·lectius respecte al grau de coneixement a priori: l'estudiantat més informat (35,3%), els més desinformatos (27,3%) i els de la categoria del mig (37%). El pes més important, el té l'estudiantat que no es posiciona ni en un baix ni en un alt coneixement previ de la carrera.

Gràfica 25.

Quin és el teu grau d'acord amb les afirmacions següents sobre els motius que et van portar a triar aquesta titulació?

La principal raó per triar els estudis universitaris segons l'estudiantat enquestat és que “es corresponen amb la professió que volen exercir”: un 72% està bastant o molt d'acord amb aquesta afirmació. Segueix el 69% que expressa que el contingut de la titulació es correspon amb les “seues aptituds”. En tercer lloc queda la raó de ser “una formació àmplia i polivalent”, amb la qual el 61% estima estar prou o molt d'acord. A continuació, tenim els motius: “perquè té moltes eixides professionals” i “per aconseguir un somni”, a què dóna suport el 50% i el 47% de la mostra, respectivament.

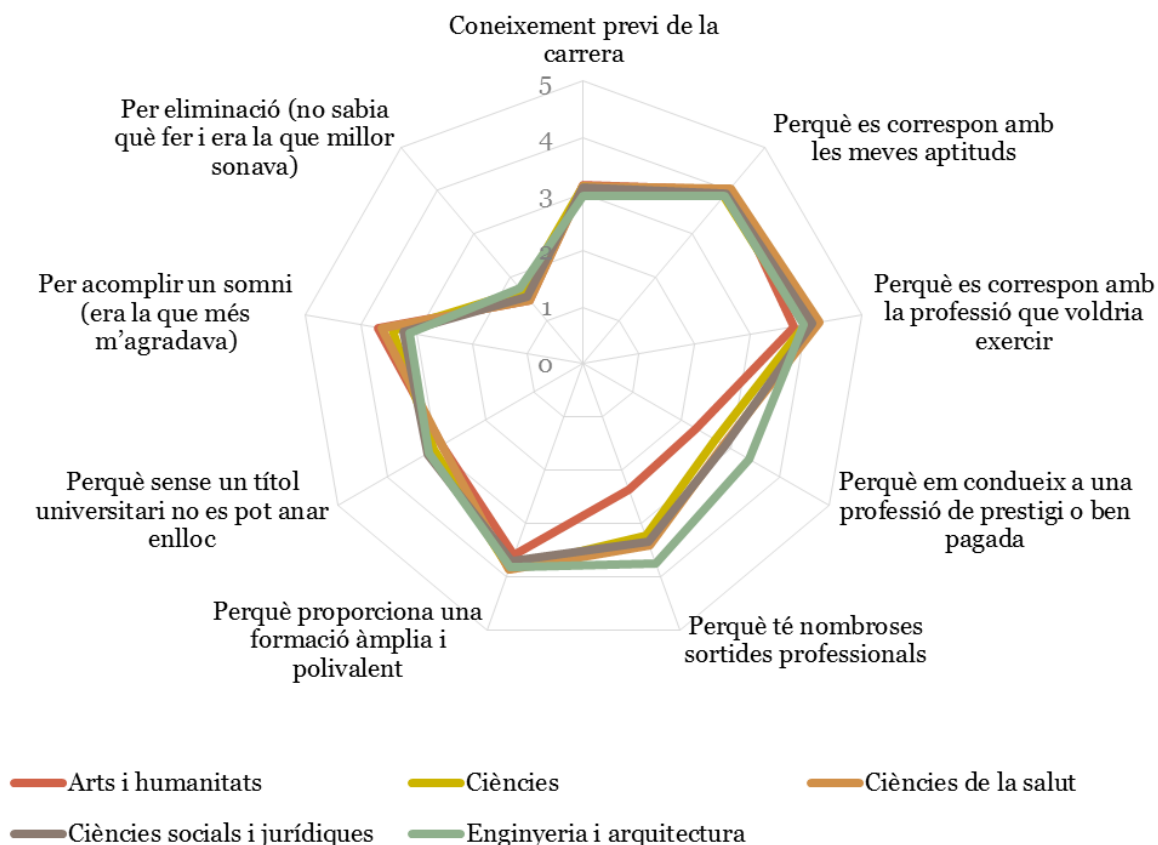
Aquesta jerarquia de respostes reflecteix que entre l'estudiantat enquestat prevalen els motius més vocacionals, vinculats a la professió, enfront dels de caràcter instrumental o expressiu.

Altres motius amb menys suport són l'afirmació que “sense un títol universitari no es pot anar enlloc” (40%) o que és necessari per treballar en “una professió de prestigi o ben pagada” (32%).

El motiu que menys acord suscita és haver triat la titulació “per eliminació”. Encara que és important assenyalar que el 16% de l'estudiantat afirma estar d'acord, bastant o molt d'acord amb aquest motiu.

Gràfica 26.

Valoració mitjana dels motius per triar la titulació en funció de l'àrea de coneixement

Els motius per triar la carrera són diferents en funció de l'àrea de coneixement a què pertanyen els estudis. Les diferències més importants, les trobem en els factors instrumentals vinculats amb les eixides laborals, que puntuen més alt en les àrees d'Enginyeria i Arquitectura i més baix en Arts i Humanitats. La puntuació contrària es produeix en la valoració del motiu més expressiu: “aconseguir un somni”. I pel que fa a la vocació més professional, és en l'àrea de Salut en la qual l'estudiantat li dóna més importància, i en la d'Humanitats en la que menys la valora, encara que les diferències no són tan significatives amb la resta de les àrees.

Bloc II: Pràctiques d'estudi

5) Pràctiques d'estudi i resultats

En aquest apartat s'analitza la manera com l'estudiantat distribueix el seu temps entre les activitats d'assistència a classe, les tasques d'estudi i la feina remunerada, si de cas en té. A partir de la pregunta sobre la dedicació horària a les diferents activitats, es construeix la variable "intensitat de dedicació a l'estudi" per tal d'observar únicament el grau de dedicació al seu ofici d'estudiant. Una part important d'aquest ofici està relacionada amb la variable d'assistència a classe, tenint en compte els possibles motius per no fer-ho.

Taula 4.

Dedicació horària mitjana de l'estudiantat en funció de la modalitat d'estudi

	PRESENCIAL		EN LÍNIA		TOTAL	
	entre setmana	cap de setmana	entre setmana	cap de setmana	entre setmana	cap de setmana
Assistència a classe	18,38	0,50	1,78	0,76	16,42	0,53
Tasques d'estudi	10,71	6,51	11,74	6,68	10,87	6,52
Feina remunerada	4,68	1,70	26,75	2,63	7,49	1,82
Total	32,22	7,79	38,10	8,94	32,96	7,93

L'agenda setmanal dels tres col·lectius considerats (estudiantat presencial, semipresencial i en línia)¹⁰ iguala o supera les 40 hores de dedicació a la feina i a l'estudi si sumem les hores entre setmana i les del cap de setmana.

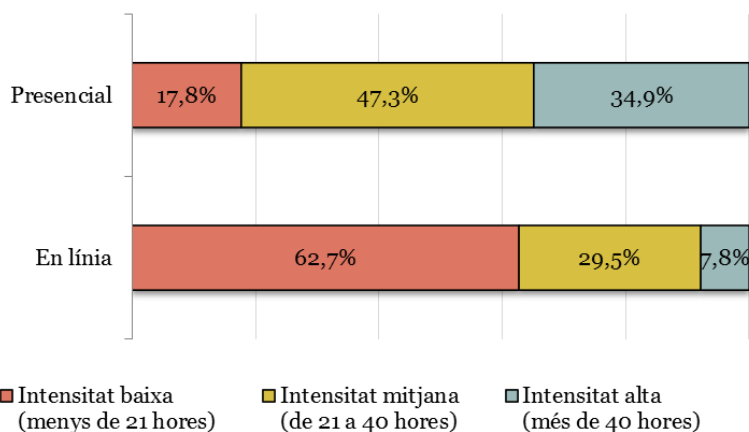
El col·lectiu amb més càrrega de treball total és el col·lectiu que estudia a distància: 47 hores setmanals de mitjana. Les hores que no dediquen a assistir a classe, perquè cursen la titulació en línia, les compensen amb més dedicació a les tasques d'estudi. I sobretot tenen una dedicació a la feina remunerada molt més intensa que no els seus companys de modalitat presencial. Aquest últim col·lectiu, el més nombrós, hi dedica 40 hores setmanals de mitjana. En el seu cas, l'activitat principal és l'assistència a classe i a les tasques d'estudi; l'activitat remunerada hi és més secundària.

Si ens centrem únicament a mesurar "la intensitat de la dedicació a l'estudi", podem comprendre millor les diferències entre els dos col·lectius principals.

Gràfica 27.

Intensitat de dedicació a l'estudi segons la modalitat d'estudi

¹⁰ No considerem el col·lectiu d'estudiantat semipresencial perquè té una mostra inferior a 100 casos.

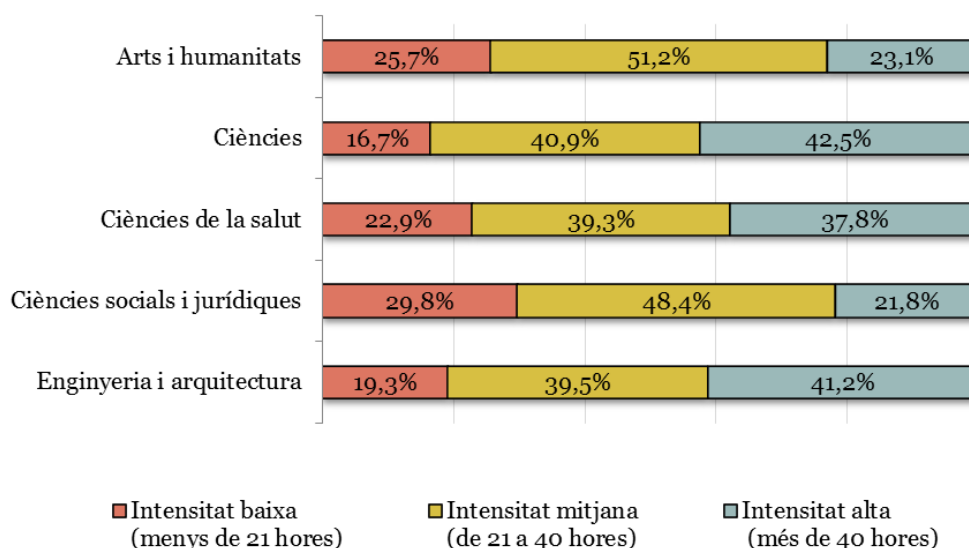

La mostra de l'estudiantat presencial es concentra en una dedicació mitjana (47%) i alta (35%). Mentre que l'estudiantat a distància es dedica majoritàriament als estudis amb una baixa intensitat (63%).

El grau de dedicació a l'estudi també és molt variable en funció de l'àrea de coneixement. L'estudiantat de les àrees científiques i d'Enginyeria i Arquitectura se dediquen amb més intensitat a l'estudi que la resta d'àrees (42% i 41%, respectivament). A continuació trobem l'estudiantat de Ciències de la Salut (38% amb alta intensitat). L'estudiantat de les àrees de Ciències Socials i Arts i Humanitats té una dedicació amb menys intensitat: la majoria es troba entre 21 i 40 hores. Convé assenyalar que tenen un col·lectiu d'estudiants de baixa intensitat que supera el d'estudiants d'alta intensitat. Aquestes dades s'expliquen per ser titulacions on la modalitat de compaginar els estudis amb una feina remunerada és més freqüent, com veurem en el pròxim apartat.

Gràfica 28.

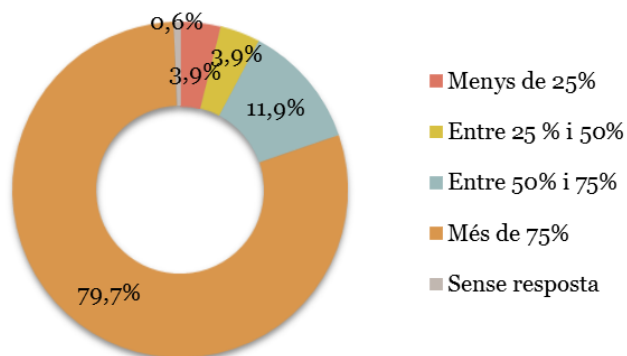
Intensitat de dedicació a l'estudi segons l'àrea de coneixement

Quan se'ls demana per l'assiduitat en l'assistència a classe, una ampla majoria, el 80% de l'estudiantat enquestat, afirma assistir a més del 75% de les classes. El pes de l'estudiantat més absentista, que declara assistir a menys del 25% de les classes, representa el 4% de la mostra. I l'altre 17% té una assistència d'entre el 26% i 74% de les classes.

Gràfica 29.

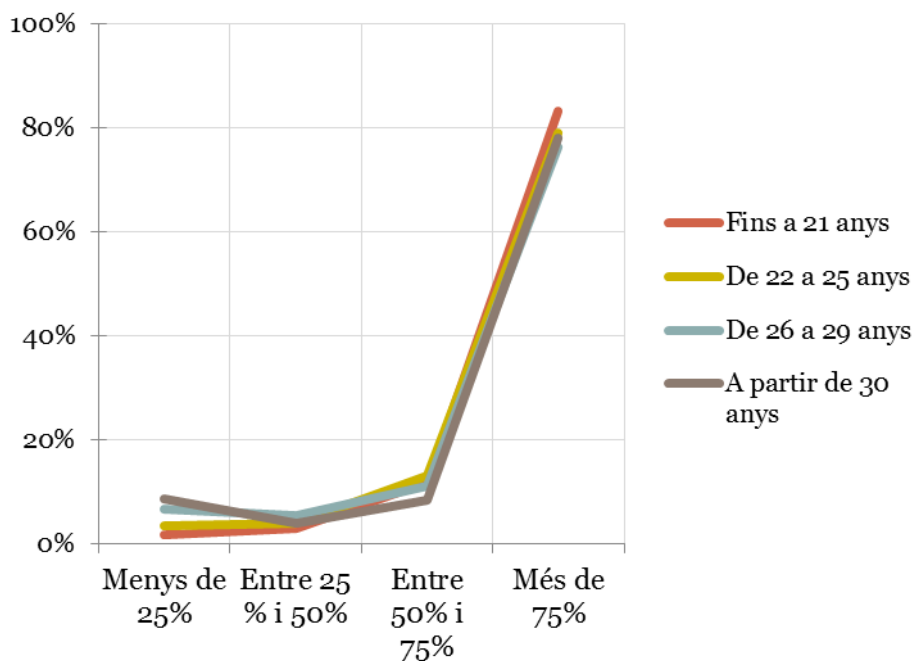
De la totalitat de les classes a què hauries d'haver assistit durant aquest curs, a quin percentatge aproximat calcules que has assistit?

Algunes diferències pel que fa a l'assistència a classe, les trobem en funció de l'edat de l'estudiantat.

Gràfica 30.

Assistència a classe en funció de l'edat

El col·lectiu de més de 30 anys és el que té una major proporció d'estudiantat absentista (9%), enfront del 2% del més joves. A l'altre extrem, observem en la gràfica que en el col·lectiu de menors de 21 anys, el pes dels més assidus a anar a classe és del 83%, enfront del 78% en el cas dels més majors.

Si ens centrem en el col·lectiu de l'estudiantat que afirma no assistir a totes les classes en què està matriculat (46%), els motius que expressen són els que es representen en la gràfica següent:

Gràfica 31.

Digues com a màxim tres raons principals per les quals has faltat a classe

En podem assenyalar tres motius principals. El 49% falta a classe per considerar que en algunes assignatures aprofiten més el temps pel seu compte. El 40% es queixa de la manera com el professor impartia les classes i el 37% declara haver faltat per preparar un examen o un treball.

Al voltant del 20% de la mostra justifica les seues absències per càrregues familiars, per la feina remunerada o per incompatibilitat d'horaris.

Altres motius són considerar que amb les fotocòpies, els apunts i els manuals ja poden preparar la matèria (17%), o que es tracta d'una assignatura de la qual ja havien estat matriculats i no volen tornar a assistir a classe (9%).

L'estudiantat que utilitza la resposta oberta (4.290 casos) explicant altres motius per a faltar a classe, principalment assenyala una malaltia o visites mèdiques com a raons per a justificar faltes puntuals. També hi ha molts casos en els que la causa és que el domicili és lluny de la seua universitat i no sempre poden realitzar el trajecte, costós en temps i en diners. Altres motius menys freqüents són: viatges, assistència a congressos, manifestacions, vagues, solapaments entre assignatures o activitats de representació estudiantil.

L'últim aspecte que ens queda per comentar respecte de les pràctiques d'estudi és la nota mitjana aproximada que declaren tenir en el seu expedient acadèmic universitari. La distribució de la mostra es concentra entre les notes de 6 i 8, i la nota mitjana global de la mostra és un 7,0009.

Taula 5.
Nota mitjana aproximada del teu expedient acadèmic¹¹

Nota	N.	%
1	12	0,1%
2	11	0,1%
3	28	0,1%
4	75	0,4%
5	632	3,1%
6	5.613	27,4%
7	8.038	39,2%
8	4.707	22,9%
9	1.219	5,9%
10	72	0,3%
<i>Sense resposta</i>	107	0,5%
Total	20.512	100,0%

Taula 6.
Nota mitjana aproximada del teu expedient acadèmic segons la intensitat de dedicació a l'estudi

Mostra total	Intensitat baixa	Intensitat mitjana	Intensitat alta
7,000902	6,958469	6,969992	7,088763

Taula 7.
Nota mitjana aproximada del teu expedient acadèmic segons la modalitat de dedicació a l'estudi

Mostra total	Estudie a temps complet	Estudie, però també faig alguna feina intermitent	Estudie i a més treballe a temps parcial	Treballe a temps complet i a més estudie
7,000902	6,972383	6,950139	6,983277	7,184283

S'observa que com més intensitat en la dedicació a l'estudi, millors resultats acadèmics obtenen, encara que no hi ha diferències gaire significatives entre els tres col·lectius. El que resulta més sorprenent és que la

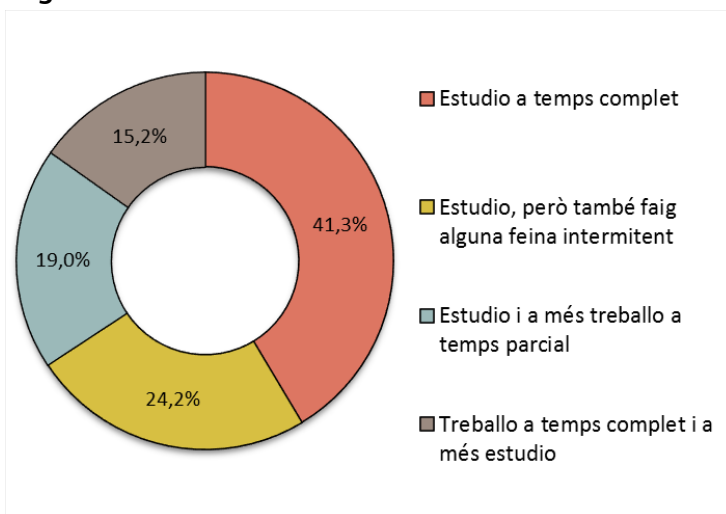
¹¹ Aquesta pregunta presenta alguns canvis en la redacció en el qüestionari francès, però els resultats s'han adaptat per a que siguin comparables.

nota mitjana de l'estudiantat que treballa a temps complet mentre estudia siga superior a la de la resta d'estudiants.

6) Règim de dedicació a l'estudi

Per acabar de configurar els diferents perfils de l'estudiantat en funció de la seua dedicació a l'estudi, és interessant afegir la variable del règim de dedicació, que incorpora quatre modalitats possibles en funció de si compagina o no els estudis amb una feina remunerada.

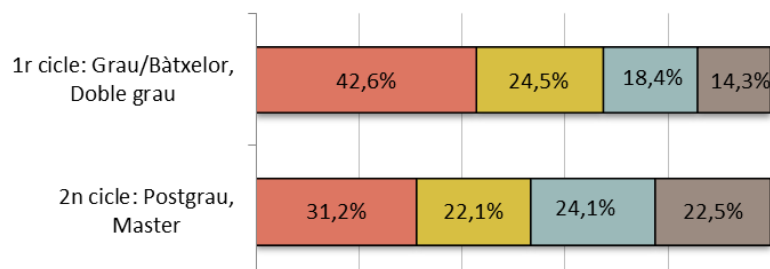
Gràfica 32.
Règim de dedicació a l'estudi

El 41% de la mostra respon al perfil de l'estudiant tradicional que es dedica a l'estudi a temps complet. En segon lloc hi ha el 24% de la mostra que compagina l'estudi amb feines intermitents. En tercer lloc, un 19% d'estudiants són també treballadors a temps parcial. I, per acabar, el 15% de la mostra té com a activitat principal la feina a temps complet, que compagina amb l'estudi.

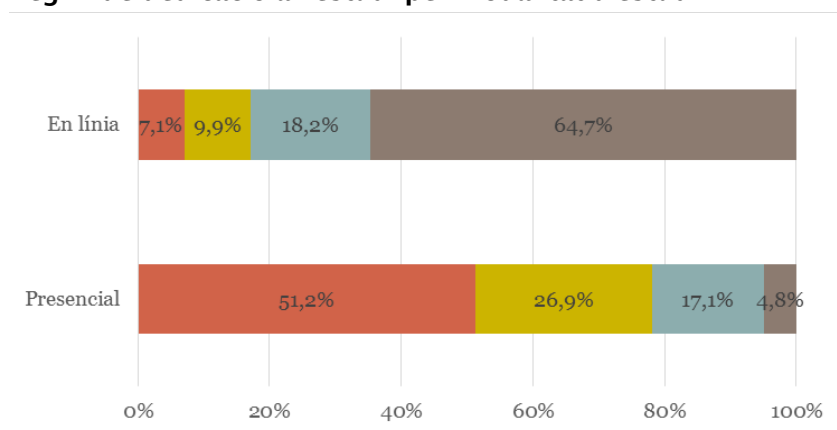
Si comparem amb els resultats d'Ecovipeu, la proporció d'estudiants tradicionals era major (54%), però la diferència s'explica pels col·lectius incorporats en aquesta mostra, com són: l'estudiantat de segon cicle i l'estudiantat a distància.

Gràfica 33.
Règim de dedicació a l'estudi per cicle

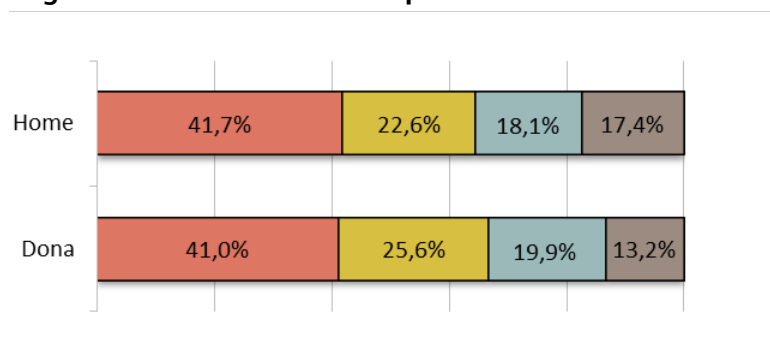
En el cas de l'estudiantat de màster, la feina està més present a la vida de l'estudiantat: el 22% treballa a temps complet, enfront del 14% de la mostra de grau.

Gràfica 34.
Règim de dedicació a l'estudi per modalitat d'estudi

En el cas de l'estudiantat a distància, una ampla majoria (65%) treballa a temps complet al mateix temps que estudia una titulació universitària. Un minoritari 7% se dedica exclusivament a estudiar, sense compaginar-ho en cap feina remunerada.

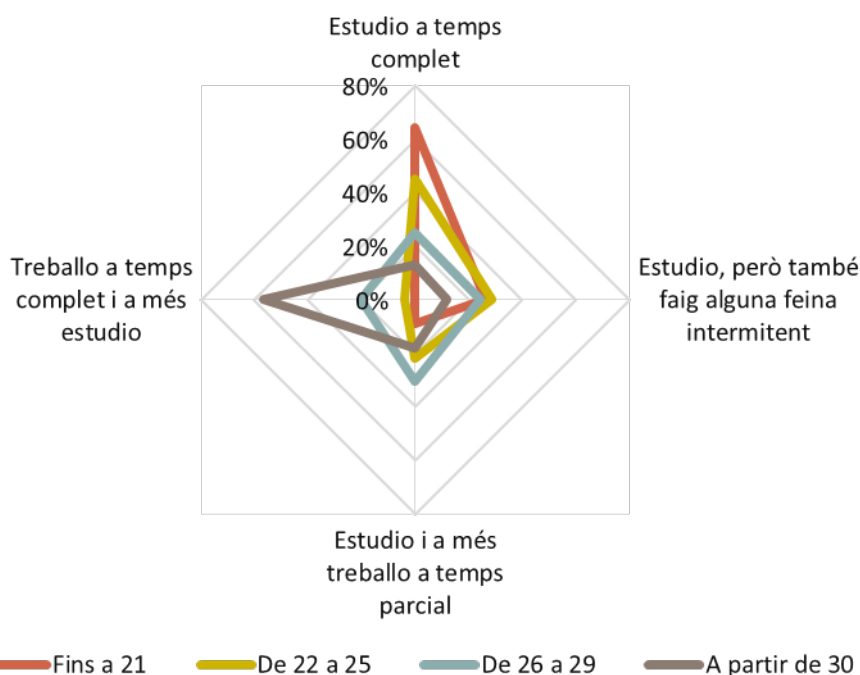
Gràfica 35.
Règim de dedicació a l'estudi per sexe

Quant a les diferències per sexe, la modalitat de feina a temps complet és lleugerament menys freqüent entre les dones que no entre els homes.

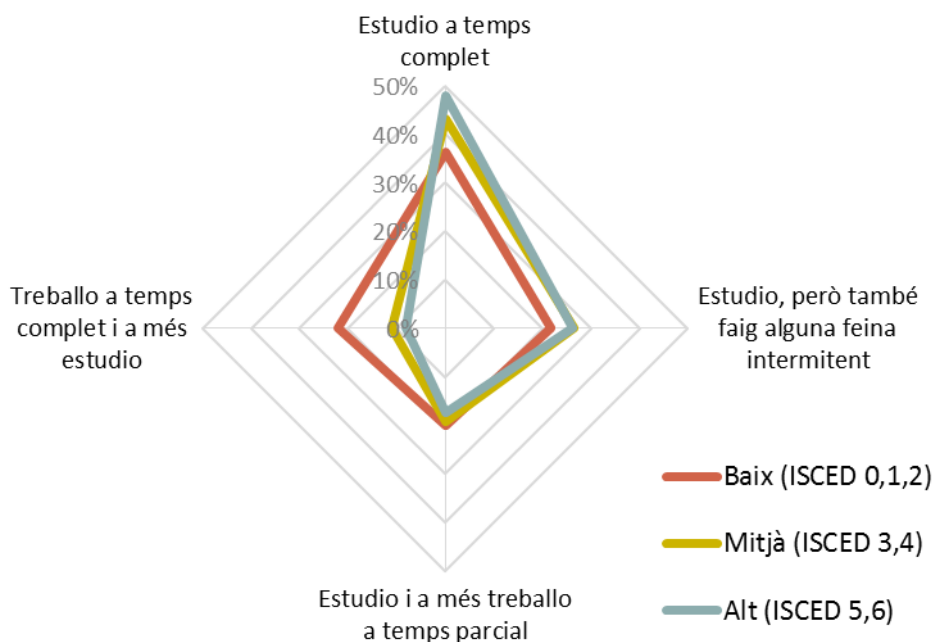
Si analitzem les quatre modalitats de dedicació a l'estudi en funció de l'edat, s'observa que a mesura que l'etapa educativa s'allarga en el temps i es compagina amb altres esferes de la vida familiar i professional, l'estudiant tradicional a temps complet perd el pes que tenia entre la gent més jove. És per això que les figures que formen els col·lectius de cada franja d'edat en la gràfica són molt diferents. L'estudiantat més jove ocupa l'espai de l'estudi a temps complet i l'estudi amb alguna feina intermitent. Entre els 26 i 29 anys el pes de les quatre modalitats és molt similar. I l'estudiantat de més de 30 anys es troba majoritàriament en l'espai dels que tenen com a activitat principal la feina.

Gràfica 35.
Règim de dedicació a l'estudi per grup d'edat

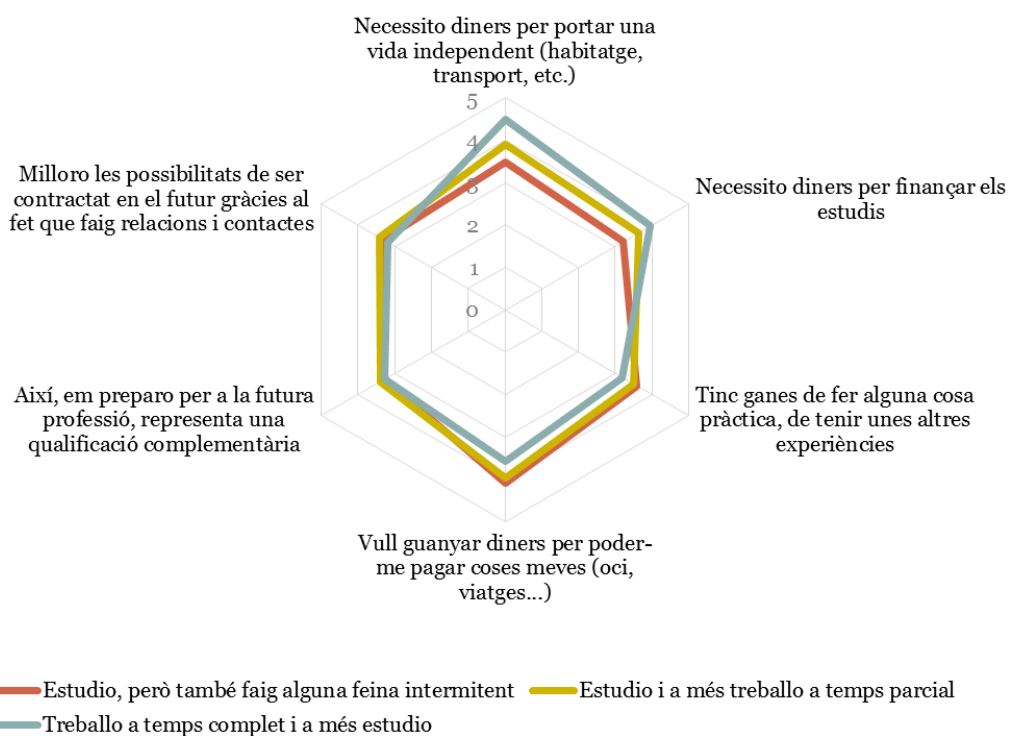
S'observen diferències significatives en funció de l'origen social de l'estudiantat. Si utilitzem com a variable aproximada el nivell d'estudis de la mare, en la gràfica es pot comprovar com l'estudiantat que prové d'un entorn familiar amb més capital educatiu té més probabilitats de dedicar-se a l'estudi a temps complet (48%), enfront del 43% i 36%, respectivament, del nivell mitjà i baix. Per contra, els fills i filles de mares amb menys nivell educatiu compaginen amb més freqüència els estudis amb una feina a temps complet (22%), enfront del 11% i 8%, respectivament, del nivell mitjà i alt.

Gràfica 36.
Modalitat dedicació estudis per nivell d'estudis de la mare

Analitzar el grau d'importància que tenen les possibles raons per treballar mentre s'estudia és una variable clau per comprendre les diferències entre els tres col·lectius que compaginen els estudis amb una feina.

Gràfica 37.
Quina importància et mereixen les raons següents per treballar mentre estudies?

La raó principal per treballar en el cas del grup d'estudiants que tenen una feina intermitent és poder-se pagar les seues coses (oci, viatges..), valorada amb un 4,081 de mitjana. També són qui més puntuen quan parlem de "fer una cosa pràctica, tenir altres experiències" (3,589).

Per al col·lectiu que treballa a temps parcial, les possibles raons per treballar estan més igualades. Les dues amb major puntuació són poder-se pagar les seues coses (3,955) i la necessitat de diners per portar una vida independent (habitatge, transport, etc.): 3,899 de mitjana.

En el cas de l'estudiantat que treballa a temps complet com a activitat principal a més d'estudiar, les prioritats estan molt més marcades. La necessitat de diners per portar una vida independent és valorada amb un 4,480 de mitjana, o expressat d'una altra manera, el 73% de la mostra hi dóna molta importància, amb una valoració de 5 sobre 5. En segon lloc, hi ha finançar-se els estudis, valorada amb un 3,943 de mitjana.

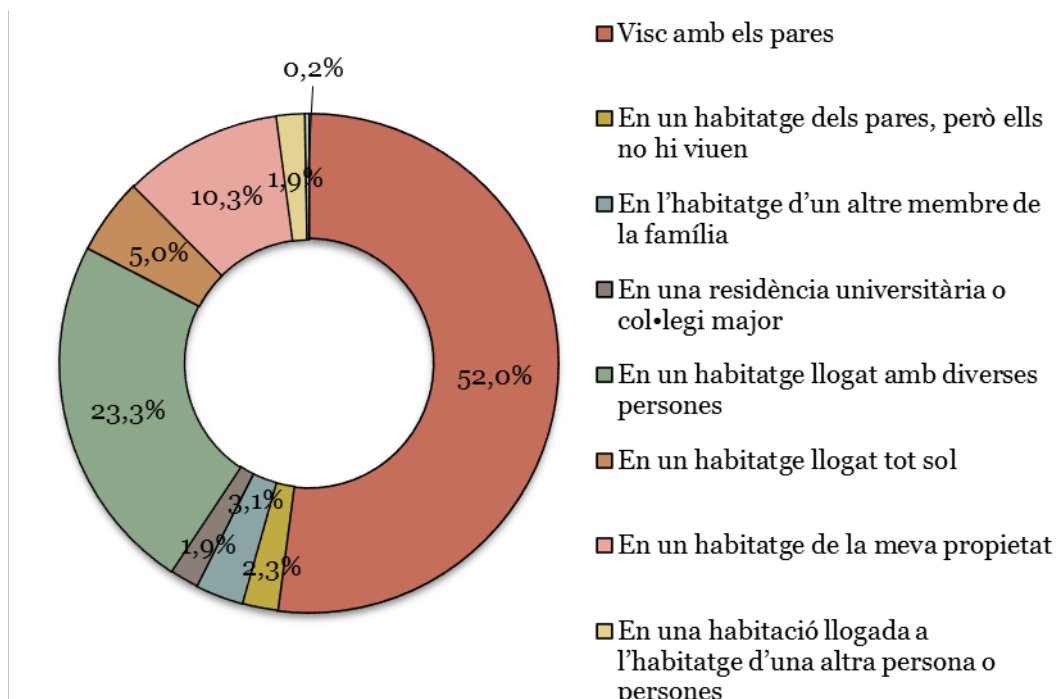
Bloc III: Vida quotidiana

7) Condicions de vida

El lloc de residència i les fonts de finançament que té l'estudiantat són variables claus per conèixer les condicions de vida en què es troba l'estudiantat enquestat.

Gràfica 38.

On vius durant el curs acadèmic (els dies lectius)?

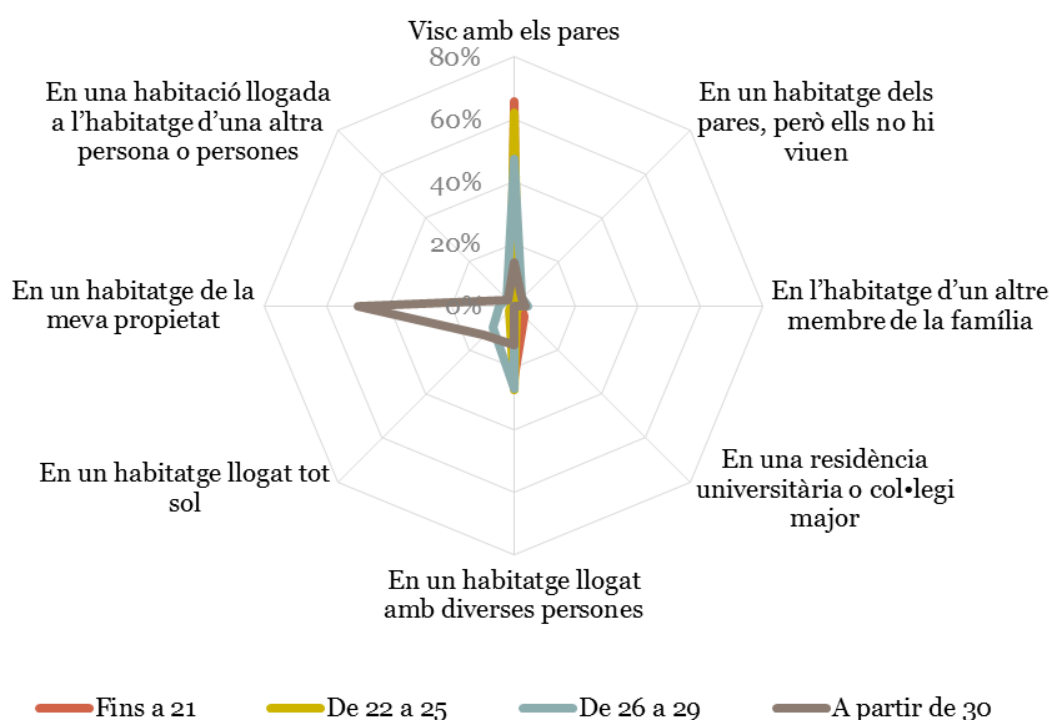

Més de la meitat de la mostra enquestada (52%) viu al domicili familiar amb els seus progenitors. El segon lloc de residència més habitual és un habitatge llogat amb diverses persones (23%), el tercer és un

habitatge de la seua propietat (10%) i el quart és un habitatge llogat sol (5%). La resta de possibilitats d'allotjament són molt minoritàries.

Si ho comparem amb les dades d'Ecovipeu, les proporcions són molt similars. En aquesta enquesta, hi havia un 54% que declarava viure amb els seus progenitors, un 25% vivia de lloguer amb altres persones, un 6% ho feia en un habitatge propi i un 3% en un habitatge llogat sol. Les petites diferències s'expliquen si considerem que en l'enquesta Ecovipeu no es van analitzar les dades de l'estudiantat de màster o postgrau. Com veurem tot seguit, l'edat de l'estudiantat és una variable que pot explicar els diferents tipus de residència que tenen.

Gràfica 39. Lloc de residència en funció de l'edat de l'estudiantat

Per als col·lectius d'estudiants més joves, l'opció de viure amb els seus progenitors és molt majoritària: 66% en el cas dels menors de 21 anys i 62% entre els 22 i 25 anys. A partir dels 26 anys, aquesta opció residencial cau al 47%, i en el cas dels majors de 30 anys és del 14%. En el cas del segon lloc de residència més habitual, l'habitatge llogat amb diverses persones està entre el 23 i el 27% per als tres primers col·lectius, i en el cas dels majors de 30 anys cau al 13%.

Pel que fa a l'habitatge de la seua propietat, és la opció residencial del 50% de la mostra d'estudiantat de més de 30 anys. Es tracta d'una opció quasi inexistent en els dos primer grups d'estudiants més joves, i d'un 4,5% en el cas del tercer (entre 26 i 29 anys). L'habitatge llogat tot sol és l'opció que tria el 13% dels majors de 30 anys i el 10% dels que tenen entre 26 i 29 anys.

Taula 8.**Has hagut de canviar de residència per anar a estudiar a la universitat?**

	N.	%
Sí	5.914	28,8%
No	14.541	70,9%
Sense resposta	57	0,3%
Total	20.512	100,0%

Una ampla majoria de l'estudiantat enquestat (71%) no ha hagut de canviar de residència per anar a estudiar a la universitat. Entre el 29% que ho ha fet, la major part ha anat a viure "en un habitatge llogat amb diverses persones" (68%).

Una altra pregunta en relació amb el tipus de residència és la distància entre el domicili i la universitat, en quilòmetres i en minuts.

Taula 9.**Distància mitjana entre el domicili i la universitat¹² en funció de la residència**

	Quilòmetres	Minuts
	Mitjana	Mitjana
Visc amb els pares	21,8	39,9
En un habitatge dels pares, però ells no hi viuen	20,1	34,0
En l'habitatge d'un altre membre de la família	19,5	37,7
En una residència universitària o col·legi major	8,5	17,8
En un habitatge llogat amb diverses persones	13,0	22,6
En un habitatge llogat tot sol	17,0	29,6
En un habitatge de la meua propietat	22,0	32,2
En una habitació llogada a l'habitatge d'una altra persona o persones	14,2	28,1
Sense resposta	15,8	29,0

¹² Aquesta variable fa referència únicament a l'estudiantat de modalitat presencial.

Total (cursos presencials)	18,9	34,0
-----------------------------------	-------------	-------------

L'estudiantat que fa recorreguts més llargs són els que viuen en un habitatge de la seua propietat, amb els pares o en un habitatge dels pares on ells no hi viuen. Com és lògic, els que es trobem més a prop de la seua universitat són la minoria que viu en una residència o col·legi major o en un habitatge llogat amb diverses persones.

A continuació, analitzem la forma en què l'estudiantat finança les seues despeses.

Taula 10.

En quina mesura contribueixen cada una de les fonts d'ingressos següents a pagar els teus estudis?

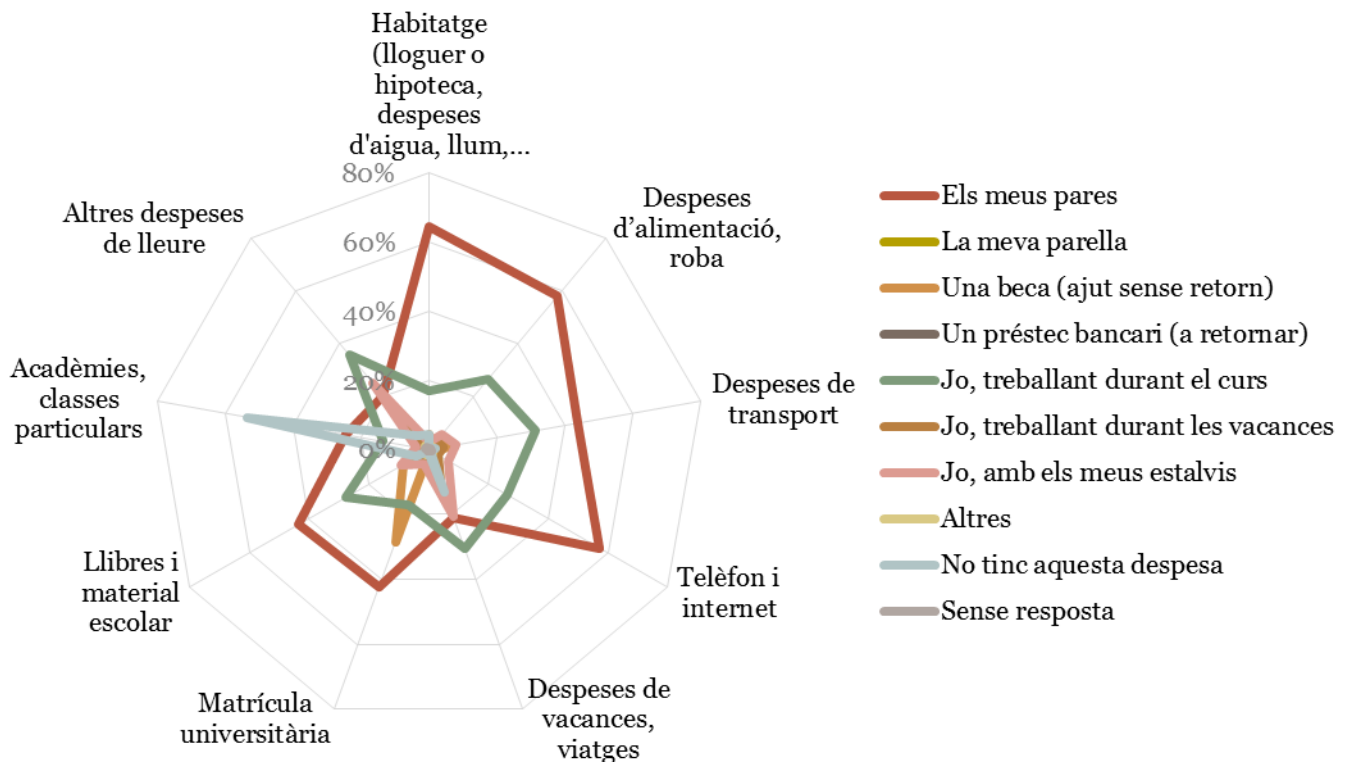
Els meus pares	51,8%
La meua parella	3,2%
Una beca (ajut sense retorn)	12,8%
Un préstec bancari (s'ha de tornar)	0,7%
Jo, treballant durant el curs	22,8%
Jo, treballant durant les vacances	5,7%
Altres	2,9%
TOTAL	100%

Globalment, podem dir que la principal font de finançament que tenen els i les estudiantes són els seus progenitors (52%), i la segona a molta distància són els ingressos obtinguts treballant durant el curs (23%). Les beques contribueixen amb una proporció del 13% i la feina durant les vacances, del 6%.

Però hi ha algunes diferències entre les diferents despeses. A la pregunta amb què se'ls demana que assenyalen una única font de finançament principal de cada una de les seues despeses, el pes proporcional varia en algunes d'aquestes.

En la gràfica s'han incorporat conjuntament els dos grups de despeses a què es feia referència en la pregunta: les despeses comunes i les despeses d'estudi.

Gràfica 40.
Qui finança principalment les teues despeses?

Els progenitors assumeixen majoritàriament el cost de les despeses comunes, com és ara l'habitatge, l'alimentació, la roba, el transport, el telèfon i internet; i també les principals despeses d'estudi, com ara la matrícula i els llibres. Les úniques excepcions a aquesta norma, les trobem en les despeses de vacances i viatges i altres despeses de lleure, on la proporció d'estudiants que afirma pagar-les treballant durant el curs (30 i 35%) és superior a la dels pares (21 i 20%).

Pel que fa a les beques, són assenyalades per un 28% de la mostra com a principal font de finançament de la matrícula universitària.

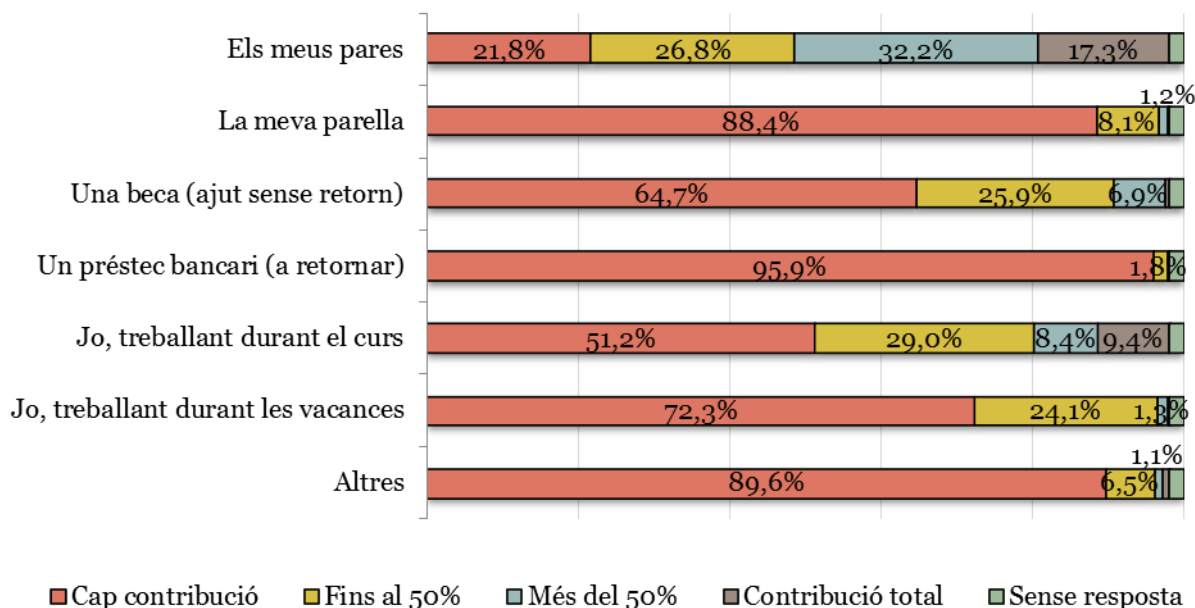
Per últim, sobre els ingressos obtinguts de feina durant les vacances, el 10% els considera com la principal font de finançament de les seues despeses de vacances i viatges; i el 8,5%, d'altres despeses de lleure.

L'estudiantat que utilitza la resposta oberta (608 casos) per a proposar altres fonts de finançament, en molts dels casos proposen combinacions diverses com: jo i la parella, jo i els pares, beca i pares, etc, que ja han reflectit a l'hora de calcular els percentatges de contribució de cada font. La resta de casos fan referència a: pensions, un altre familiar, matrícules d'honor, la empresa o institució on treballen.

A partir d'aquestes preguntes, es construeix la variable "grau de contribució de cada font de finançament" per poder conèixer els perfils del col·lectiu més i menys dependents econòmicament dels seus progenitors.

Gràfica 41.

Grau de contribució de cada font de finançament

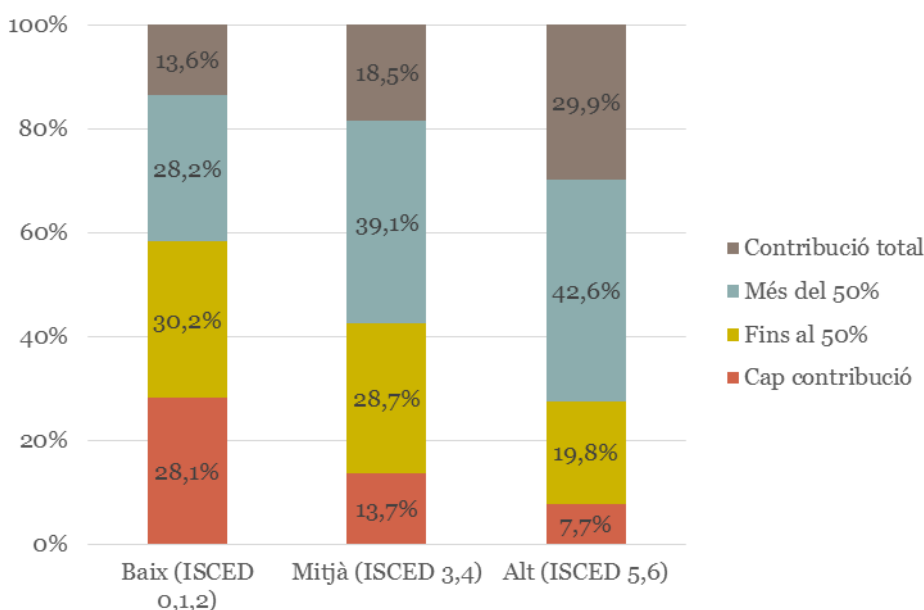

Utilitzem aïlladament les variables “graü de contribució dels progenitors” i “graü de contribució del treball durant el curs”, per a conèixer les diferències que poden existir entre diferents perfils socials.

Les diferències més significatives en quant a la contribució dels progenitors com a font de finançament són en funció del nivell d'estudis de les mares. Aquesta font suposa la contribució total per al 30% de l'estudiantat de capital educatiu familiar alt, front al 14% en el cas del col·lectiu que prové d'una família amb nivell educatiu baix.

Gràfica 42.

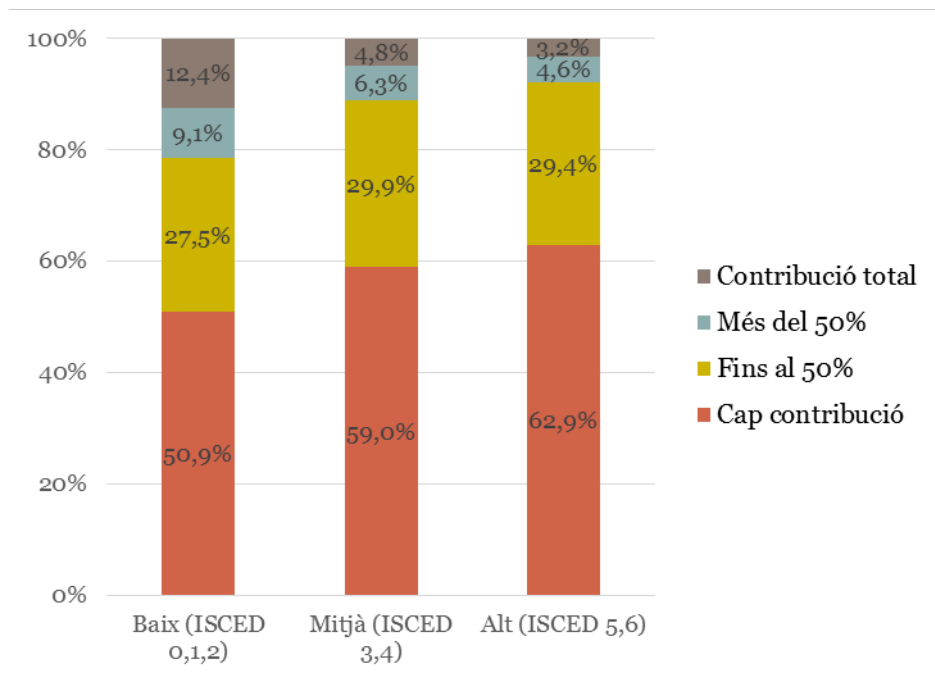
Graü de contribució dels progenitors -com a font de finançament- en funció del nivell d'estudis de la mare

Si la contribució dels progenitors disminueix a mesura que el capital educatiu és menor, altres contribucions als ingressos augmentaran, com és el cas del treball durant el curs de l'estudiantat.

Gràfica 43.

Grau de contribució del treball durant el curs -com a font de finançament- en funció del nivell d'estudis de la mare

Es pot apreciar com aquesta font de finançament és utilitzada com a font principal per un 3% dels fills i filles de mares amb estudis superiors, i per altra banda, per un 12% dels fills i filles de mares amb estudis baixos.

8) Participació cultural i social a la universitat

Per abordar la participació cultural i social de l'estudiantat a la universitat, en el qüestionari es pregunta per la participació en diverses activitats ofertades per les universitats, així com sobre el coneixement dels sistemes de participació política i la implicació en algun òrgan de gestió universitària o en associacions estudiantils.

La primera pregunta que aborda aquesta temàtica se centra en les activitats que es poden realitzar a la universitat, ja siga en l'àmbit de l'esport o de la cultura. Cap de les que es proposen en la llista té una participació massiva.

L'assistència a conferències, jornades, debats i presentació de llibres és la més realitzada. Un 26% de la mostra afirma participar en aquest tipus d'activitats sovint o molt sovint. No obstant això, el 30% de l'estudiantat afirma no assistir-hi mai.

Pel que fa a les activitats esportives i de cinema, teatre o concerts, al voltant del 65% afirma no assistir-hi mai i al voltant del 15% afirma que hi assisteix sovint o molt sovint.

Per acabar, la participació en associacions culturals o grups de teatre, coral, orquestra, etc. és molt minoritària. El 82% no ho ha fet mai, un 11% una o dues vegades l'any, i un 6% ho fa de manera regular, sovint o molt sovint.

Taula 11.

Amb quina freqüència participes en les activitats següents a la Universitat?

	Mai	una o dues vegades l'any	Diverses vegades l'any	Molt sovint (una o més vegades el mes)	
	1	2	3	4	
	%	%	%	%	Mitjana
<i>Activitats esportives</i>	67,6%	14,3%	7,5%	9,4%	1,582
<i>Conferències, jornades, debats, presentació de llibres</i>	30,4%	42,0%	21,9%	4,5%	2,005
<i>Cinema, teatre, concerts</i>	65,1%	20,1%	10,4%	3,0%	1,507
<i>Associacions culturals o grups de teatre, coral, orquestra...</i>	81,6%	10,6%	3,3%	3,1%	1,269

La participació en la vida universitària és diferent en funció de la modalitat de dedicació a l'estudi que tinga l'estudiantat i la titulació que cursa.

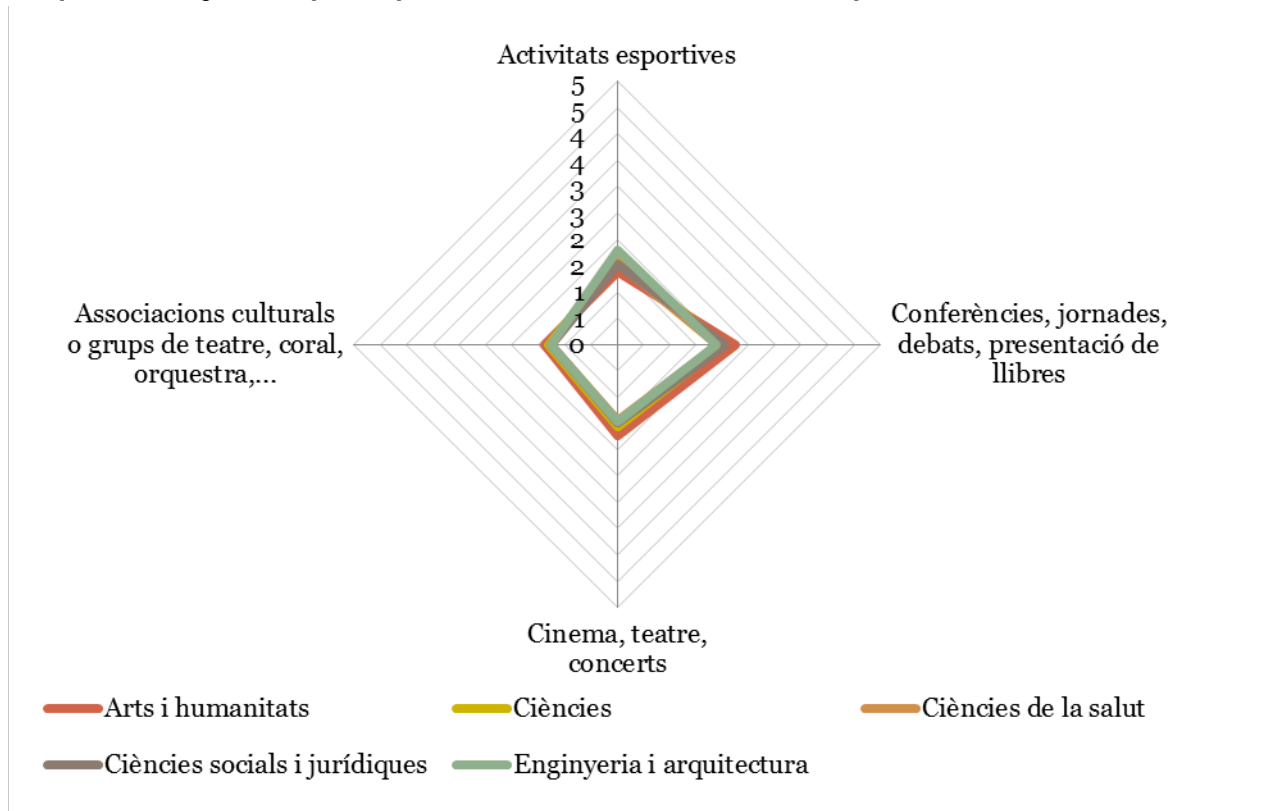
En aquest sentit, observem que l'estudiantat de les carreres d'Arts i Humanitats és qui més participa en totes les activitats culturals organitzades a la universitat, menys a les esportives. Un 37,5% d'aquest col·lectiu assisteix sovint o molt sovint a conferències, jornades, debats o presentació de llibres. També tenen un pes superior a la resta quant a l'assistència a cinema, teatre o concerts (21%). I en tercer lloc, el 9% afirma participar de vegades en associacions culturals o grups de teatre de la universitat.

En canvi, l'estudiantat de l'àrea d'Enginyeria i Arquitectura presenta el perfil contrari, ja que són els qui menys participen en totes les activitats culturals, amb l'excepció de l'esport. En aquesta activitat són un 23% els qui afirmen participar-hi diverses vegades l'any o una o més vegades el més.

En un lloc intermedi tenim l'estudiantat de les altres tres àrees. En el cas de les Ciències Socials i Jurídiques hi ha una proporció important d'estudiants que afirmen assistir a conferències, jornades o debats (29%). Pel que fa a les carreres de l'àrea científica, ocupen el segon lloc quant a l'assistència a cinema, teatre o concerts (14,5%). A l'últim, podem dir que l'estudiantat de l'àrea de Ciències de la Salut no destaca en cap de les activitats proposades.

Gràfica 44.

Freqüència mitjana de participació en activitats a la universitat per àrea de coneixement

Taula 12.

Freqüència mitjana de participació en activitats a la universitat per àrea de coneixement

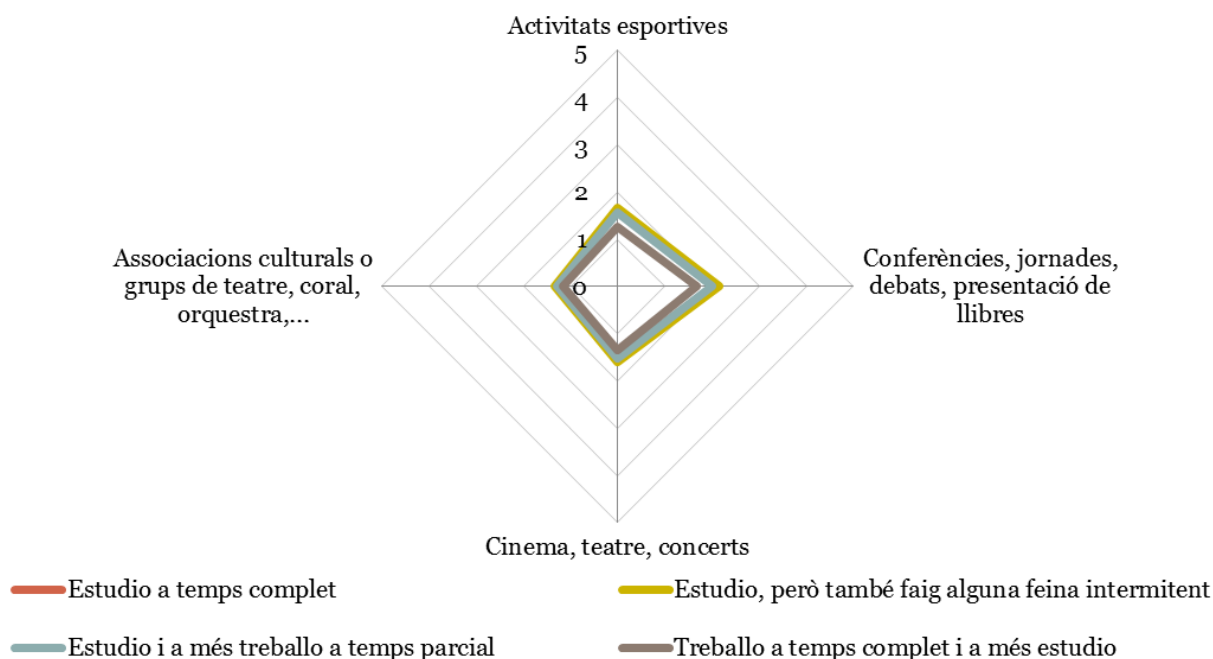
	Arts i humanitats	Ciències	Ciències de la salut	Ciències socials i jurídiques	Enginyeria i arquitectura	Total
<i>Activitats esportives</i>	1,38	1,65	1,55	1,52	1,78	1,59
<i>Conferències, jornades, debats, presentació de llibres</i>	2,25	2,01	1,92	2,05	1,88	2,01
<i>Cinema, teatre, concerts</i>	1,74	1,56	1,45	1,49	1,47	1,51
<i>Associacions culturals o grups de teatre, coral, orquestra, ...</i>	1,38	1,30	1,25	1,25	1,27	1,27

La modalitat de dedicació a l'estudi és una variable que influeix significativament en la participació en les activitats culturals a la universitat.

Com era previsible, l'estudiantat amb més dedicació a la feina és qui realitza amb menys freqüència qualsevol tipus d'activitat a la universitat. Qui menys participa és l'estudiantat que té una feina a temps complet, seguit de qui té una feina a temps parcial.

Aquest raonament del temps disponible ens hauria de portar a pensar que l'estudiantat a temps complet ha de ser qui més participa en la vida universitària. Però, no és pas aquest el cas si considerem les activitats que els hem proposat. El col·lectiu que compagina l'estudi amb un treball intermitent és el que més participa en les activitats culturals i esportives de la universitat. Podem apuntar com a factors explicatius l'edat o el millor coneixement del món universitari si porten més anys estudiant.

Gràfica 45.
Freqüència de participació per règim de dedicació

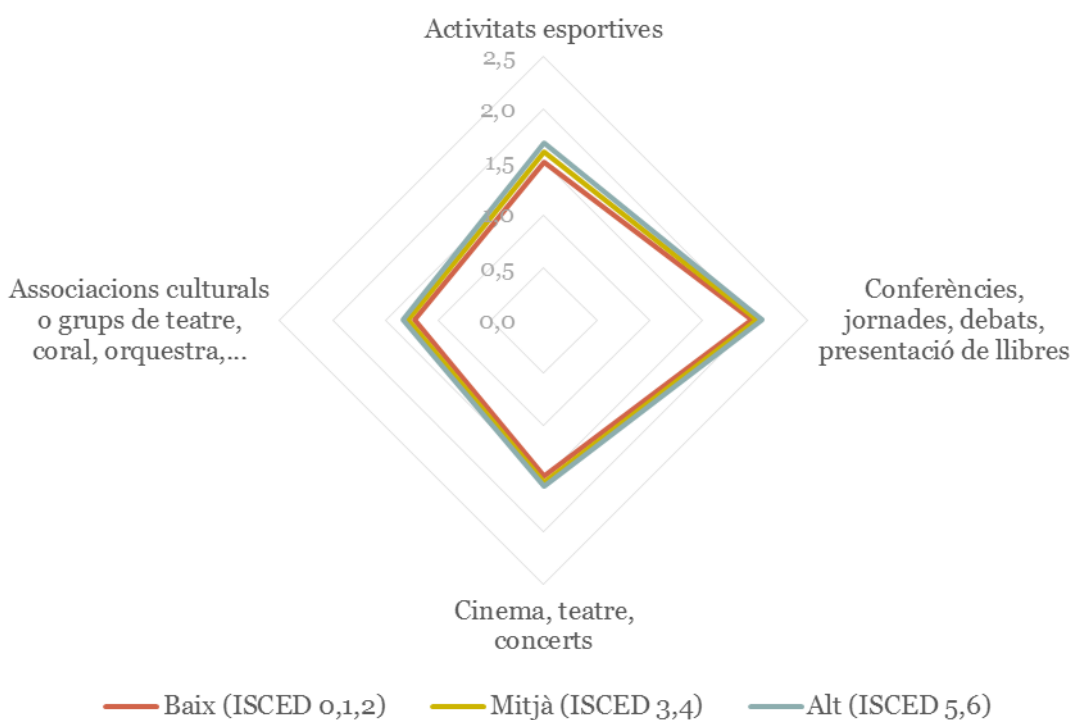

Taula 13.
Freqüència de participació per règim de dedicació

	Estudio a temps complet	Estudio, però també faig alguna feina intermitent	Estudio i a més treball a temps parcial	Treball a temps complet i a més estudio	Total
<i>Activitats esportives</i>	1,65	1,67	1,57	1,27	1,58
<i>Conferències, jornades, debats, presentació de llibres</i>	2,05	2,14	2,01	1,66	2,01
<i>Cinema, teatre, concerts</i>	1,51	1,60	1,51	1,34	1,51
<i>Associacions culturals o grups de teatre, coral, orquestra,...</i>	1,25	1,35	1,29	1,17	1,27

Per últim, resulta interessant observar les diferències segons l'origen social de procedència. Quant més alt és el nivell educatiu de les mares, més freqüent és la participació de l'estudiantat en qualsevol de les activitats ofertades per les universitats.

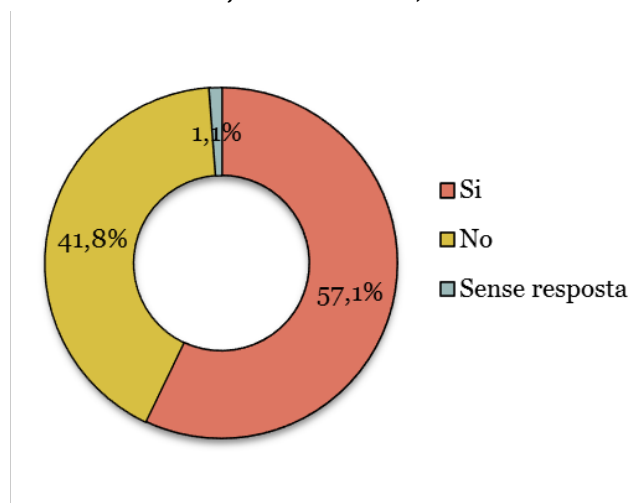
Gràfica 45.
Freqüència de participació per nivell d'estudis de la mare

Taula 14.
Freqüència de participació per nivell d'estudis de la mare

	Baix (ISCED 0,1,2)	Mitjà (ISCED 3,4)	Alt (ISCED 5,6)	Total
<i>Activitats esportives</i>	1,50	1,59	1,68	1,58
<i>Conferències, jornades, debats, presentació de llibres</i>	1,97	2,01	2,06	2,01
<i>Cinema, teatre, concerts</i>	1,47	1,54	1,57	1,51
<i>Associacions culturals o grups de teatre, coral, orquestra,...</i>	1,23	1,28	1,33	1,27

Gràfica 46.
Coneixes els sistemes de participació dels estudiants en la teua universitat (delegació,

associacionisme, assemblees...)¹³?

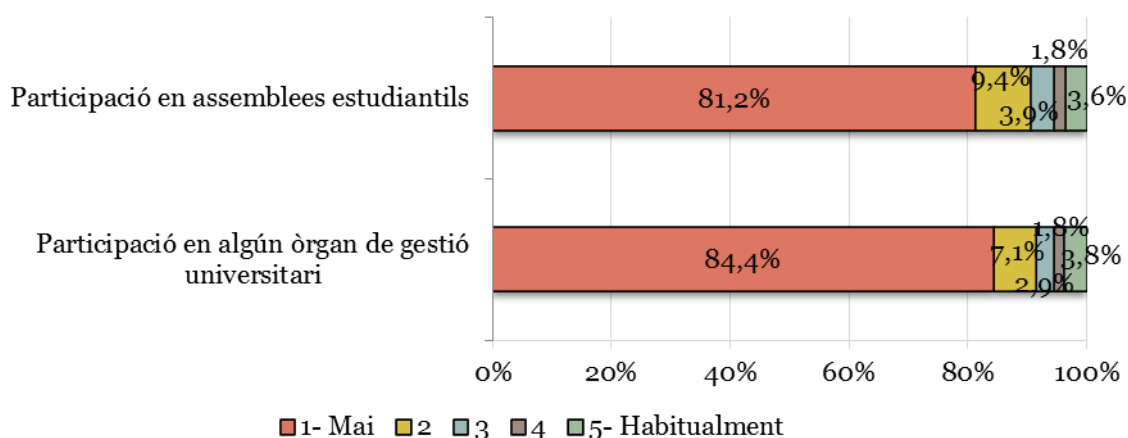
El 57% de la mostra afirma conèixer els sistemes de participació política de l'estudiantat en la seua universitat i el 42% els desconeix. La proporció d'aquest estudiantat no és gaire diferent en funció del cicle o de l'àrea de coneixement. Però, sí que hi ha diferències significatives en funció de la modalitat de dedicació a l'estudi.

Entre l'estudiantat que treballa a temps complet, un de cada dos (el 50%) no coneix els sistemes de participació, probablement perquè no s'ha integrat gens en aquest nivell de la vida universitària. Tornen a ser els estudiants que tenen una feina intermitent els qui més informats estan (61%).

A banda del coneixement, hi ha dues preguntes concretes sobre el nivell de participació.

Gràfica 47.

Participes en algun òrgan de gestió universitari (delegat de classe, junta, claustre, consell d'estudiants...)? Participes en assemblees o associacions d'estudiants?

Una proporció molt minoritària del 6% de l'estudiantat participa habitualment (4 i 5) en algun òrgan de gestió universitari o en assemblees estudiantils. Una ampla majoria no ho ha fet mai: 84 i 81%, respectivament.

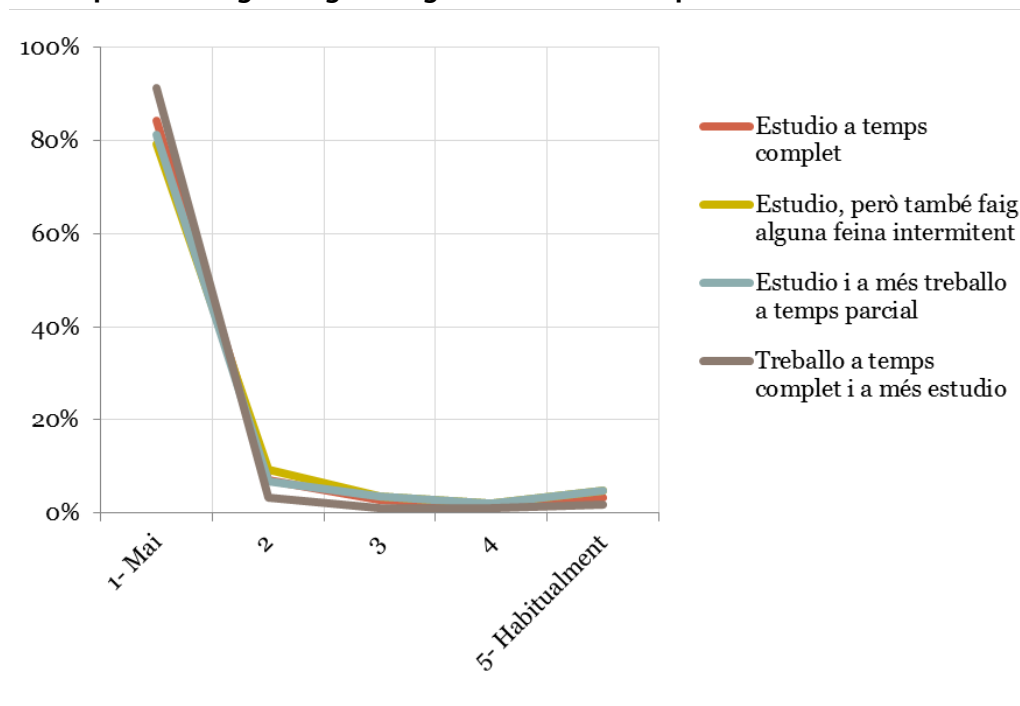
Si observem les diferències per modalitat de dedicació als estudis, els qui menys han participat tornen a ser el col·lectiu que treballa a temps complet, seguit del col·lectiu d'aquells que estudien a temps complet. Les

¹³ Aquesta pregunta presenta alguns canvis en la redacció en el qüestionari francès, però els resultats s'han adaptat per a que siguin comparables.

dues categories que compaginen els estudis amb treballs intermitents o parcials han participat amb més freqüència en assemblees i en òrgans de gestió.

Gràfica 48.

Participació en algun òrgan de gestió universitari per modalitat de dedicació als estudis

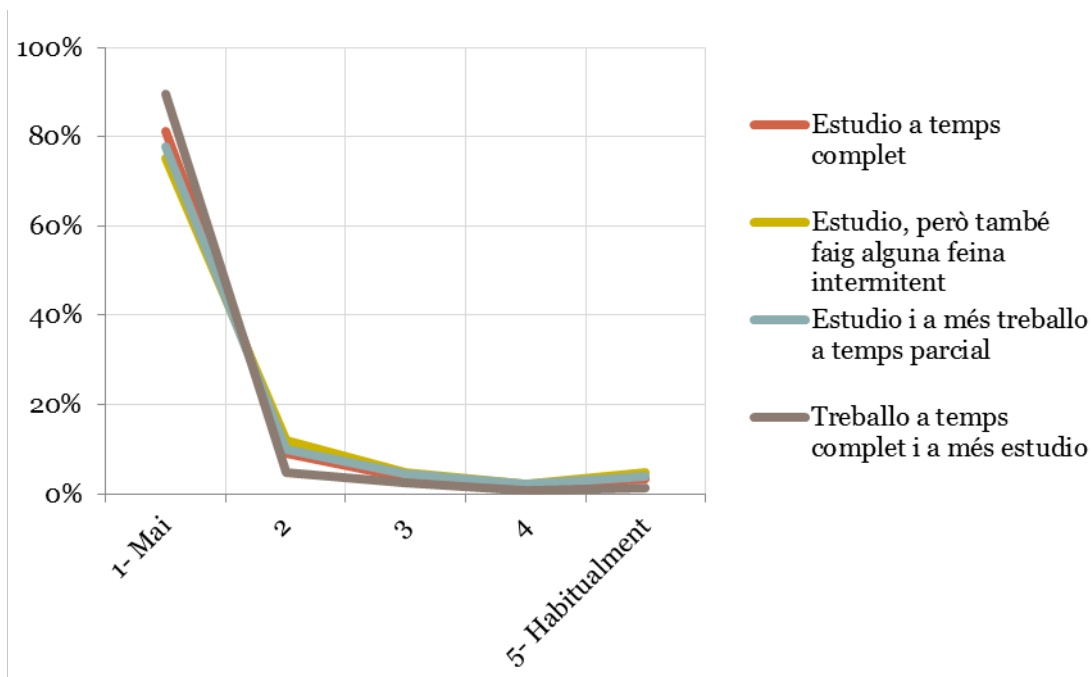
Taula 14.

Participació en algun òrgan de gestió universitari per modalitat de dedicació als estudis

	1- Mai %	2 %	3 %	4 %	5- Habitualment %	Mitjana
<i>Estudio a temps complet</i>	84,3%	7,0%	2,8%	1,7%	3,3%	1,311
<i>Estudio, però també faig alguna feina intermitent</i>	79,1%	9,4%	3,5%	2,1%	4,9%	1,425
<i>Estudio i a més treball a temps parcial</i>	81,1%	6,9%	3,7%	2,0%	4,9%	1,405
<i>Treball a temps complet i a més estudi</i>	91,3%	3,3%	1,2%	1,2%	1,9%	1,170
Total	83,5%	7,0%	2,9%	1,8%	3,8%	1,335

Gràfica 49.

Participes en assemblees o associacions d'estudiants?

Taula 14.

Participació en assemblees o associacions estudiantils per modalitat de dedicació als estudis

	1- Mai %	2 %	3 %	4 %	5- Habitualment %	Mitjana
<i>Estudio a temps complet</i>	81,3%	9,1%	3,6%	1,9%	3,4%	1,356
<i>Estudio, però també faig alguna feina intermitent</i>	75,2%	11,8%	4,8%	2,2%	4,9%	1,480
<i>Estudio i a més treball a temps parcial</i>	77,9%	10,0%	4,6%	2,2%	4,0%	1,423
<i>Treball a temps complet i a més estudio</i>	89,6%	4,9%	2,5%	0,7%	1,4%	1,178
Total	80,5%	9,3%	3,9%	1,8%	3,6%	1,372

Bloc IV: Valoració i expectatives de futur

9) Valoració de l'experiència universitària

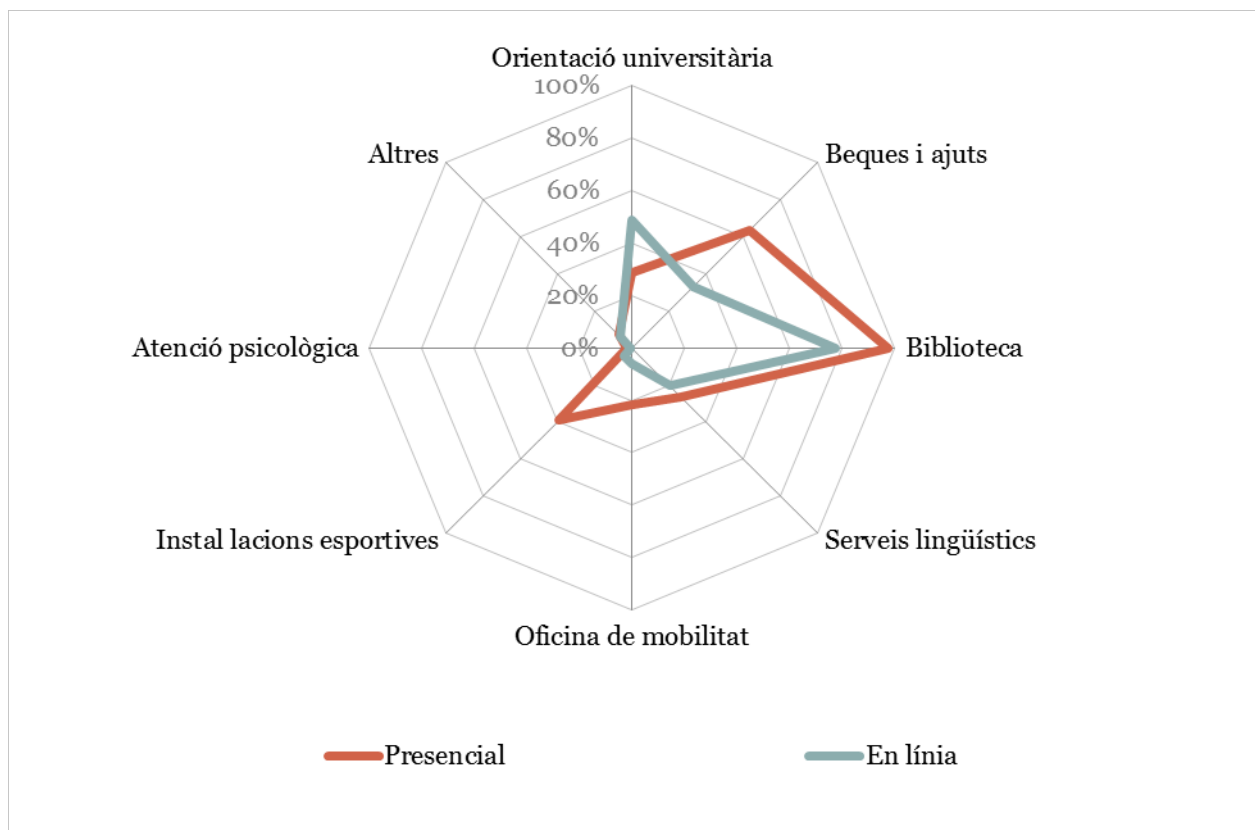
En el qüestionari Via Universitària hi ha una sèrie de preguntes que ens serveixen per conèixer, d'una banda, la valoració que fan de la seua universitat, en funció de l'ús dels serveis i la informació i suport rebudes, i, de l'altra banda, la valoració dels seus estudis, amb el sentiment predominant i el grau d'integració a la universitat.

Quin dels serveis següents adreçats als estudiants de la teua universitat fas servir o has fet servir en alguna ocasió?

En la gràfica i en la taula es representa el percentatge d'enquestats que afirmen haver utilitzat els serveis proposats. Les dades corresponen a l'opinió dels dos col·lectius principals diferenciats en funció de la seua modalitat d'estudi.

Gràfica 50.

Utilització dels serveis en funció de la modalitat d'estudi

Taula 15.

Utilització dels serveis en funció de la modalitat d'estudi

	Presencial		En línia		Total	
	N.	%	N.	%	N.	%
<i>Orientació universitària</i>	4.689	28,8%	1.366	48,6%	6.266	31,7%
<i>Beques i ajuts</i>	10.458	63,3%	906	32,7%	11.741	58,9%
<i>Biblioteca</i>	16.403	97,7%	2.216	77,4%	19.245	94,7%
<i>Serveis lingüístics</i>	4.282	26,4%	557	20,4%	5.051	25,8%
<i>Oficina de mobilitat</i>	3.492	21,5%	169	6,3%	3.811	19,5%
<i>Instal·lacions esportives</i>	6.421	39,3%	114	4,2%	6.819	34,6%
<i>Atenció psicològica</i>	359	2,2%	17	0,6%	396	2,0%
<i>Altres</i>	1.086	6,9%	162	6,1%	1.307	6,9%

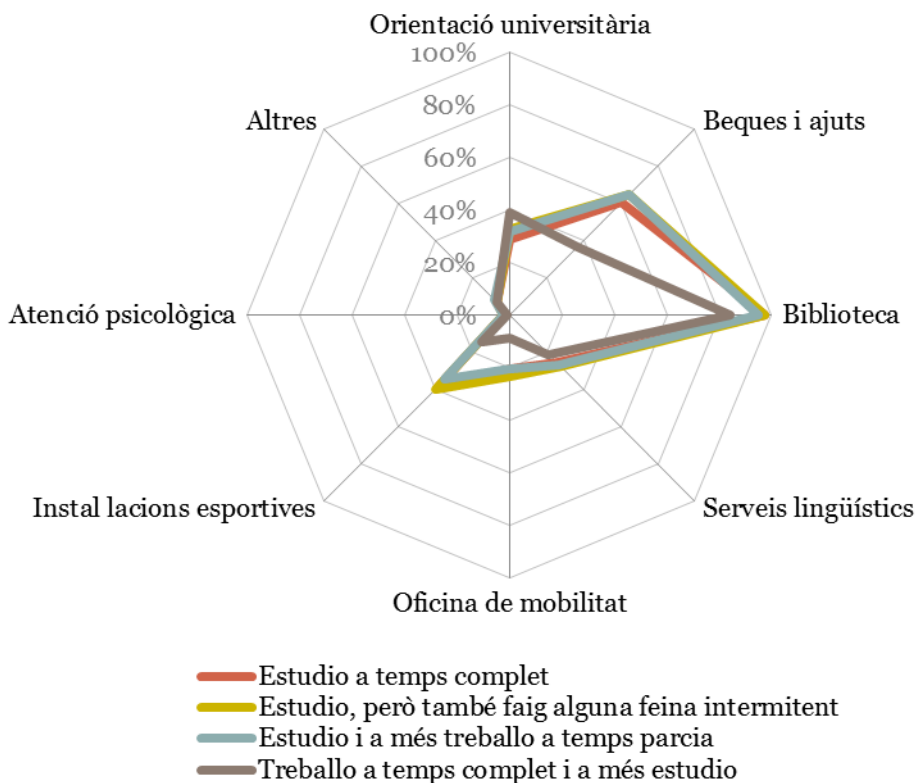
Per al col·lectiu d'estudiants presencials, els serveis més utilitzats són les biblioteques universitàries, de les qual fan ús gairebé el 100% d'aquests estudiants, i el servei de beques i ajuts (63%). En tercer lloc, un 39% afirma utilitzar les instal·lacions esportives, seguit del 29% que fa ús del servei d'orientació universitària, el 26% que fa ús dels serveis lingüístics i un 21% de l'oficina de mobilitat.

Entre l'estudiantat a distància, encara que no assisteix a classes al campus, sí que hi ha un 77% que fa ús de les biblioteques universitàries. El segon servei més utilitzat en el seu cas és el servei d'orientació universitària (49%), que fan servir molt més que els seus companys de modalitat presencial. També hi ha un 33% que utilitzen el servei de beques i ajuts, molt menys que els seus companys, i un 20% els serveis lingüístics. La proporció d'estudiantat a distància que fa ús de les instal·lacions esportives o de l'oficina de mobilitat és molt residual (4 i 6%, respectivament).

Per a l'estudiantat que utilitza la resposta oberta per a referir-se a altres serveis, els més citats són: servei d'atenció a l'estudiant/ secretaria; sala d'estudi/ polivalent/informàtica/casa alumne; reprografia/ cafeteria, orientació laboral/ pràctiques; laboratoris; gabinet mèdic.

Si analitzem les diferències en funció de la modalitat de dedicació a l'estudi, trobem resultats similars quant a la utilització dels serveis universitaris.

Gràfica 51.
Utilització dels serveis en funció de la modalitat de dedicació a l'estudi

Taula 16.
Utilització dels serveis en funció de la modalitat de dedicació a l'estudi

	Estudie a temps complet		Estudie, però també faig alguna feina intermitent		Estudie i a més treballo a temps parcial		Treballo a temps complet i a més estudio		N.	%
	N.	%	N.	%	N.	%	N.	%		
<i>Orientació universitària</i>	2.334	28,6%	1.559	32,5%	1.191	31,6%	1.168	39,1%	6.266	31,7%
<i>Beques i ajuts</i>	5.010	60,6%	3.143	64,7%	2.467	64,7%	1.092	36,8%	11.741	58,9%
<i>Biblioteca</i>	8.179	97,2%	4.779	97,1%	3.663	94,9%	2.583	84,1%	19.245	94,7%
<i>Serveis lingüístics</i>	2.084	25,7%	1.334	27,9%	1.003	26,8%	620	21,2%	5.051	25,8%
<i>Oficina de mobilitat</i>	1.669	20,6%	1.114	23,3%	773	20,7%	252	8,7%	3.811	19,5%
<i>Instal·lacions esportives</i>	3.164	38,7%	1.911	39,8%	1.300	34,6%	430	14,7%	6.819	34,6%
<i>Atenció psicològica</i>	165	2,0%	111	2,3%	90	2,4%	30	1,0%	396	2,0%
<i>Altres</i>	513	6,6%	314	6,8%	282	7,9%	193	6,8%	1.307	6,9%

D'una banda, l'estudiantat a temps complet, o que treballa de manera intermitent o a temps parcial, fa un ús dels serveis que s'assembla molt a la descripció que hem fet de l'estudiantat presencial.

D'altra banda, l'estudiantat que treballa a temps complet fa un ús dels serveis que s'assembla molt a la descripció que hem fet de l'estudiantat a distància.

A continuació, analitzem l'opinió de l'estudiantat sobre la importància que la seua universitat dona a una sèrie d'activitats relacionades amb el suport, la informació o la formació en àmbits extracurriculars.

Taula 17.

En quina mesura creus que la universitat on estudies dona prou importància a les activitats següents?

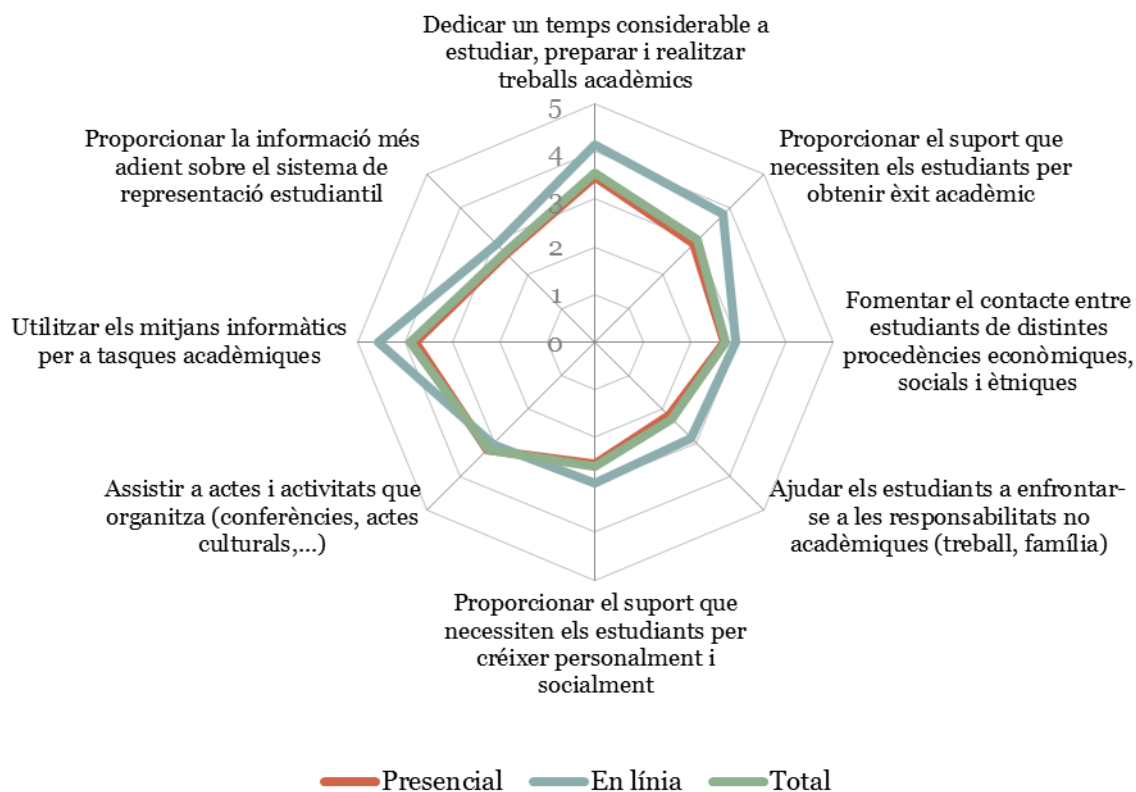
	1 Gens d'acord	2 Poc d'acord	3 D'acord	4 Prou d'acord	5 Molt d'acord	Mitjana
<i>Dedicar un temps considerable a estudiar, preparar i realitzar treballs acadèmics</i>	3,4%	12,9%	30,3%	29,3%	23,1%	3,564
<i>Proporcionar el suport que necessiten els estudiants per obtenir èxit acadèmic</i>	7,3%	24,2%	34,0%	23,9%	9,6%	3,044
<i>Fomentar el contacte entre estudiants de distintes procedències econòmiques, socials i ètniques</i>	13,6%	30,0%	31,0%	17,0%	7,2%	2,739
<i>Ajudar els estudiants a enfrontar-se a les responsabilitats no acadèmiques (treball, família)</i>	25,9%	37,2%	22,3%	9,2%	4,1%	2,276
<i>Proporcionar el suport que necessiten els estudiants per créixer personalment i socialment</i>	14,9%	32,1%	32,5%	14,5%	4,8%	2,616
<i>Assistir a actes i activitats que organitza (conferències, actes culturals...)</i>	6,1%	18,3%	36,0%	27,8%	10,7%	3,190
<i>Utilitzar els mitjans informàtics per a tasques acadèmiques</i>	2,2%	6,6%	23,7%	33,6%	32,6%	3,890
<i>Proporcionar la informació més adient sobre el sistema de representació estudiantil</i>	14,2%	29,5%	35,0%	15,0%	5,2%	2,670

L'estudiantat considera que l'activitat que més afavoreix la seua universitat és la utilització de mitjans informàtics per a tasques acadèmiques. En segon lloc queda la dedicació d'un temps considerable per a l'estudi; en tercer lloc l'assistència a actes i activitats i en quart lloc proporcionar el suport que necessiten els estudiants per obtenir èxit acadèmic. Aquestes quatre activitats més valorades són les que estan més directament vinculades amb l'estudi.

Un segon grup d'activitats que segons l'estudiantat la seua universitat dona menys importància són les que estan més allunyades de les tasques acadèmiques i més vinculades al creixement personal, al contacte entre cultures, a la representació estudiantil i, també, a ajudar-los a enfrontar-se a responsabilitats familiars o laborals.

Gràfica 52.

Valoració de la importància que dona la universitat en funció de la modalitat d'estudis

En general, s'observa que l'estudiantat a distància valora més positivament que no l'estudiantat presencial l'actuació de la seua universitat en tots els àmbits no estrictament acadèmics descrits per aquestes activitats.

La diferència més significativa rau en la utilització de mitjans informàtics per a tasques acadèmiques: el 71% de l'estudiantat a distància hi està molt d'acord, mentre que només un 26% de l'estudiantat presencial comparteix aquesta opinió. Es tracta de la principal eina de treball de l'estudiantat que cursa titulacions en línia.

L'opinió de l'estudiantat presencial també és molt més crítica amb les tasques de suport que fan les universitats perquè els seus estudiants obtinguen èxit acadèmic: un 18% està prou o molt d'acord amb

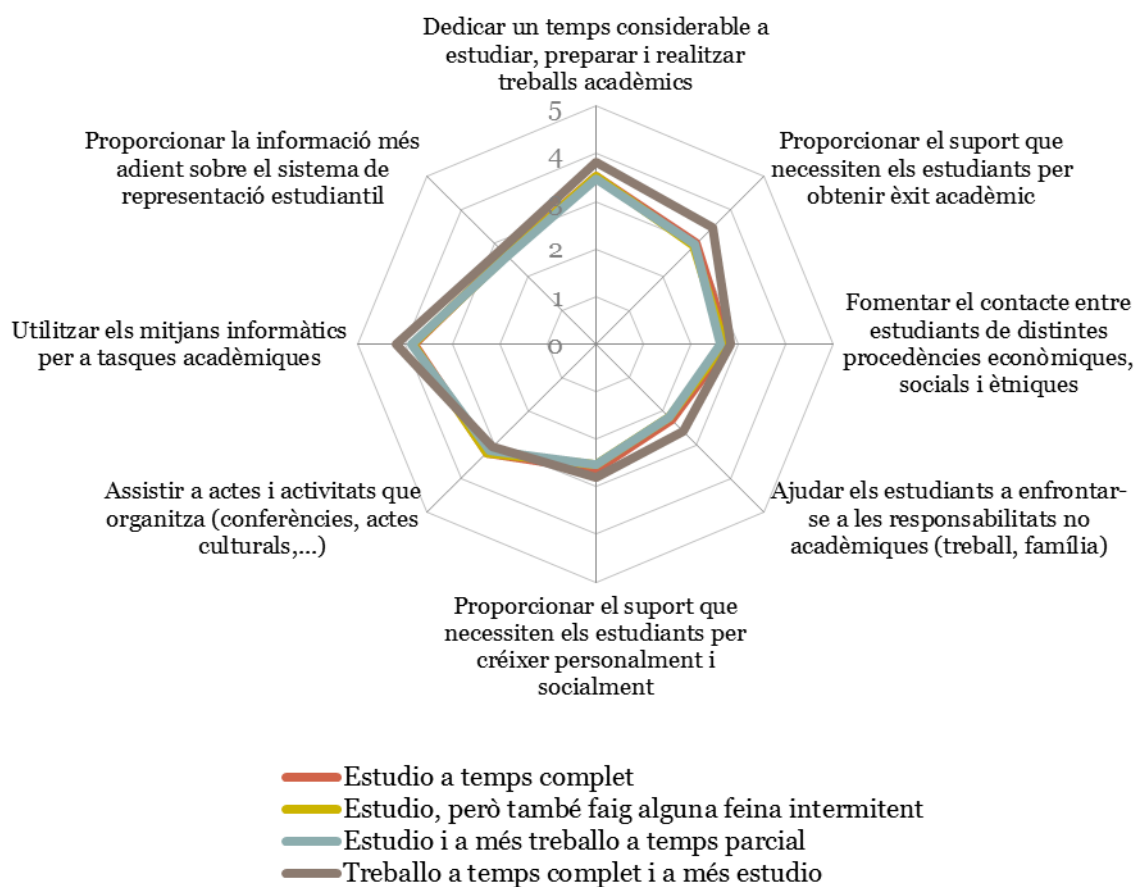
l'afirmació, enfront del 29% de l'estudiantat a distància. Trobem diferències similars sobre la valoració de l'ajuda que les universitats donen als estudiants per enfrontar-se a les responsabilitats no acadèmiques.

L'única activitat que l'estudiantat presencial valora per damunt de l'estudiantat a distància és la importància que les universitats donen a assistir a actes i activitats com ara conferències o actes culturals.

Si analitzem les diferències en funció de la modalitat de dedicació a l'estudi, trobem resultats similars entre l'estudiantat que treballa a temps complet i la resta.

Gràfica 53.

Valoració de la importància que dona la universitat en funció de la modalitat de dedicació a l'estudi

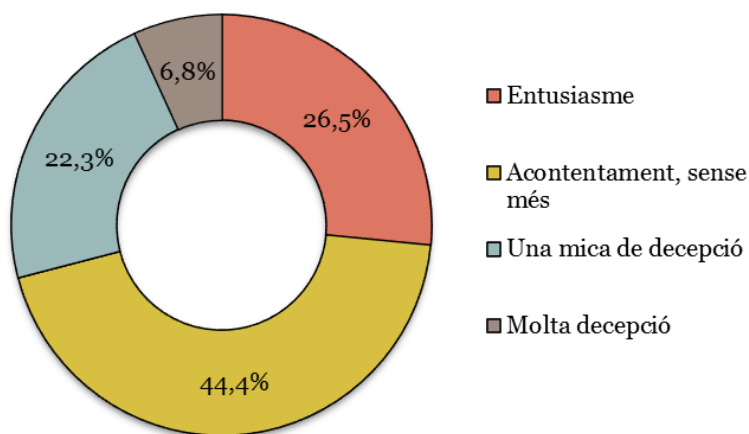

L'estudiantat que treballa a temps complet valora més positivament que la resta totes les activitats proposades (amb el mateix patró que veiem per a l'estudiantat a distància), encara que en aquest cas les diferències són menys significatives que les que s'observen en la gràfica anterior.

Una vegada analitzades les valoracions dels serveis i les activitats extracadèmiques proporcionades per les universitats, passem a l'avaluació de l'experiència universitària.

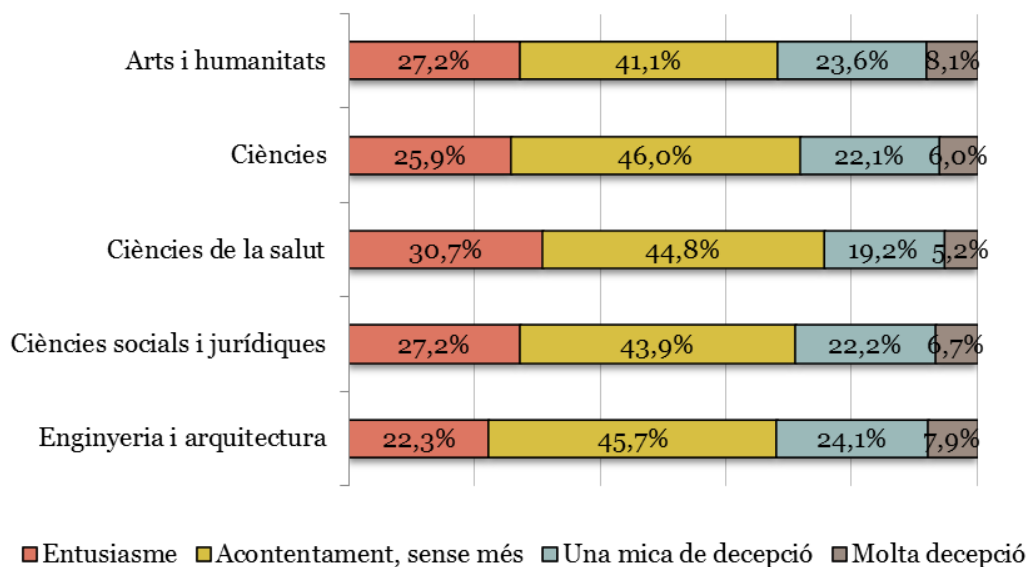
En primer lloc se'ls demanava pel sentiment predominant que ara tenen en relació amb la seua experiència universitària. El 44% expressa acontentament, sense més. Segueix el sentiment d'entusiasme del 26,5% i una mica de decepció del 22%. Un minoritari 7% de la mostra se sent molt decebut de la seua experiència universitària.

Gràfica 54.
Sentiment predominant en relació amb la seua experiència universitària

Encara que no hi ha diferències gaire significatives entre les àrees de coneixement, s'observa que el sentiment d'entusiasme està més present en l'àrea de Ciències de la Salut (31%) que no en la resta de les àrees; el contrari passa amb el sentiment d'una mica de decepció (19%). L'àrea on el sentiment d'entusiasme està menys present és la d'Enginyeria i Arquitectura (22%), on també hi ha un percentatge més gran d'estudiantat que es sent molt decebut (8%), junt amb l'àrea d'Arts i Humanitats.

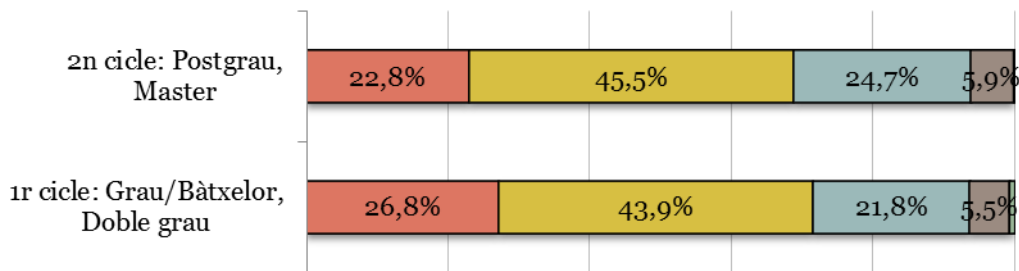
Gràfica 55.
Sentiment predominant per àrea de coneixement

Pel que fa al cicle d'estudis, l'estudiantat de grau se mostra lleugerament més entusiasmada amb la seua experiència (27%) que no l'estudiantat de màster (23%).

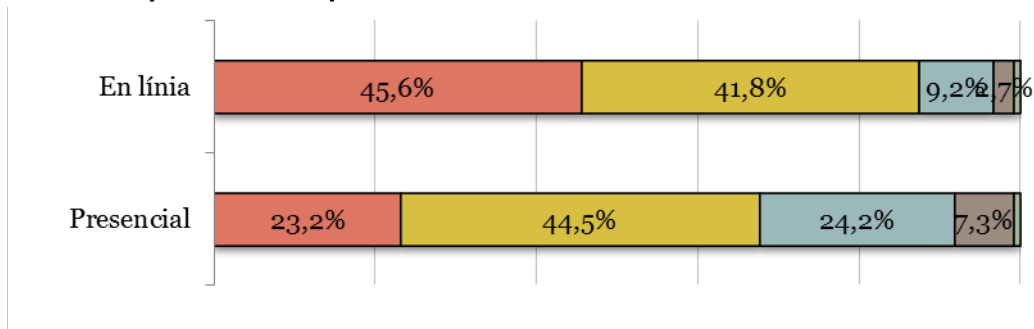
Gràfica 56.

Sentiment predominant per cicle d'estudis

Les diferències més significatives quant a la valoració de l'experiència universitària es donen en funció de la modalitat d'estudis i la modalitat de dedicació a l'estudi. Com passa en la pregunta anterior sobre la valoració de les activitats fomentades per la universitat, en aquest cas l'estudiantat a distància i l'estudiantat que treballa a temps complet es mostra molt més entusiasmats per la seua experiència universitària.

Gràfica 57. Sentiment predominant per modalitat d'estudis

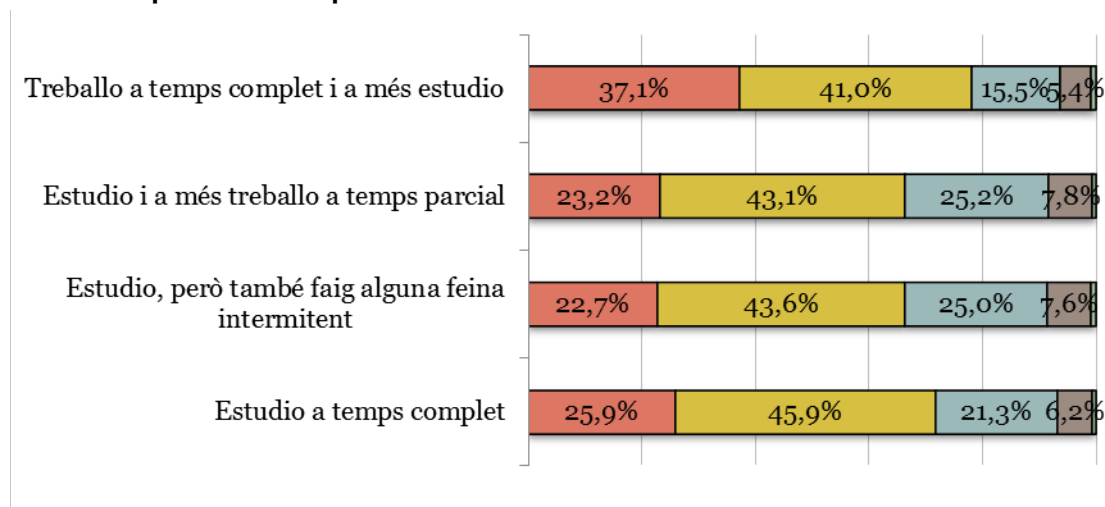

Gairebé la meitat de l'estudiantat a distància declara sentir-se entusiasmats amb la seua experiència, molts més que en el cas de l'estudiantat presencial (23%). Aquest últim té una proporció de 31,5% que experimenta un mica o fins i tot molta decepció amb la seua experiència universitària.

En el cas de la modalitat de dedicació a l'estudi, la distància és menor però també significativa. El sentiment d'entusiasme està més present entre l'estudiantat que treballa a temps complet (37%), 11 punts percentuals més que el següent col·lectiu que estudia a temps complet (26%). Els dos grups que es mostren menys satisfets són aquells que compaginen els seus estudis amb feina intermitent o a temps parcial (23% d'entusiasme i 8% de molta decepció).

Gràfica 58.

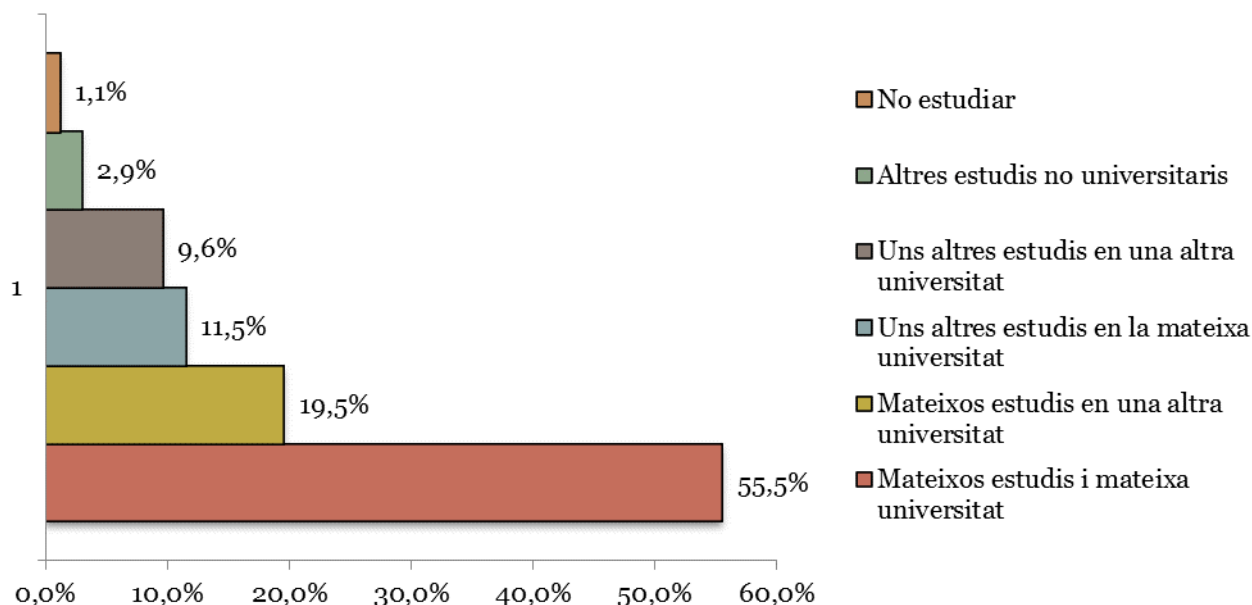
Sentiment predominant per modalitat de dedicació als estudis

La pregunta següent indaga sobre la valoració dels estudis i la universitat.

Gràfica 59.

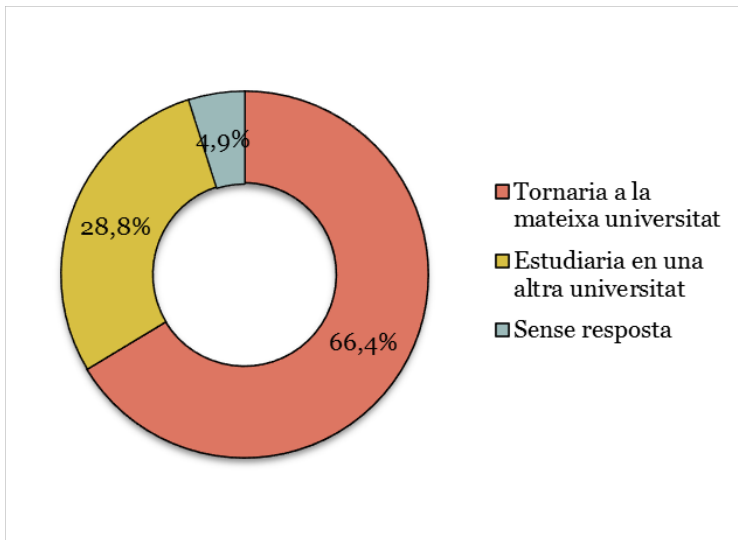
Si hagueres de començar de nou els estudis universitaris, quina d'aquestes opcions escolliries?

Per poder aprofundir en l'avaluació que fan de la universitat i la que fan dels estudis cursats en funció d'altres variables com la universitat, l'àrea de coneixement, el cicle o la modalitat, s'han construït dues variables que poden ser utilitzades com a aproximació a una mesura de la satisfacció. Si l'estudiantat ha contestat una de les dues opcions on marcava continuar en "la mateixa universitat", assumim que està satisfet amb la universitat; en canvi, si ha contestat una de les dues opcions on marcava "en una altra universitat", assumim que està insatisfet amb la universitat. La mateixa lògica s'aplica per construir la variable de "satisfacció amb els estudis".

Gràfica 60.

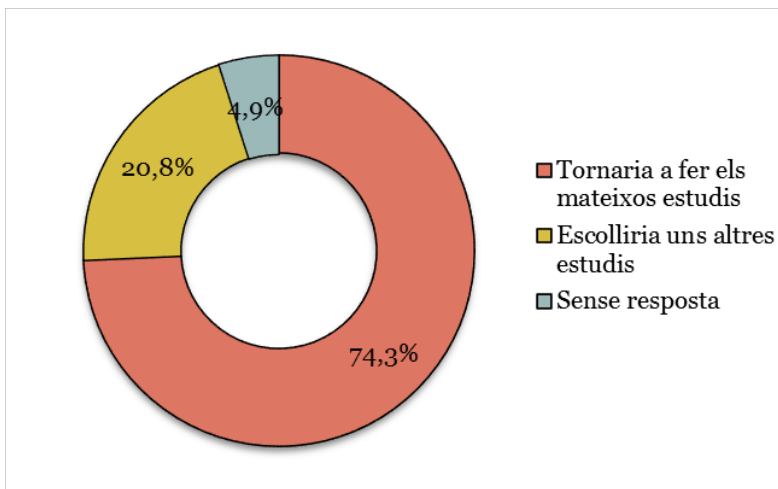
Satisfacció amb la universitat

Pel que fa a la satisfacció amb la universitat, una majoria del 66% afirma que escolliria de nou la mateixa universitat, amb canvi o sense canvi de titulació. Hi ha un 29% que no se sent satisfet amb la universitat i que, si començara de nou, canviaria la institució on fer els estudis universitaris.

Gràfica 61.

Satisfacció amb els estudis

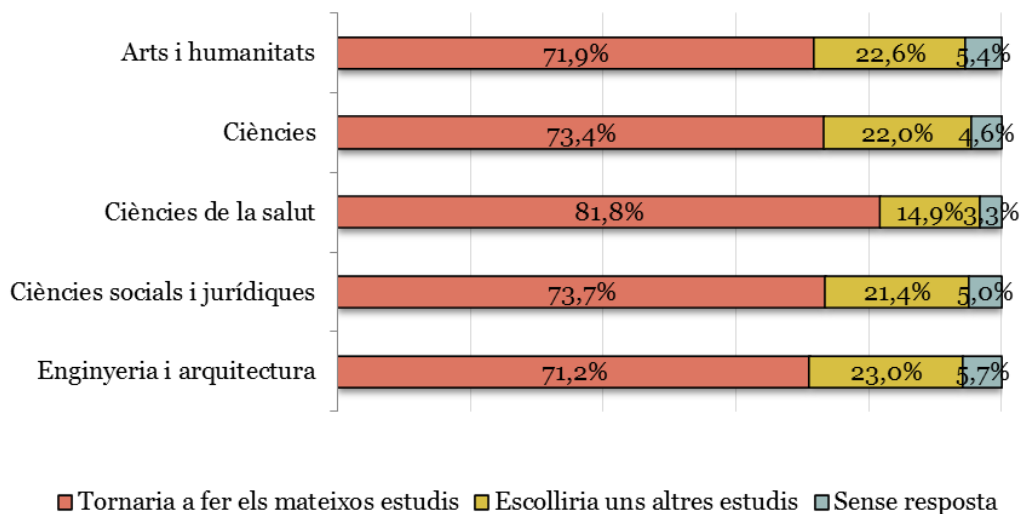
La majoria sembla estar satisfet amb els estudis universitaris que fa: el 74% tornaria a escollir la mateixa titulació. Hi ha un 21% que no se sent satisfet i que, si començara de nou, canviaria la titulació que està cursant.

A més, les respostes indiquen que un 4% no tornaria a la universitat, sinó que optaria per estudis no universitaris o fins i tot per no continuar estudiant.

Quant al grau de satisfacció amb els estudis, les diferències més significatives estan en funció de l'àrea de coneixement, el cicle i la modalitat.

Gràfica 62.

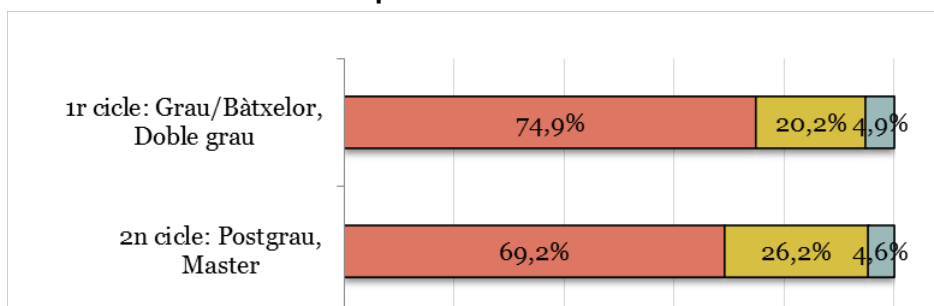
Satisfacció amb els estudis per àrea de coneixement

Les Ciències de la Salut és l'àrea de coneixement en què l'estudiantat és més nombros (82%) a voler tornar a fer els mateixos estudis en cas de començar de nou. En la resta de les àrees, la proporció oscil·la entre el 71 i el 74%, sense que les diferències siguin gaire significatives.

Gràfica 63.

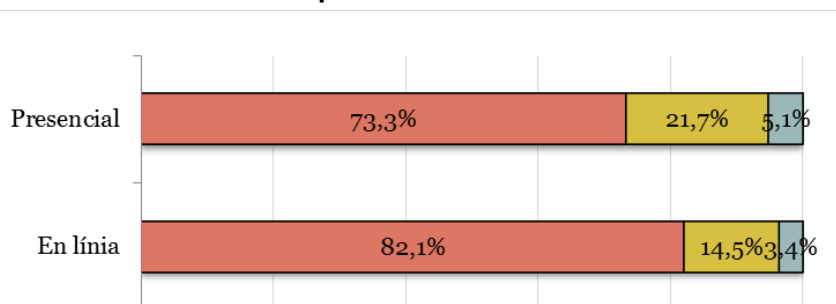
Satisfacció amb els estudis per cicle

Pel que fa al cicle, l'estudiantat de màster està lleugerament menys satisfet amb els seus estudis: el 26% n'escolliria d'altres si tornara a començar, enfront del 20% en el cas de grau.

Gràfica 64.

Satisfacció amb els estudis per modalitat d'estudis

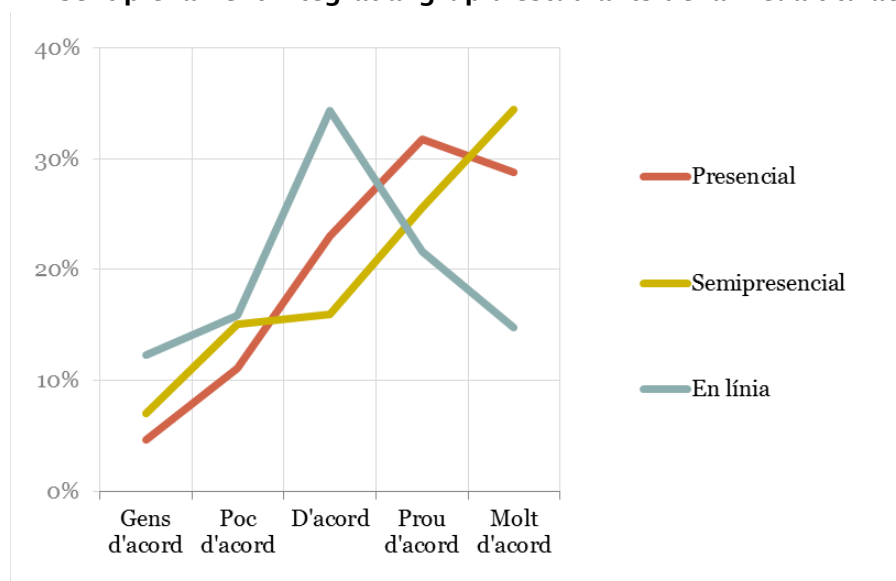
Quant a les diferències per modalitat d'estudis, com ja s'ha vist prèviament, l'estudiantat a distància està més satisfet que no l'estudiantat presencial.

Per acabar d'analitzar la valoració de l'experiència universitària, explorem les respostes a dues preguntes sobre la integració a la universitat en funció de les seues característiques acadèmiques. L'estudiantat havia de valorar si se sentia plenament integrat, d'una banda, al grup de la seua titulació i, de l'altra, a la vida universitària en general. Globalment, la valoració mitjana de la integració en les seues titulacions és més alta (3,608) que no la integració a la vida universitària (3,339).

Comencem per les valoracions assignades (entre 1 i 5) en funció de la modalitat d'estudis, que és la variable que explica més diferències en la puntuació a les afirmacions següents sobre el grau d'integració.

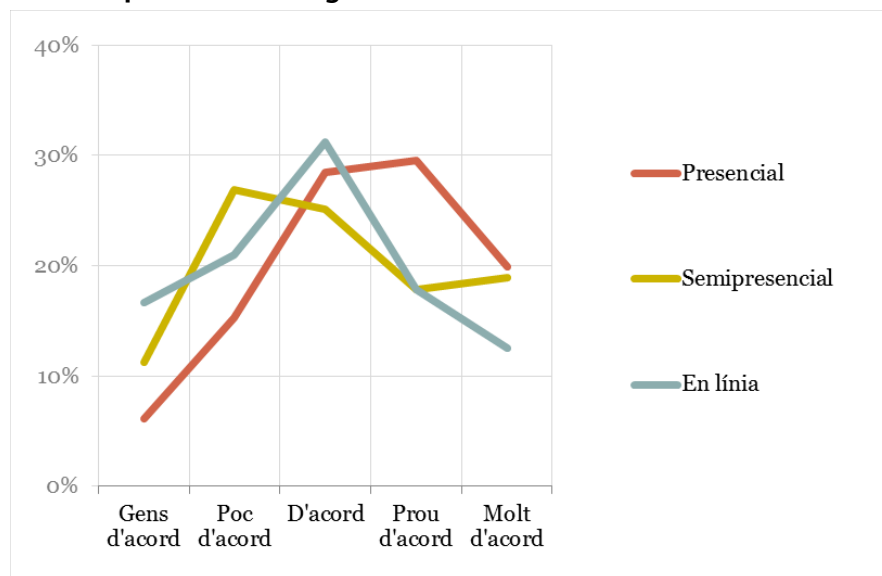
Gràfica 65.

Em sent plenament integrat al grup d'estudiants de la meua titulació

Gràfica 66.

Em sent plenament integrat a la vida universitària

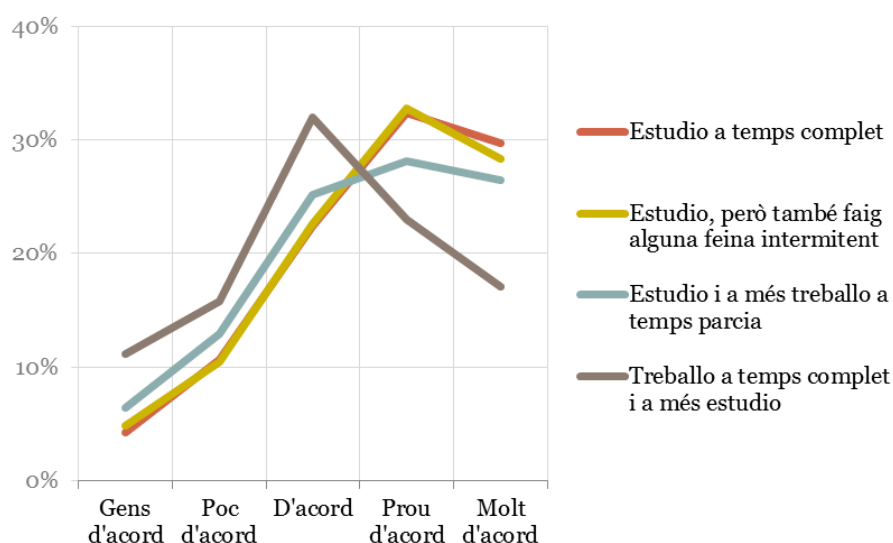

Hi ha diferències significatives entre el grau d'integració a la universitat de l'estudiantat presencial i l'estudiantat a distància. El contacte diari a l'aula de l'estudiantat presencial fa que se senten més integrats que no els seus companys d'estudis a distància, especialment en allò que fa al grup d'estudiants de la seua titulació. El 29% de l'estudiantat presencial està molt d'acord amb la primera afirmació, molt lluny del 15% de l'estudiantat en línia. En el cas de la integració a la vida universitària, les diferències hi són menys acusades, però en el mateix sentit.

La segona variable explicativa d'aquestes valoracions és la modalitat de dedicació a l'estudi. Com més dedicació a la feina, menys sentiment d'integració tenen. En aquest cas, la diferència és més significativa en el grau d'integració a la vida universitària, on el 52% de l'estudiantat a temps complet afirma estar prou o molt d'acord, enfront del 28% de l'estudiantat que treballa a temps complet.

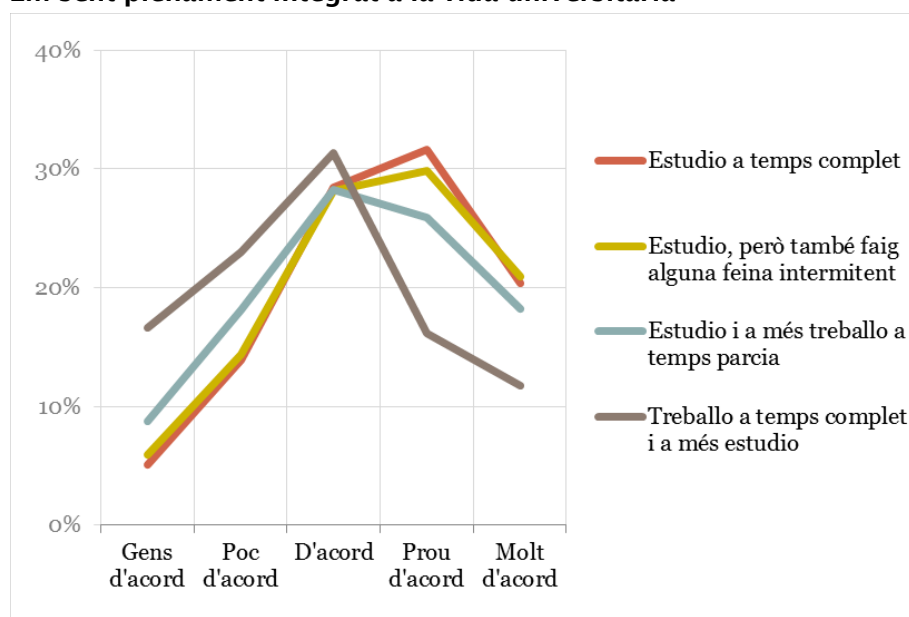
Gràfica 67.

Em sent plenament integrat al grup d'estudiants de la meua titulació

Gràfica 68.

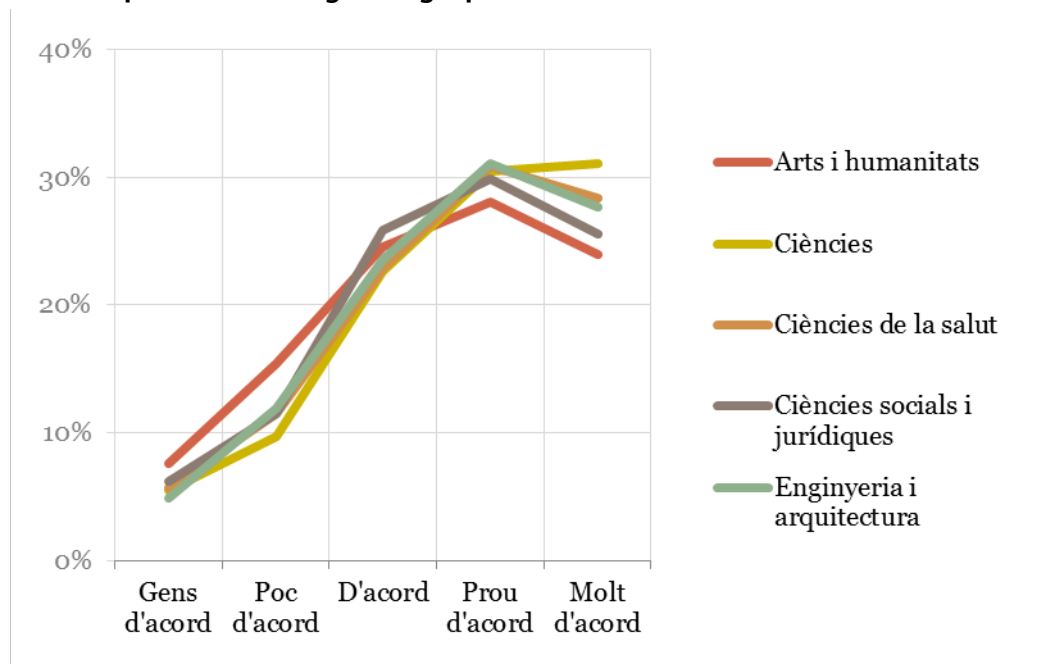
Em sent plenament integrat a la vida universitària

El grau d'integració també varia segons característiques acadèmiques com el cicle o l'àrea de coneixement. Encara que les cinc corbes segueixen la mateixa trajectòria, s'observa que l'estudiantat de l'àrea científica se sent més integrat que la resta. A continuació hi ha l'estudiantat de Ciències de la Salut, Enginyeria i Arquitectura, Socials i Jurídiques i, a l'últim, l'estudiantat d'Arts i Humanitats.

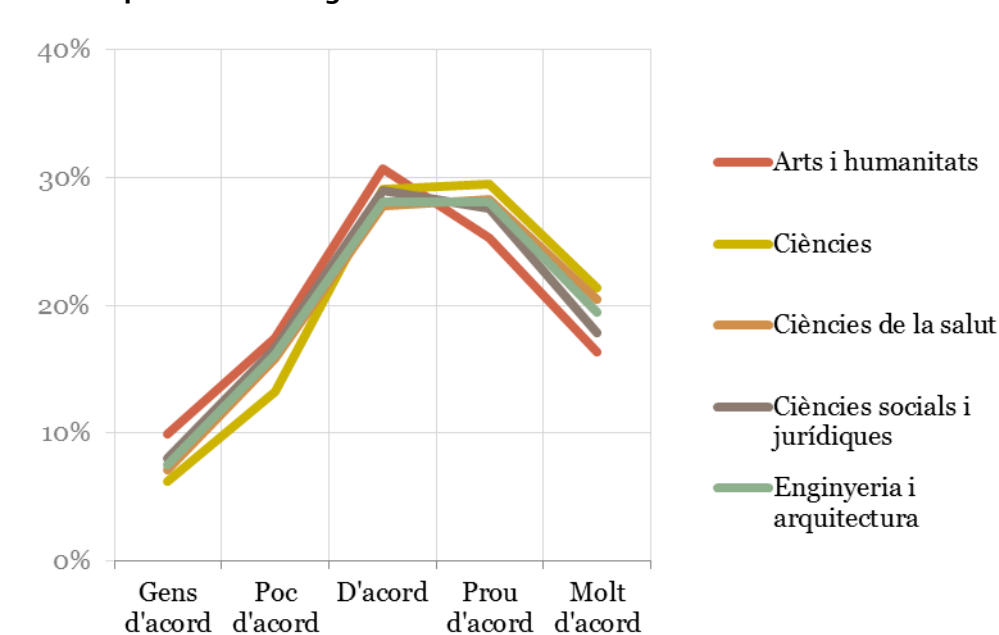
Gràfica 69.

Em sent plenament integrat al grup d'estudiants de la meua titulació

Gràfica 70.

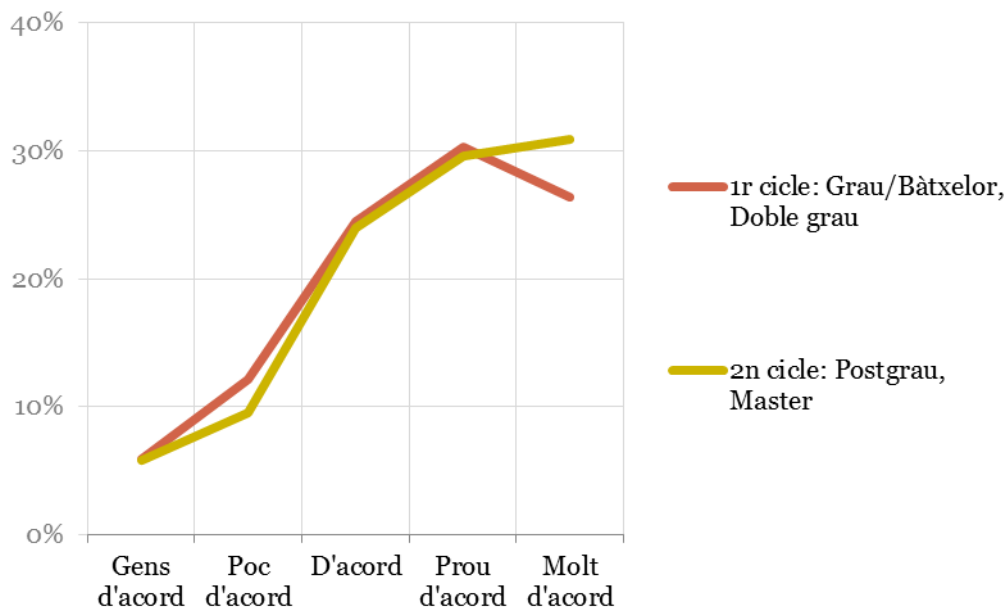
Em sent plenament integrat a la vida universitària

En el cas dels cicles d'estudi, s'observa que el grau d'integració a la titulació és més fort per a l'estudiantat de màster i que, en canvi, el grau d'integració a la universitat és més fort per a l'estudiantat de grau.

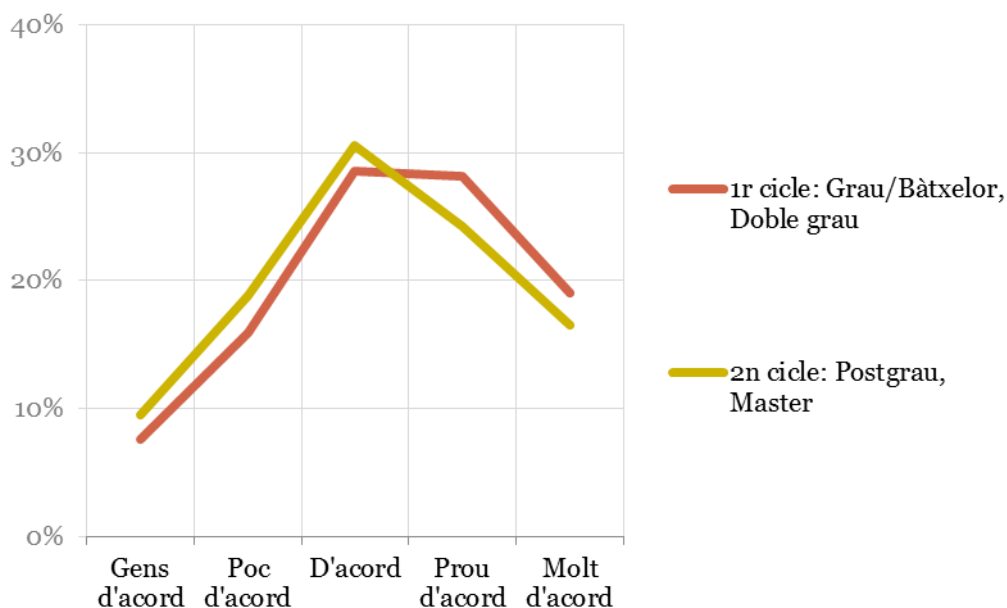
Gràfica 71.

Em sent plenament integrat al grup d'estudiants de la meua titulació

Gràfica 72.

Em sent plenament integrat a la vida universitària

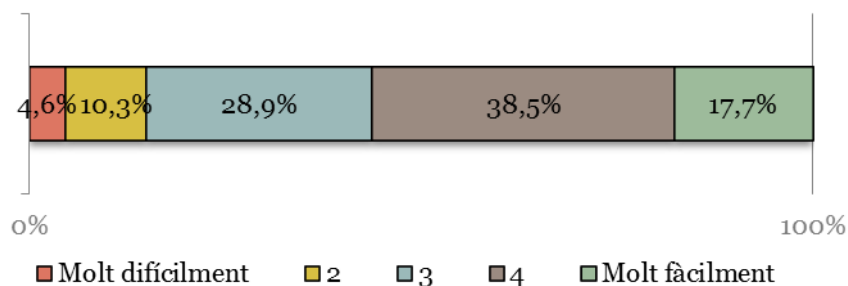

10) Expectatives futures

Les expectatives futures que esperen assolir amb l'obtenció de la titulació universitària estan vinculades al tipus de feina que tindran i a altres desitjos personals, que varien molt en funció de l'àrea de coneixement, l'edat, l'origen social o el sexe de l'estudiantat. També havien de respondre sobre la previsió de continuar estudis o no una vegada hagueren acabat la titulació que estan fent.

Gràfica 73.

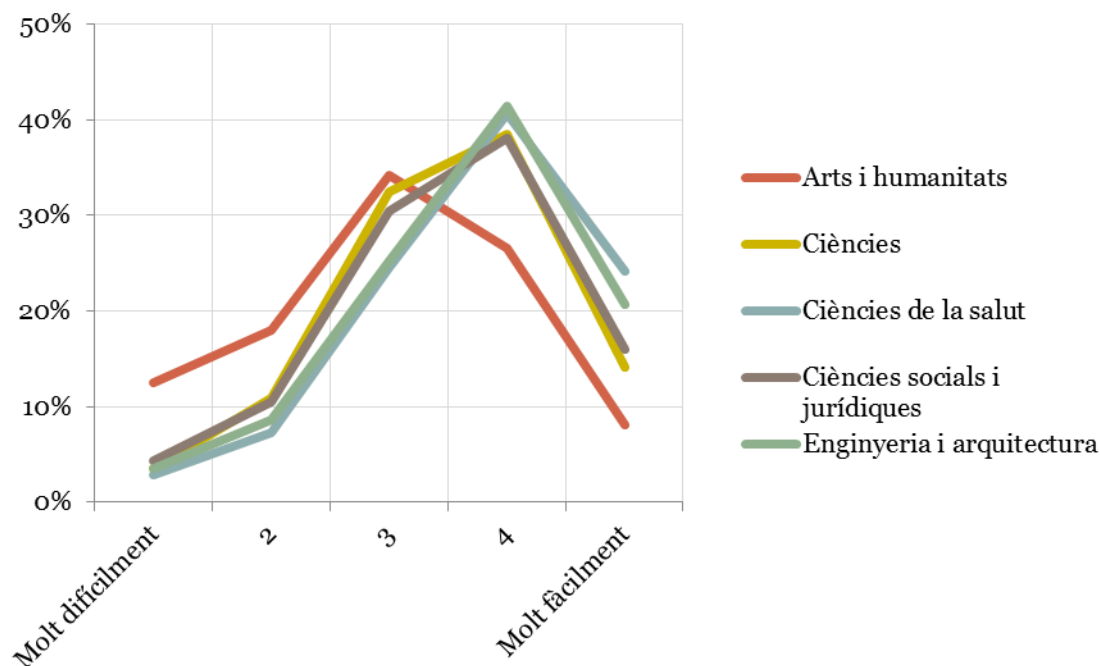
Penses que la formació que estàs adquirint et permetrà trobar una feina relacionada amb els teus estudis o aconseguir-ne una de millor a la que ja tens?

L'esperança d'aconseguir una feina relacionada amb els estudis cursats no està assegurada en temps de crisi en el mercat de treball. El 56% hi és optimista i pensa que l'assolirà amb facilitat (4 i 5). A l'altre extrem, el 10% ho veu difícil i el 5% molt difícil.

Gràfica 74.

Opinió sobre la feina futura en funció de l'àrea de coneixement

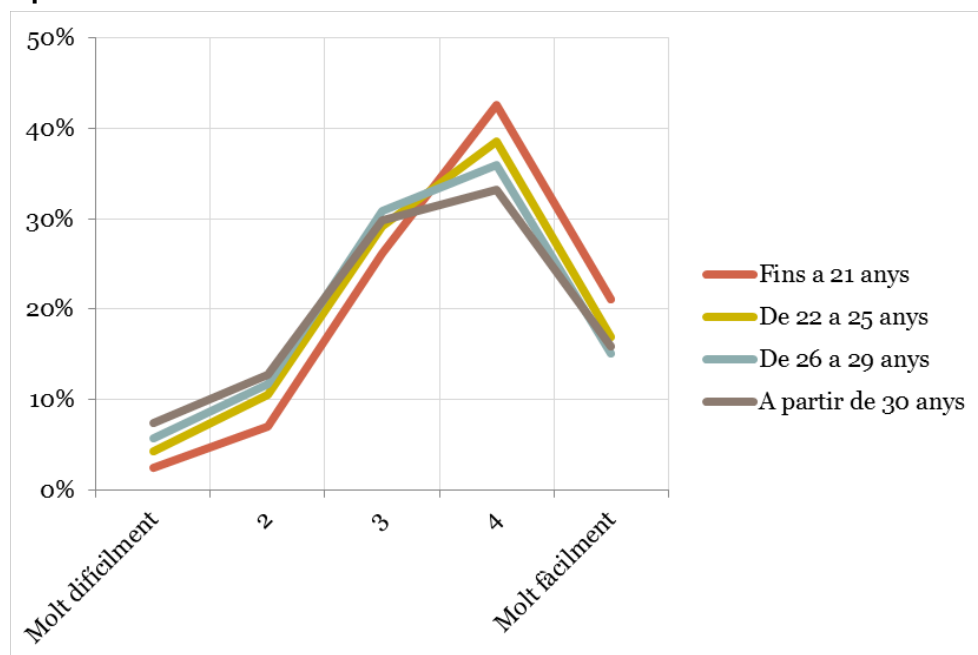

Les carreres on s'imposa el pessimisme respecte a la feina futura pertanyen a l'àrea d'Arts i Humanitats. El 30% de l'estudiantat d'aquesta àrea no té l'expectativa de trobar una feina vinculada als seus estudis. En canvi, les carreres amb un caràcter professional més definit, com les de Ciències de la Salut o Enginyeries, són les més optimistes sobre això.

Respecte a les principals variables sociodemogràfiques, es pot dir que els homes són lleugerament més optimistes que les dones. I també l'estudiantat més jove té més esperança d'aconseguir una feina que es corresponga amb els seus estudis (64% enfront del 49% dels majors de 30 anys).

Gràfica 75.

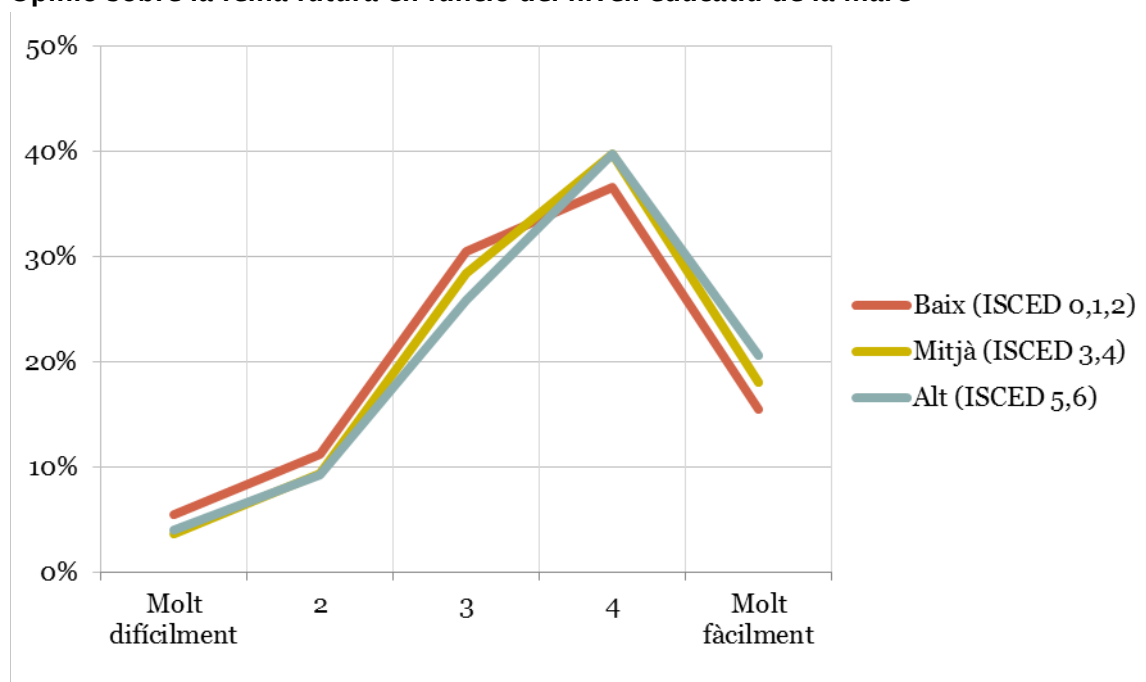
Opinió sobre la feina futura en funció del sexe

L'origen social de l'estudiant també és una variable a partir de la qual s'estableixen diferències. Com més capital cultural i econòmic familiar, millors són les expectatives dels seus fills i filles. Com podem veure en les gràfiques en funció del nivell educatiu i d'ingressos de les mares, hi ha diferències significatives entre els tres nivells. En el cas del nivell d'ingressos, la distància és de més de 10 punts percentuals.

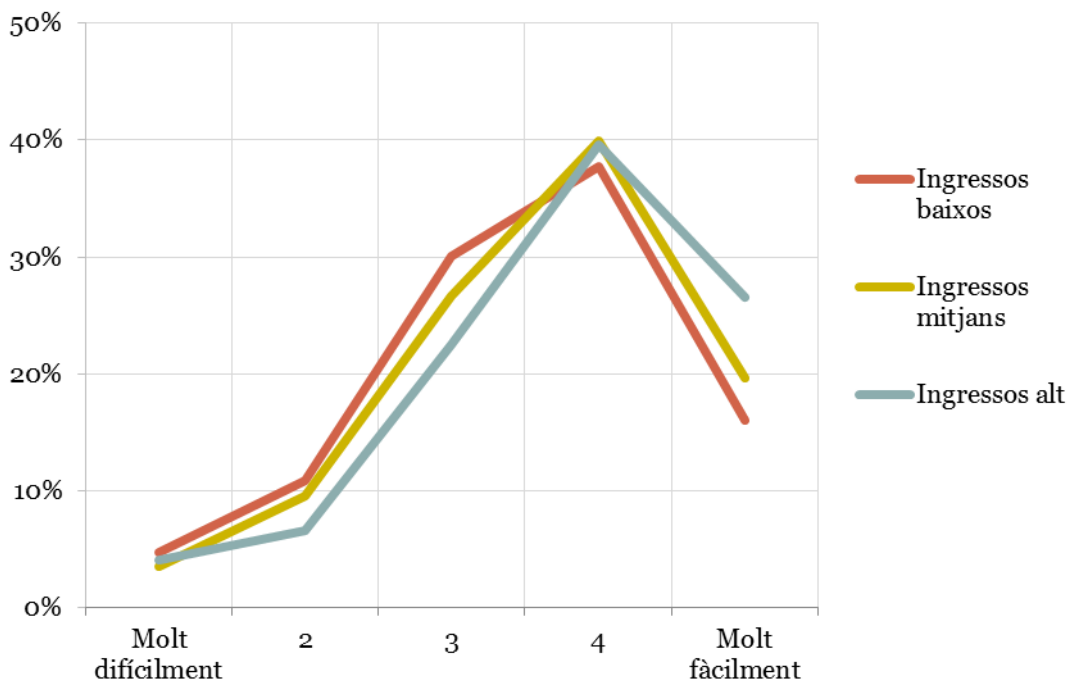
Gràfica 76.

Opinió sobre la feina futura en funció del nivell educatiu de la mare

Gràfica 77.

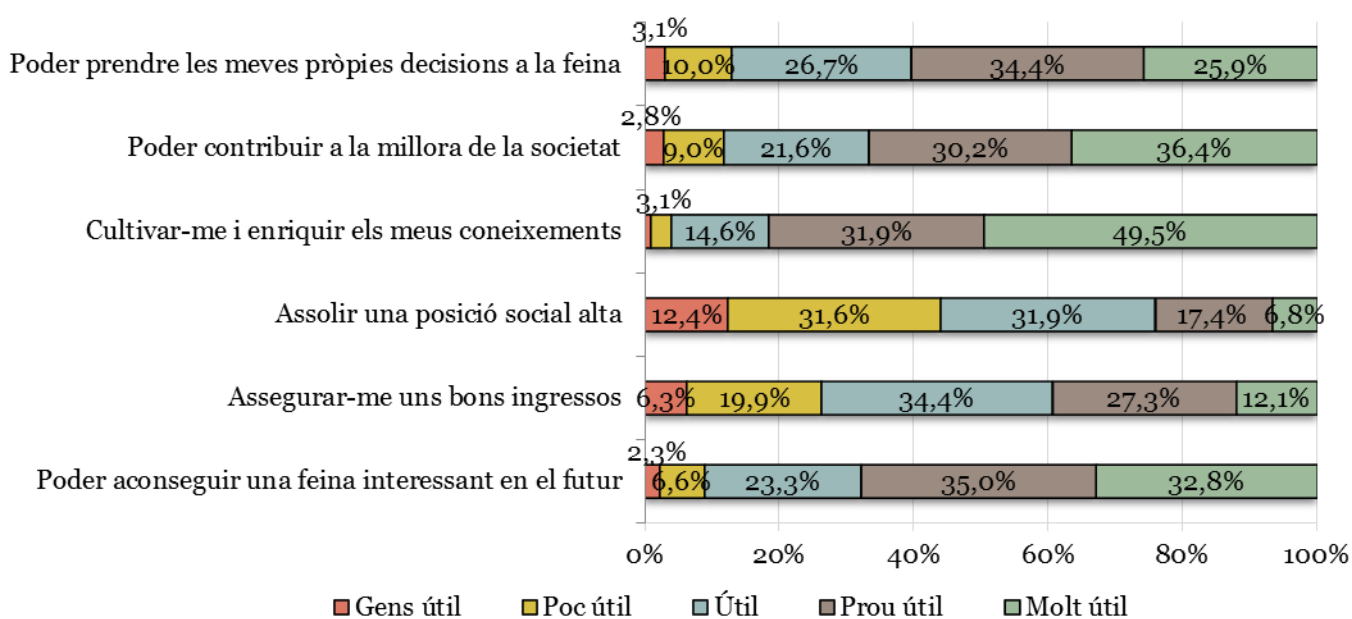
Opinió sobre la feina futura en funció del nivell d'ingressos de la mare

La pregunta següent fa referència a la utilitat futura que tindran els seus estudis en diferents terrenys vinculats al món laboral i al desenvolupament personal i la contribució social.

Gràfica 78.

Per què penses que et seran útils els estudis que curses a hores d'ara?

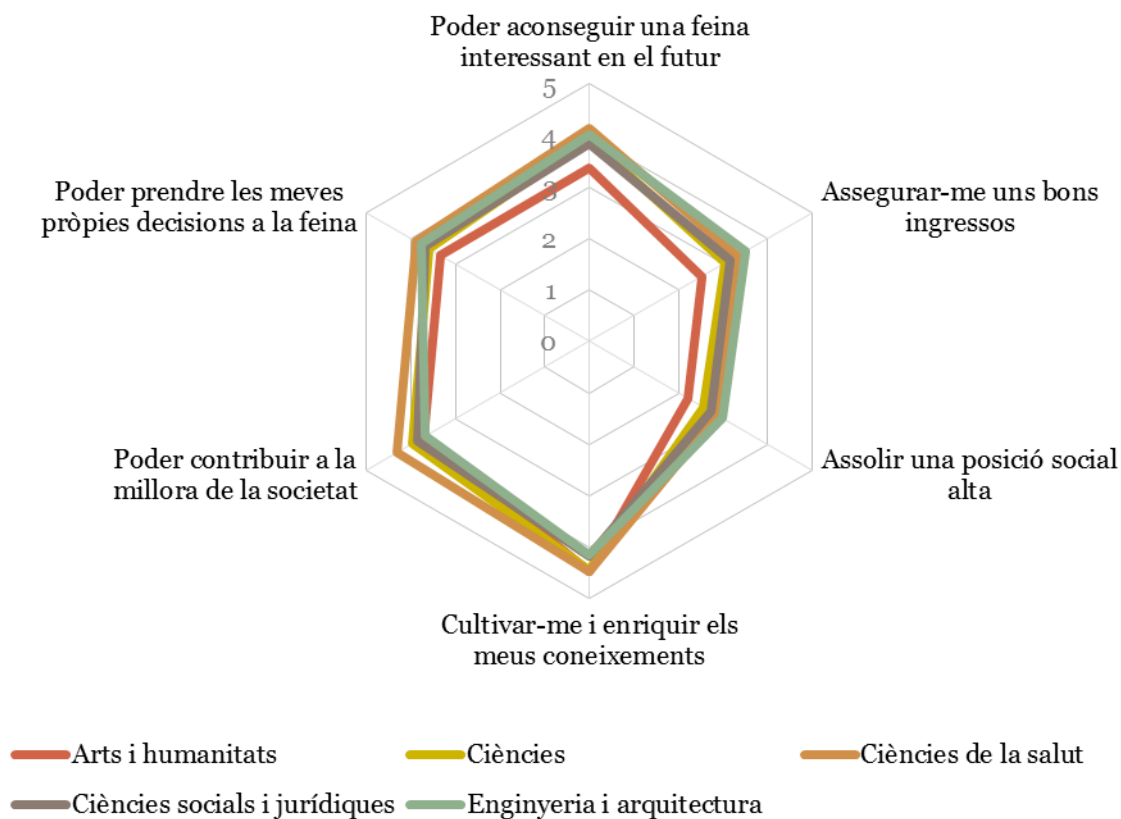
La utilitat principal que l'estudiantat acorda als seus estudis universitaris és per poder cultivar-se i enriquir els seus coneixements: el 81% els considera bastant o molt útils per assolir aquest objectiu.

L'expectativa d'aconseguir una feina interessant en el futur està recolzada pel 68% de la mostra. I el 67% també els considera bastant o molt útils per contribuir a la millora de la societat. A continuació, el 60% els valora positivament per poder prendre les seues pròpies decisions a la feina.

Les dues expectatives que tenen menys suport són assegurar-se uns bons ingressos i aconseguir una posició social alta, el 39 i el 24% les puntuen amb 4 i 5 respectivament.

Si analitzem la valoració que fa l'estudiantat en funció de l'àrea de coneixement, hi trobem algunes diferències significatives.

Gràfica 79. Expectatives futures en funció de l'àrea de coneixement

L'estudiantat valora més que la resta la utilitat dels seus estudis per a quatre dels sis aspectes considerats: poder contribuir a la millora de la societat (4,32), cultivar-se (4,46), aconseguir una feina interessant (4,13) i poder prendre les seues pròpies decisions (3,88).

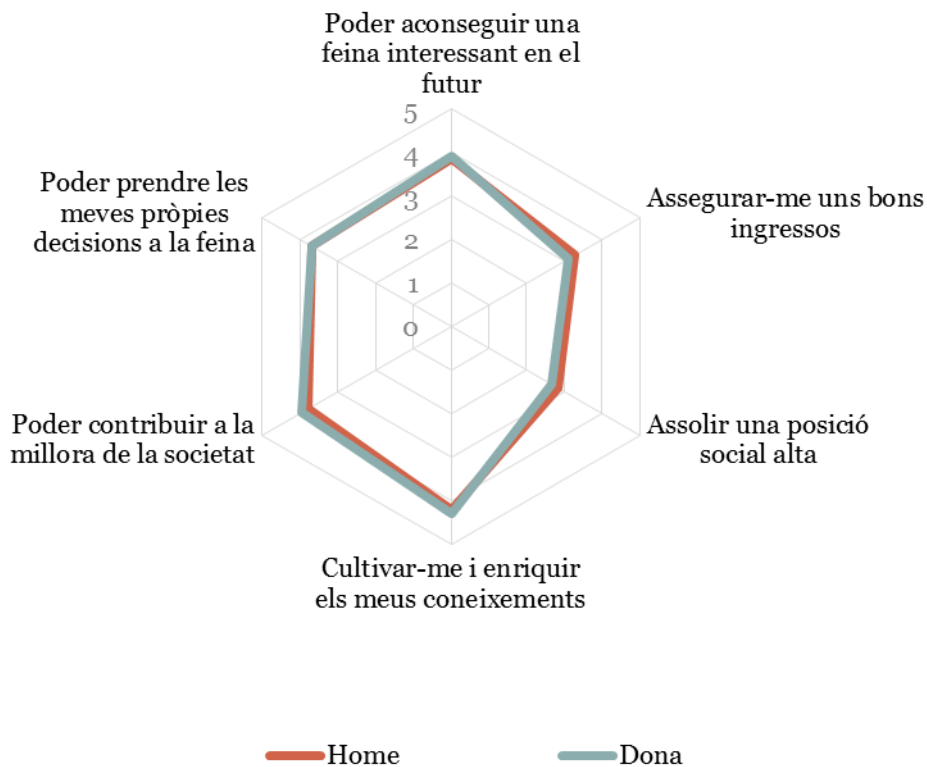
Per la seua banda, l'estudiantat d'Enginyeria i Arquitectura valora més que la resta la utilitat dels seus estudis per als altres dos aspectes: assegurar-se uns bons ingressos (3,50) i assolir una posició social alta (2,97).

L'estudiantat de l'àrea d'Arts i Humanitats és el que menys valora la utilitat dels seus estudis, amb una puntuació mitjana per sota de la total en totes les expectatives amb l'excepció de cultivar-se i enriquir els seus coneixements (4,46). Aquesta última és també la més valorada per l'estudiantat de Ciències (4,44).

Per acabar, l'estudiantat de Ciències Socials i Jurídiques es troba prop de la valoració global mitjana en totes les expectatives.

A continuació, analitzem les diferències que hi ha en funció del sexe, encara que siguin menys significatives.

Gràfica 80.
Expectatives futures en funció del sexe

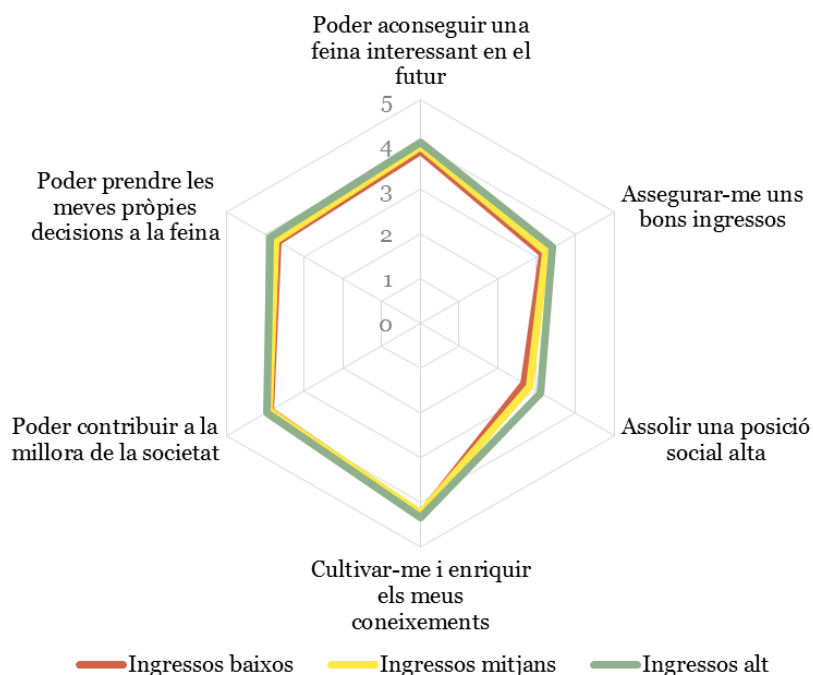

Les dones consideren que els seus estudis seran més útils per cultivar-se, poder contribuir a la millora de la societat i tenir una feina interessant. En canvi, els homes els consideren més útils per poder prendre les seues pròpies decisions, assegurar-se bons ingressos i assolir una posició social alta.

Com hem observat en la pregunta anterior, les expectatives dels més joves són més optimistes que no les dels més majors, ja que consideren que els seus estudis són més útils en totes les propostes, amb l'excepció de cultivar-se i enriquir els seus coneixements.

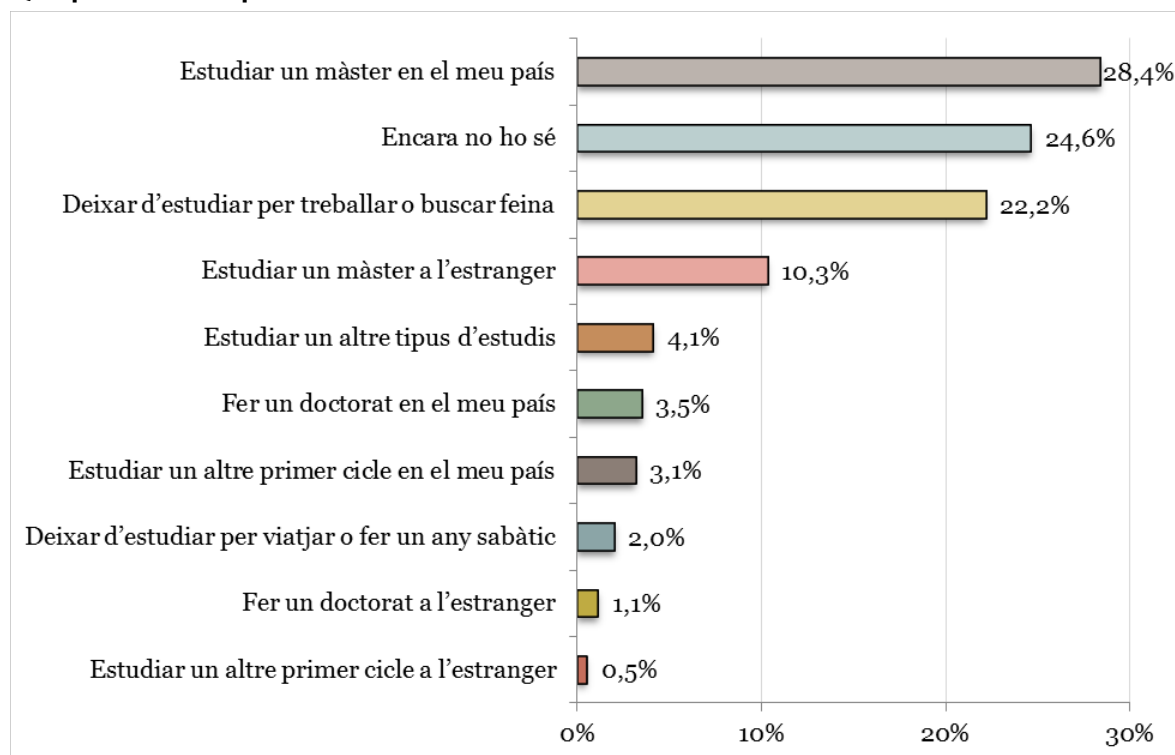
El nivell cultural, però sobretot econòmic de les famílies, també té un impacte en l'optimisme de l'estudiantat. En la gràfica podem apreciar com les filles i els fills de mares amb ingressos alts són les que valoren els seus estudis amb més utilitat per a qualsevol de les expectatives proposades.

Gràfica 81.
Expectatives futures en funció del nivell d'ingressos de la mare

Per acabar, se'ls preguntava pels seus plans de futur més immediats.

Gràfica 82.
Què preveus fer quan acabes l'actual titulació?¹⁴

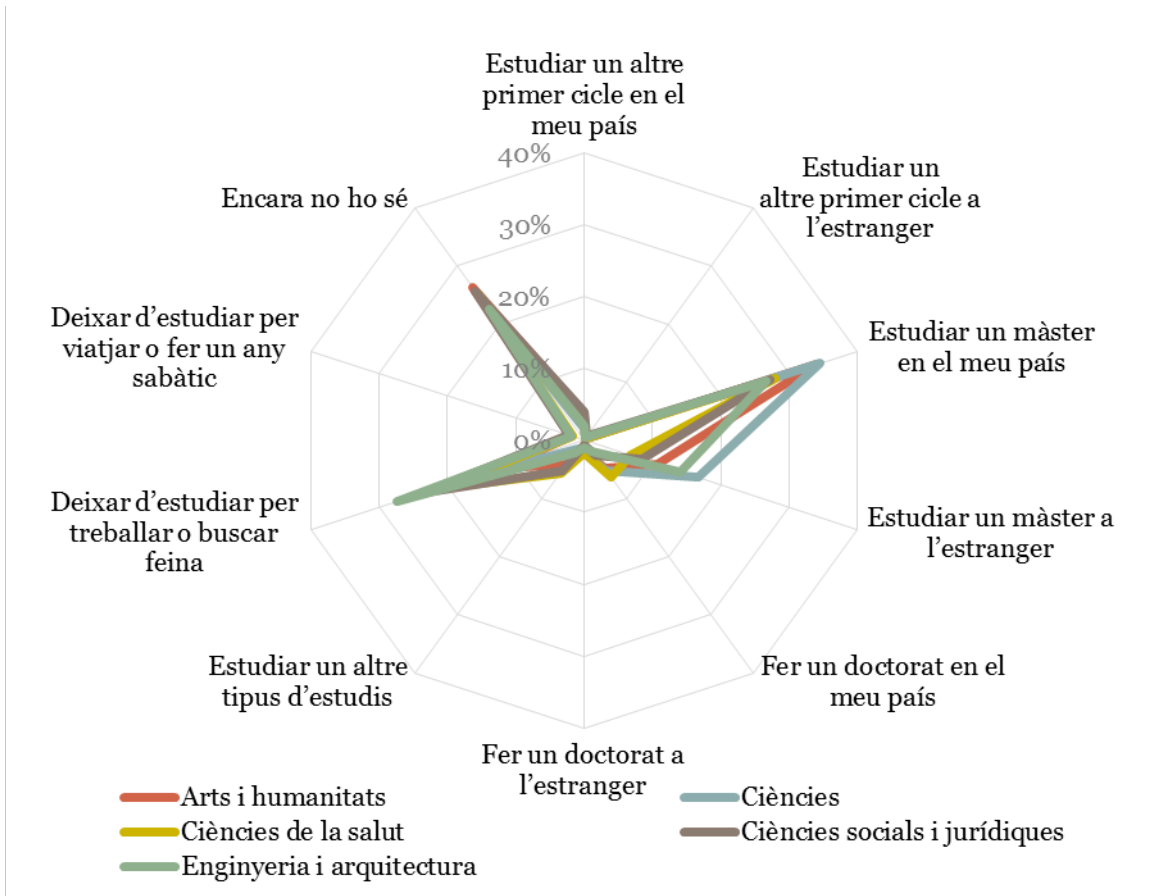

¹⁴ Aquesta pregunta presenta alguns canvis en la redacció en el qüestionari francès, però els resultats s'han adaptat per a que siguin comparables.

L'estudiantat es troba majoritàriament en les tres primeres afirmacions que es presenten en la gràfica. L'opció de resposta més marcada és continuar estudiant un màster al seu propi país (28%), seguida de la indecisió (25%) i de l'opció de deixar d'estudiar per buscar una feina (22%). A més distància, amb un suport del 10%, tenim l'opció d'estudiar un màster a l'estranger.

Si s'analitzen les diferències per àrea de coneixement, alguns dels plans tenen més seguidors en unes carreres que en altres.

Gràfica 83.
Plans de futur en funció de l'àrea de coneixement

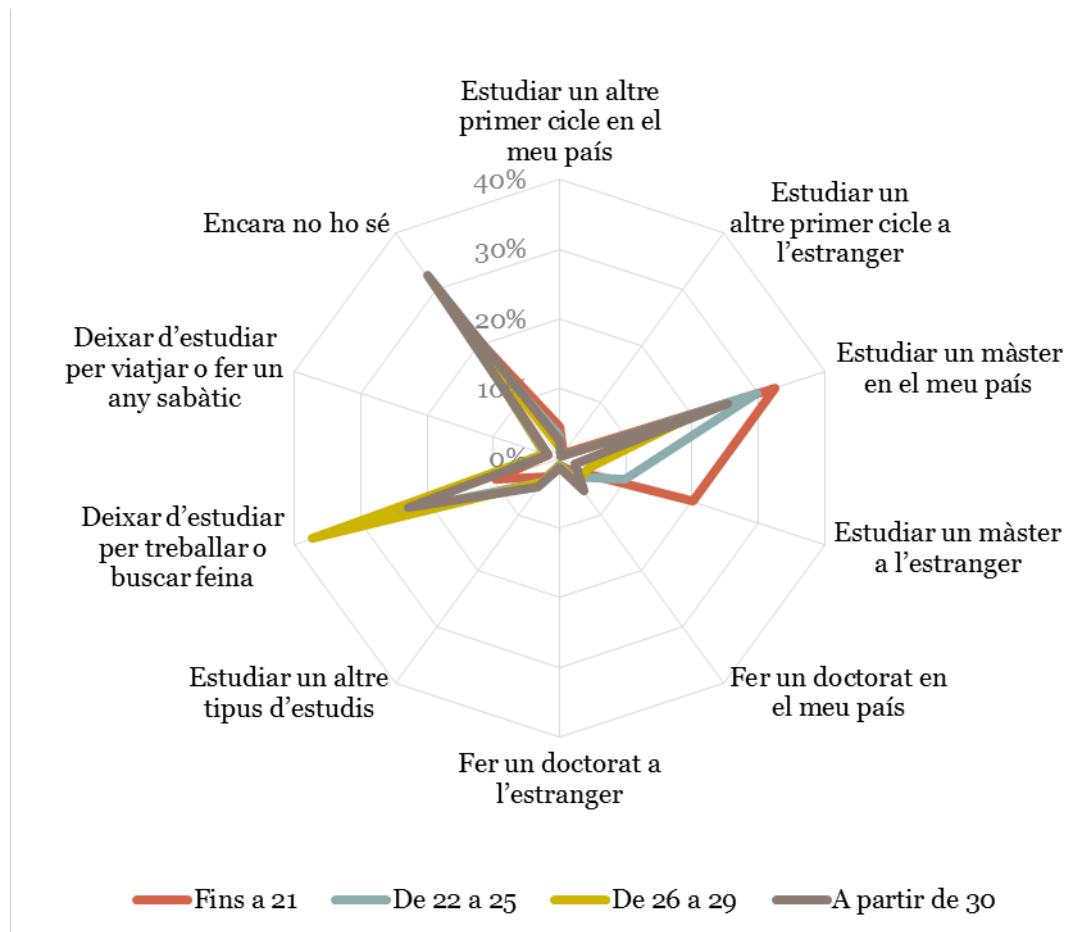

Tant l'estudiantat de Ciències com de l'àrea d'Arts i Humanitats destaquen per la seua voluntat de voler continuar estudiant un màster al seu país (35 i 34%, respectivament). En el cas del màster a l'estranger, són una altra volta els estudiants de Ciències els qui més ho volen (17%), seguits dels d'Enginyeria i Arquitectura (14%) i dels d'Arts i Humanitats (10%).

L'estudiantat d'Enginyeria i Arquitectura és qui més es proposa l'opció de deixar d'estudiar per treballar (27%), seguit de Ciències Socials i Jurídiques (23%) i Ciències de la Salut (21%).

Com era d'esperar, els plans de futur no són els mateixos quan l'estudiantat té 21 anys que quan passa la trentena.

Gràfica 84.
Plans de futur en funció de l'edat de l'estudiantat

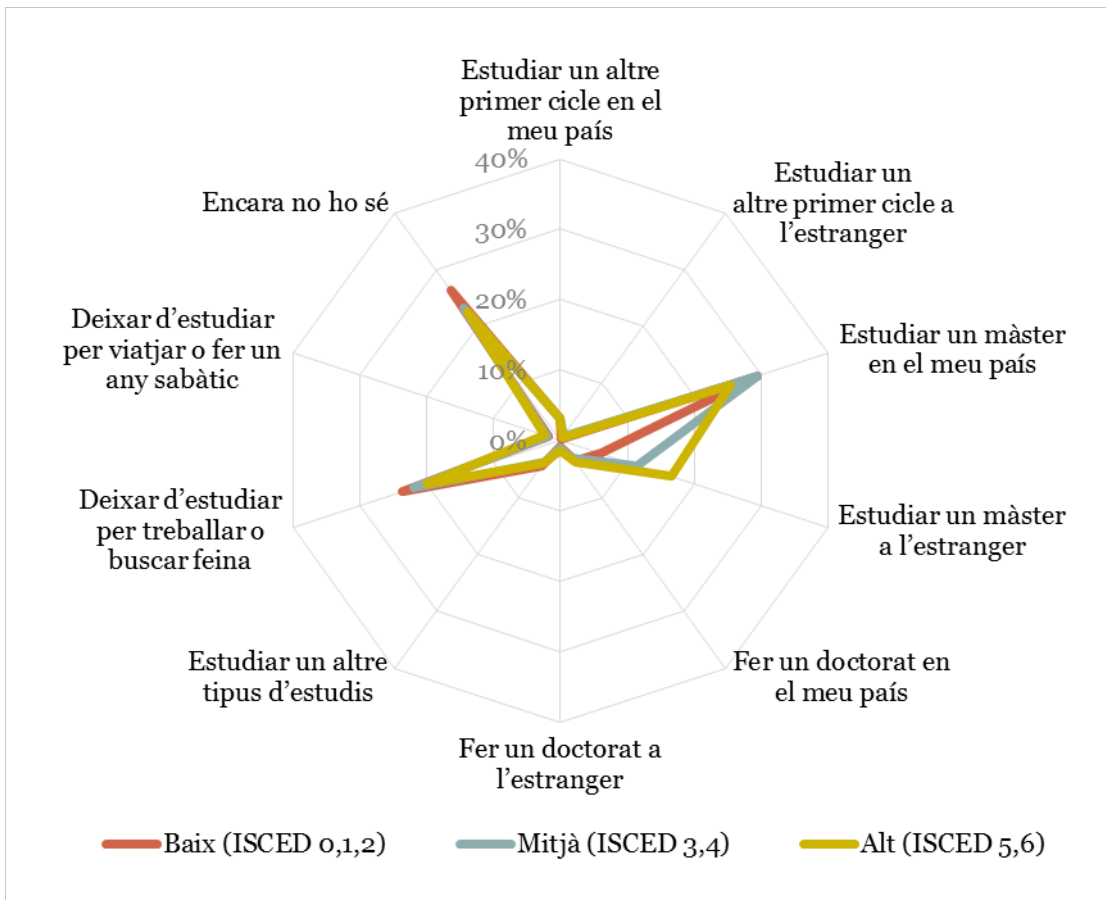

Entre l'estudiantat més jove (fins a 21 anys) és molt més freqüent tenir com a pla de futur estudiar un màster, tant al seu país (33%), com a l'estranger (20%). Entre 22 i 25 anys, la preferència és més estudiar un màster al seu país (30%).

L'estudiantat que té entre 26 i 29 anys són qui més tenen previst deixar d'estudiar i treballar (37%). A l'últim, els majors de 30 anys són els més indecisos: el 32% encara no sap que farà quan acabe la titulació iniciada.

La influència de l'origen socioeconòmic de l'estudiantat és molt clara sobre els plans de futur, especialment sobre la possibilitat de continuar els estudis amb un màster. En la gràfica ens fixem en la relació que hi ha amb el nivell d'estudis de les mares.

Gràfica 85.
Plans de futur en funció del nivell d'estudis de la mare

La conclusió més evident és que l'estudiantat que prové d'una classe social alta té més probabilitats d'estudiar un màster a l'estranger. El 17% dels fills i filles de mares amb un nivell educatiu alt preveuen estudiar un màster a l'estranger, enfront del 11,5% de les mares amb nivell educatiu mitjà i el 6% de les mares amb nivell educatiu baix.

L'opció d'estudiar un màster al país propi és més freqüent entre l'estudiantat que prové d'un entorn familiar amb nivell mitjà i baix (29%). Això ja ens dona una pista sobre els resultats del pròxim apartat sobre mobilitat internacional.

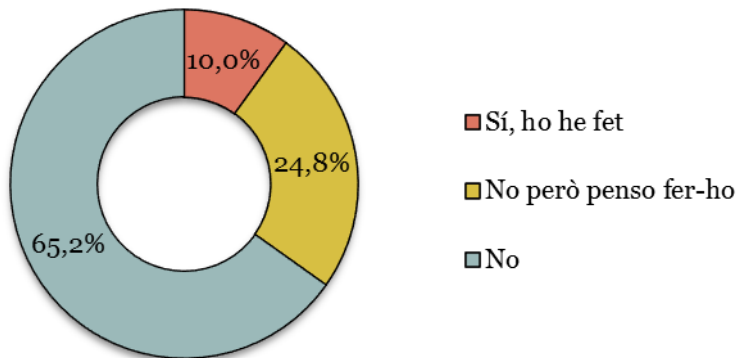
L'opció de deixar d'estudiar per treballar té més pes entre l'estudiantat d'origen social més desfavorit, encara que en aquest cas les diferències no són tan significatives.

11) Mobilitat internacional

Per concloure l'enquesta Via Universitària hi ha un bloc de preguntes sobre mobilitat internacional. Es pregunta sobre les estades realitzades a universitats estrangeres, en el marc de quin programa i les fonts de finançament de què disposaven. També es demana per una valoració de les expectatives acomplertes i dels possibles obstacles a la mobilitat internacional.

Gràfica 86.

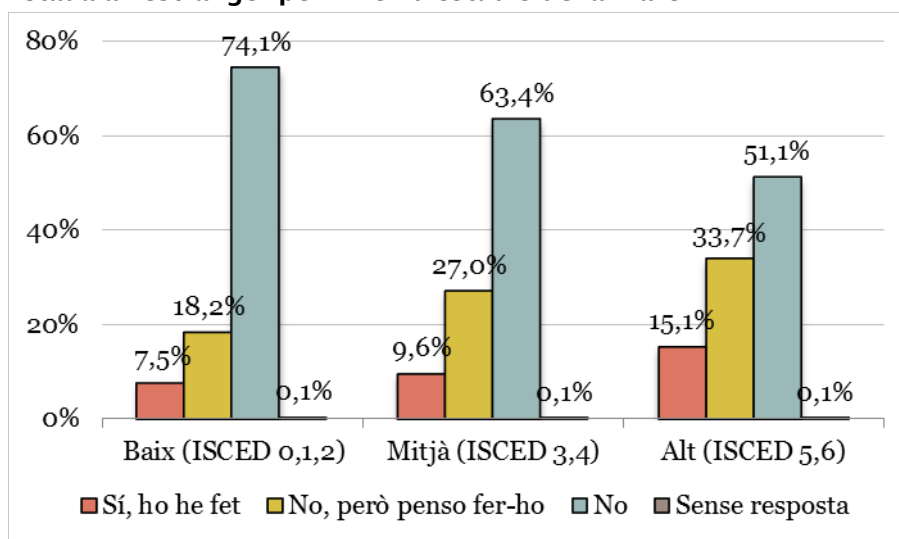
Has realitzat alguna estada en una universitat estrangera durant la teua trajectòria universitària?

De les persones enquestades, un 10% ha tingut algun tipus d'experiència de mobilitat internacional durant els seus estudis universitaris, i el 25% pensa tenir-la en el futur. L'altre 65% de la mostra no té cap projecte de realitzar en el futur una estada d'estudis a l'estranger.

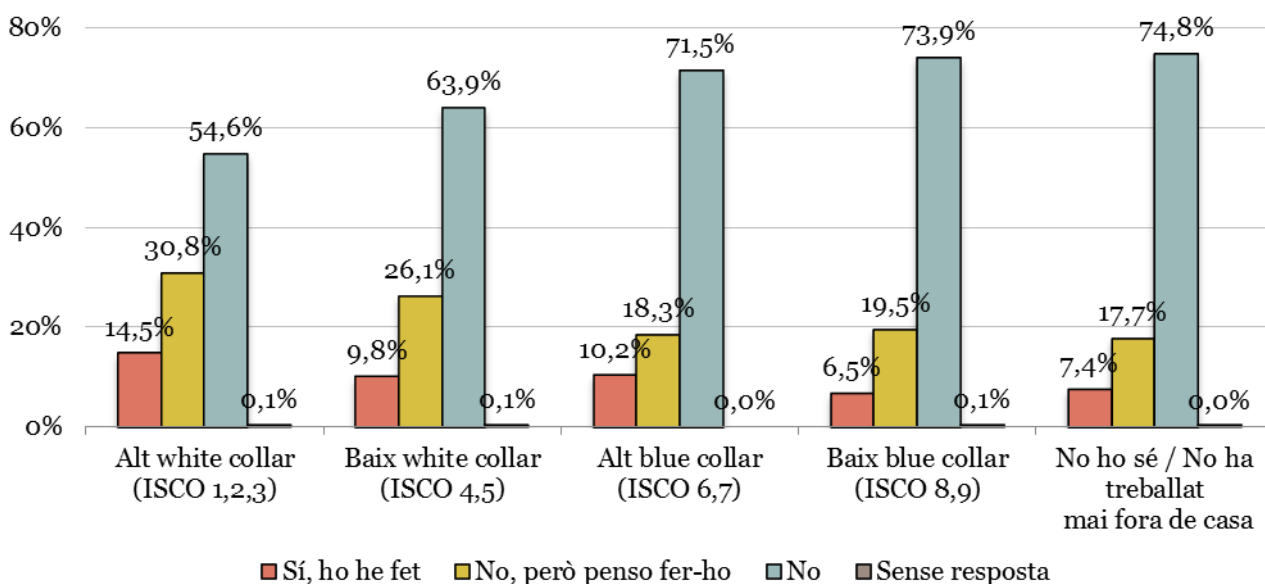
La possibilitat de mobilitat internacional està en primer lloc condicionada per l'origen social de l'estudiantat.

Gràfica 87.
Estada a l'estranger per nivell d'estudis de la mare

A mesura que augmenta el nivell educatiu de les mares, s'incrementa la proporció d'estudiantat que ha tingut una experiència internacional o té previst de fer-ne alguna. Entre els fills i filles de mares amb un alt nivell d'estudis, el 15% ha fet una estada a l'estranger, el doble que en el cas de les mares amb baix nivell educatiu (7,5%). També la previsió de tenir aquesta experiència es multiplica a mesura que augmenta el nivell educatiu de les mares. Així, la proporció d'estudiants que no ha previst la mobilitat és de més de 20 punts menys en el grup de mares amb més capital educatiu respecte al grup que en tenen menys.

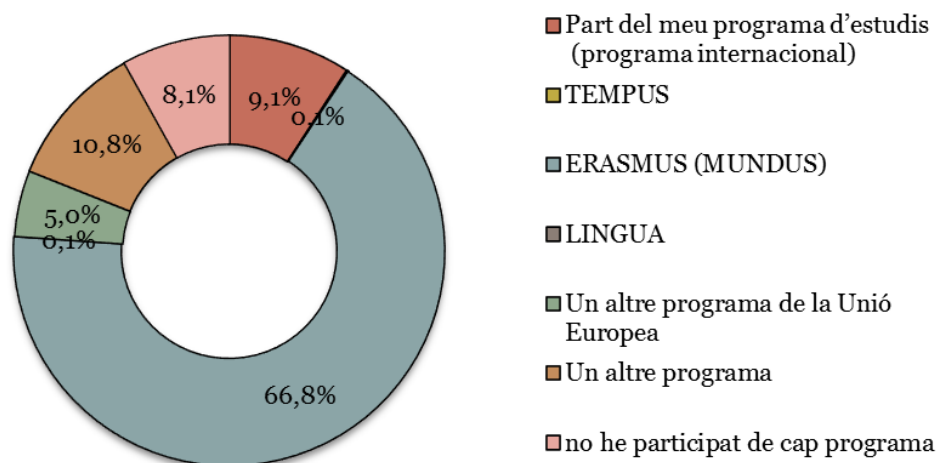
Gràfica 88.
Estada a l'estranger per categoria professional de la mare

Les diferències entre les possibilitats d'estudiar a l'estranger en funció de les categories professionals o els nivells d'ingressos dels progenitors són pràcticament iguals a les que es donen amb el nivell educatiu.

Si ens centrem en el 10% de la mostra que ha realitzat una estada a l'estranger¹⁵, una ampla majoria l'ha feta en el marc del programa Erasmus (67%).

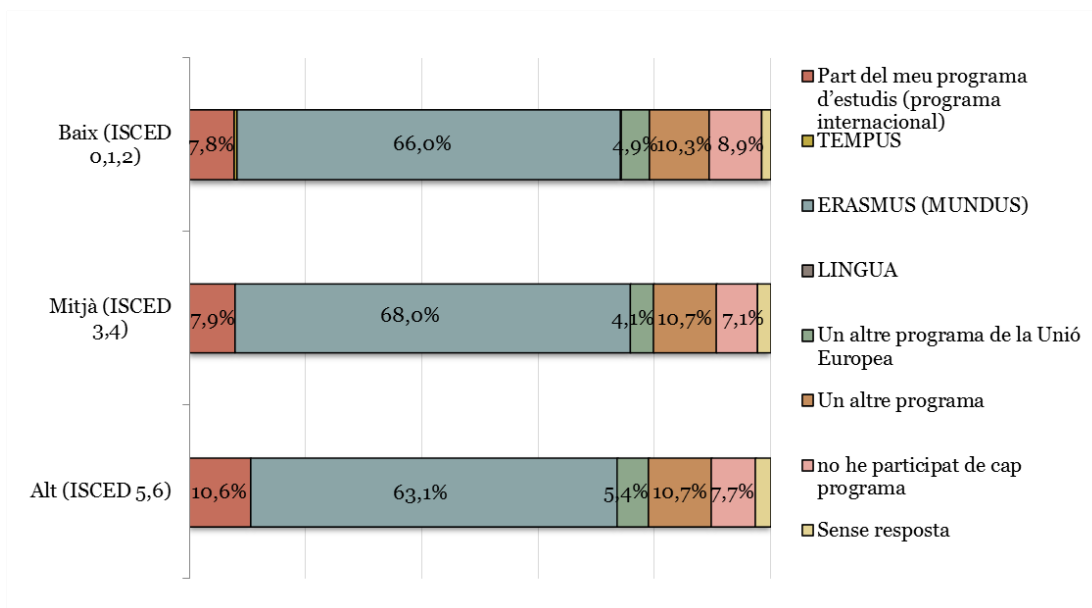
Gràfica 89.
Vas participar en algun d'aquests programes?

Quant al tipus de programa, també trobem algunes petites diferències en funció de l'origen social.

Gràfica 90.
Tipus de programa per nivell d'estudis de la mare

¹⁵ S'ha de tenir en compte que es tracta d'una mostra de 2.048 enquestats. Per això, quan es fan les anàlisis bivariades, ens trobem amb freqüències molt reduïdes, que en alguns casos són inferiors a N=100.

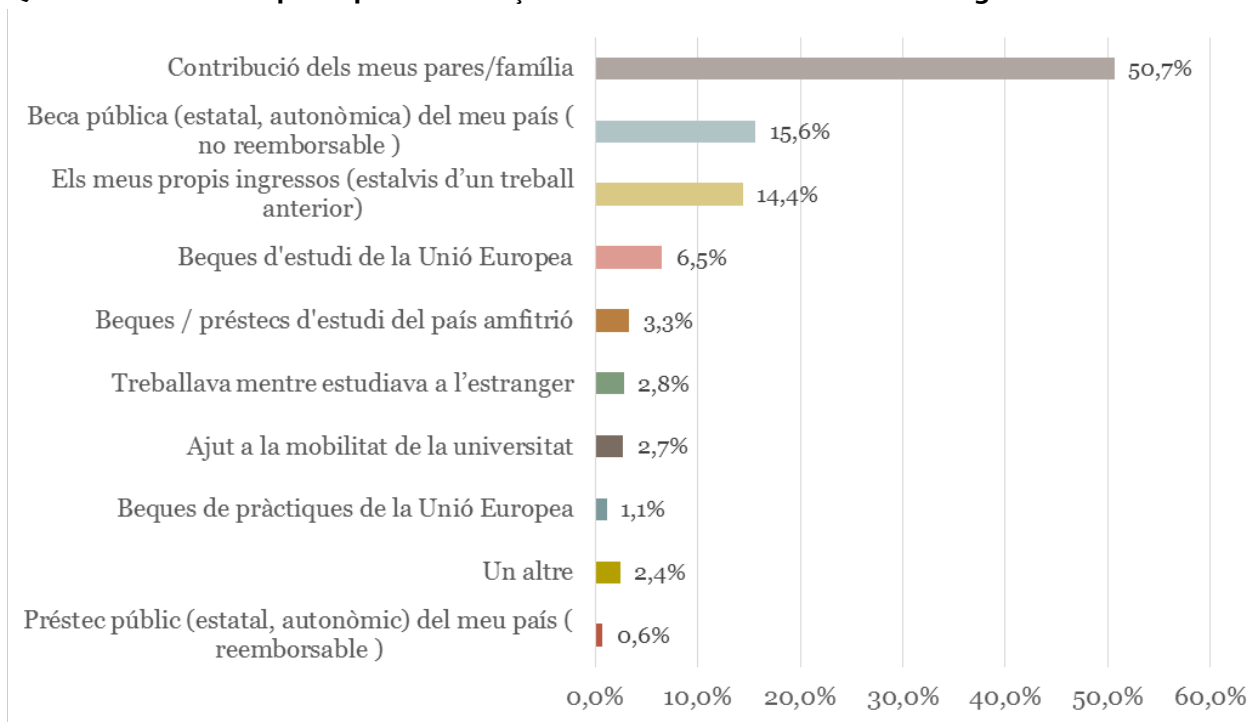

S'observa un augment de la proporció d'estudiants que han fet una estada a l'estranger com a part del seu programa d'estudis, a mesura que augmenta el nivell educatiu de les mares. Els estudis que són de caràcter internacional des del principi són una de les vies d'excel·lència en què tenen més presència les classes altes.

A la pregunta sobre les fonts de finançament de l'estada a l'estranger, les respostes són molt similars a les que obteníem en el bloc de condicions de vida.

Gràfica 91.

Quina va ser la font principal de finançament de la teua estada a l'estranger?

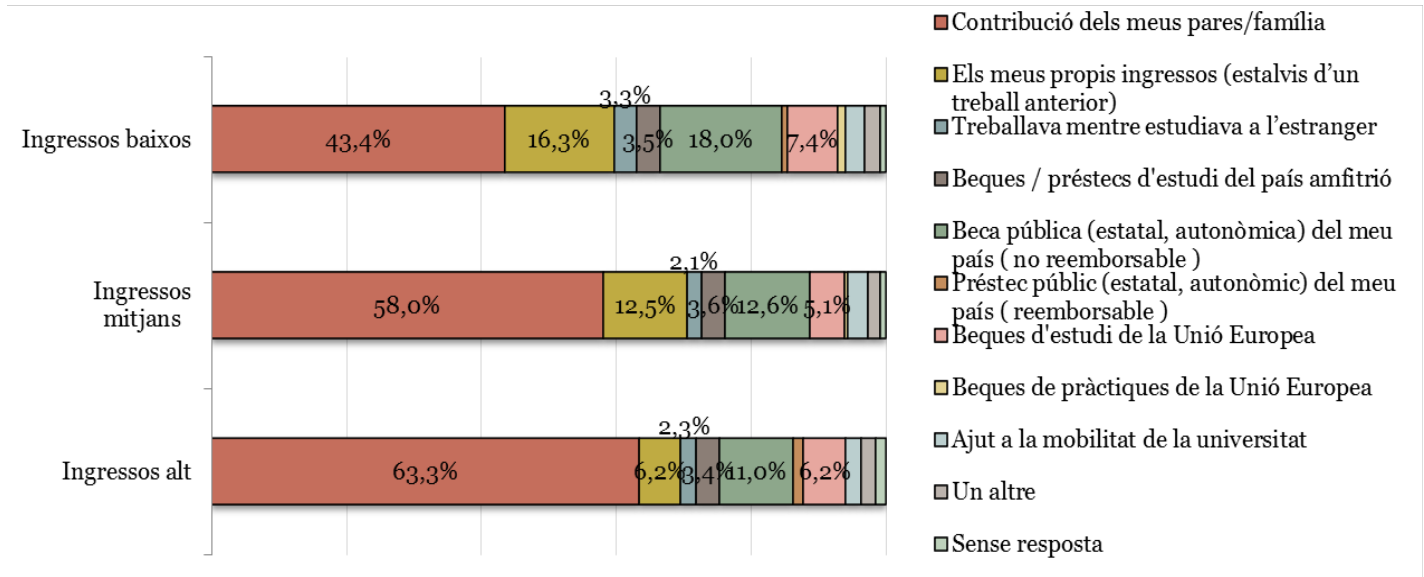

L'estudiantat que estudia en una universitat estrangera depèn econòmicament dels seus progenitors en una mesura similar a la resta d'estudiants, el 51% declara que són la principal font de finançament. En aquest cas, la beca del país d'origen resulta decisiva per al 16% de la mostra, i els estalvis d'ingressos propis per al 14%. Altres beques o préstecs tenen un pes minoritari. Els ingressos obtinguts de treballar mentre estudien a l'estranger són la principal font del 3% de la mostra.

La font principal d'ingressos amb què compten per estudiar a l'estranger està també condicionada per l'origen social de l'estudiantat. En aquest cas hem optat per analitzar la relació en funció dels ingressos de la mare, però la mateixa relació es dona per a la resta de variables socioeconòmiques.

Gràfica 92.

Font principal de finançament en funció dels ingressos de la mare

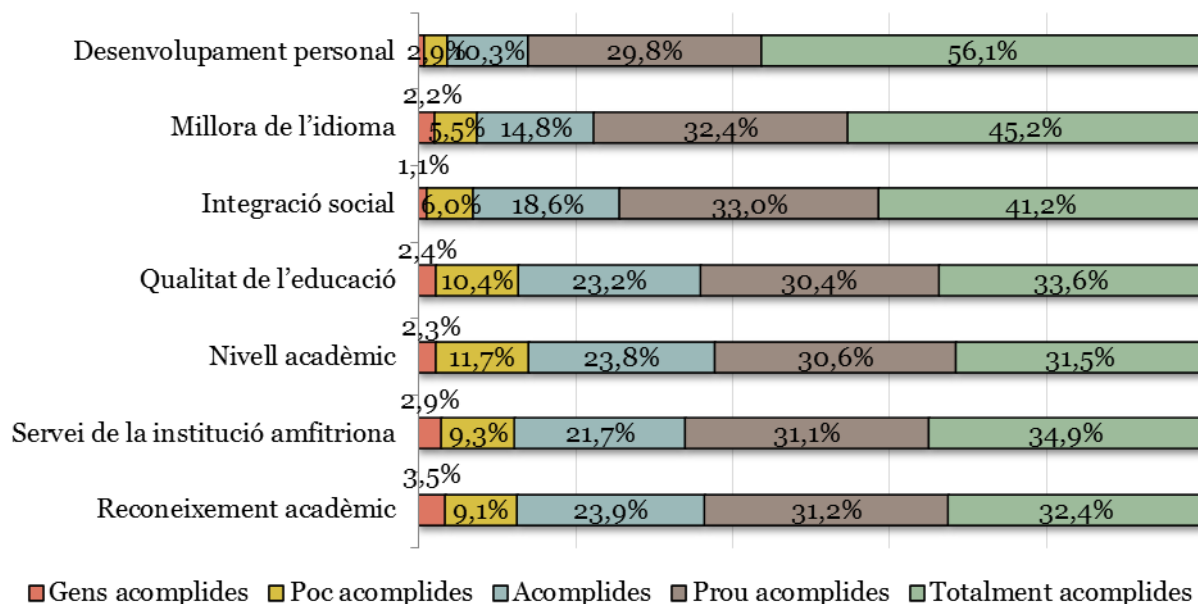

La contribució econòmica dels progenitors és molt més elevada en el cas de les famílies més acomodades. Mentre que el 63% de l'estudiantat amb mares d'ingressos alts depenen principal dels seus progenitors, únicament un 43% de l'estudiantat amb mares d'ingressos baixos ho fa. Aquesta menor dependència s'explica en part perquè les beques tenen més pes en el finançament de les estades d'aquest grup d'estudiants, sobretot la beca pública del seu país. Però, la font de finançament que més importància guanya en el col·lectiu d'origen més humil, és la dels propis ingressos, o estalvis d'un treball anterior, que passen de ser importants per al 6% a ser-ho per al 16%.

A continuació es demana una valoració de l'experiència internacional, que es mesura pel grau d'acompliment d'expectatives en relació amb diversos àmbits.

Gràfica 93.

En quina mesura es van complir les teues expectatives en relació amb la teua estada a l'estranger?

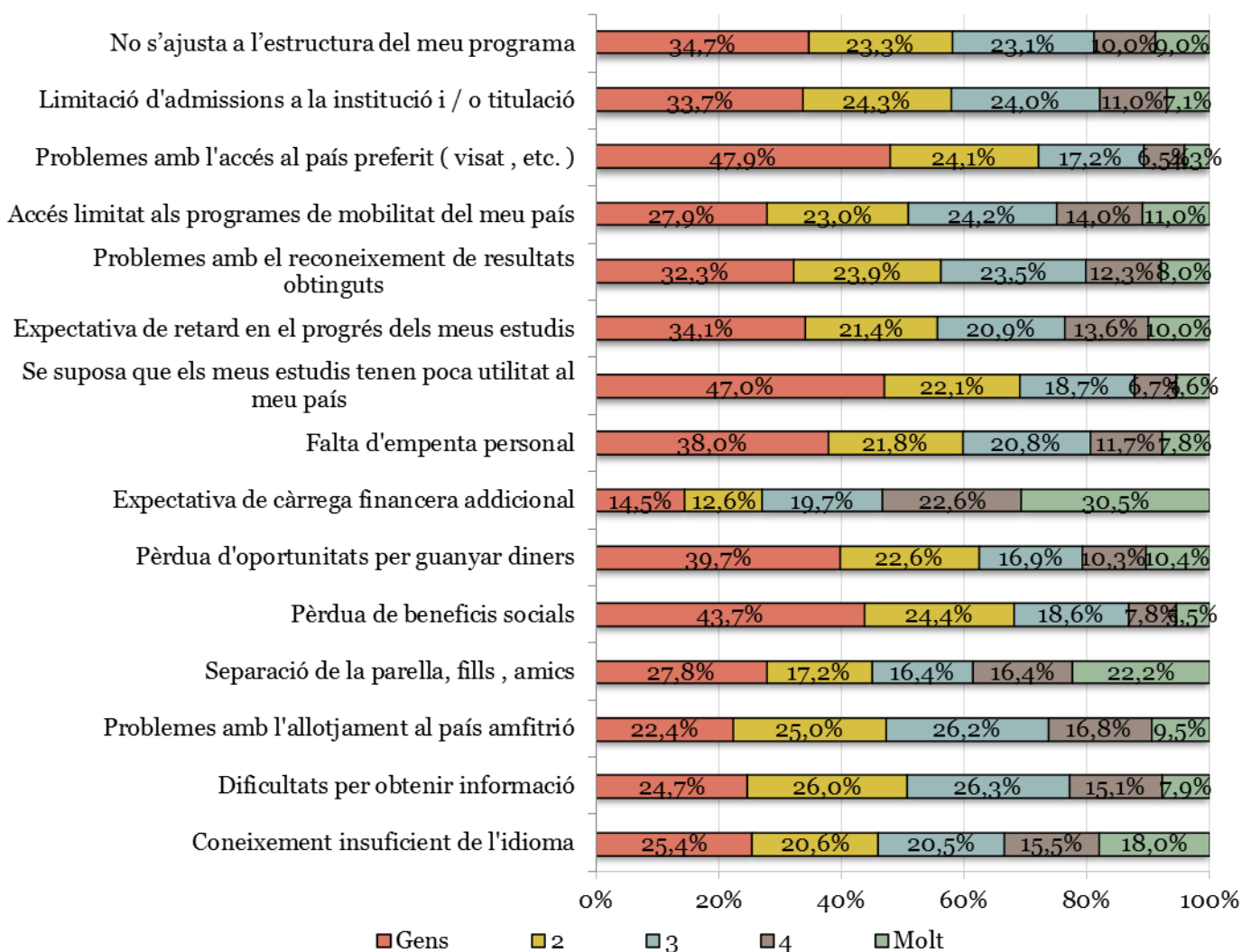
Les expectatives més acomplertes per a l'estudiantat de mobilitat internacional són les que es refereixen al desenvolupament personal. El 86% declara que aquest aspecte ha estat bastant o totalment complert. En segon lloc hi ha les expectatives respecte a l'idioma, que el 78% declara haver acomplert bastant o totalment. En tercer lloc hi ha la integració social, amb la qual el 74% se sent bastant o totalment satisfet.

El servei de la institució amfitriona respon bastant o totalment a les expectatives del 66% de l'estudiantat de mobilitat internacional. Hi segueixen la qualitat de l'educació, el reconeixement acadèmic i el nivell acadèmic. Encara que en els tres casos la proporció d'estudiantat que afirma haver acomplert les seues expectatives supera el 60%, també comença a créixer la minoria que es declara descontenta. Per exemple, en el cas del nivell acadèmic, el 14% no ha trobat el que esperava.

Per acabar, en el qüestionari es demanava una valoració d'una sèrie de possibles obstacles a l'hora de plantejar-se la possibilitat de realitzar un curs a l'estranger. En aquesta pregunta participa la mostra total, sense importar si ha fet o no una estada a l'estranger.

Gràfica 94.

Fins a quin punt són els aspectes següents un obstacle per a tu a l'hora de realitzar un curs a l'estranger?

El principal obstacle que pateix l'estudiantat a l'hora de plantejar-se una estada d'estudis a l'estranger és l'aspecte econòmic. Estudiar en un altre país suposa una càrrega financera addicional que limita bastant o molt el 53% de la mostra enquestada. El segon obstacle viscut pels estudiants és la separació de la parella, els fills i filles i els amics i amigues: el 39% ho consideren com a bastant o molt important. En tercer lloc queda "el coneixement insuficient de l'idioma", que representa un obstacle bastant o molt important per al 33,5% de la mostra.

Un segon grup d'obstacles percebuts com a menys determinants, però també importants per a una part de la mostra, són els que es vinculen a problemes logístics, com l'allotjament al país amfitrió (26%) o l'accés limitat als programes de mobilitat del meu país (25%). També suposa un obstacle bastant o molt important per al 24% de l'estudiantat l'expectativa de retard en el progrés dels seus estudis o les dificultats per obtenir informació (23%).

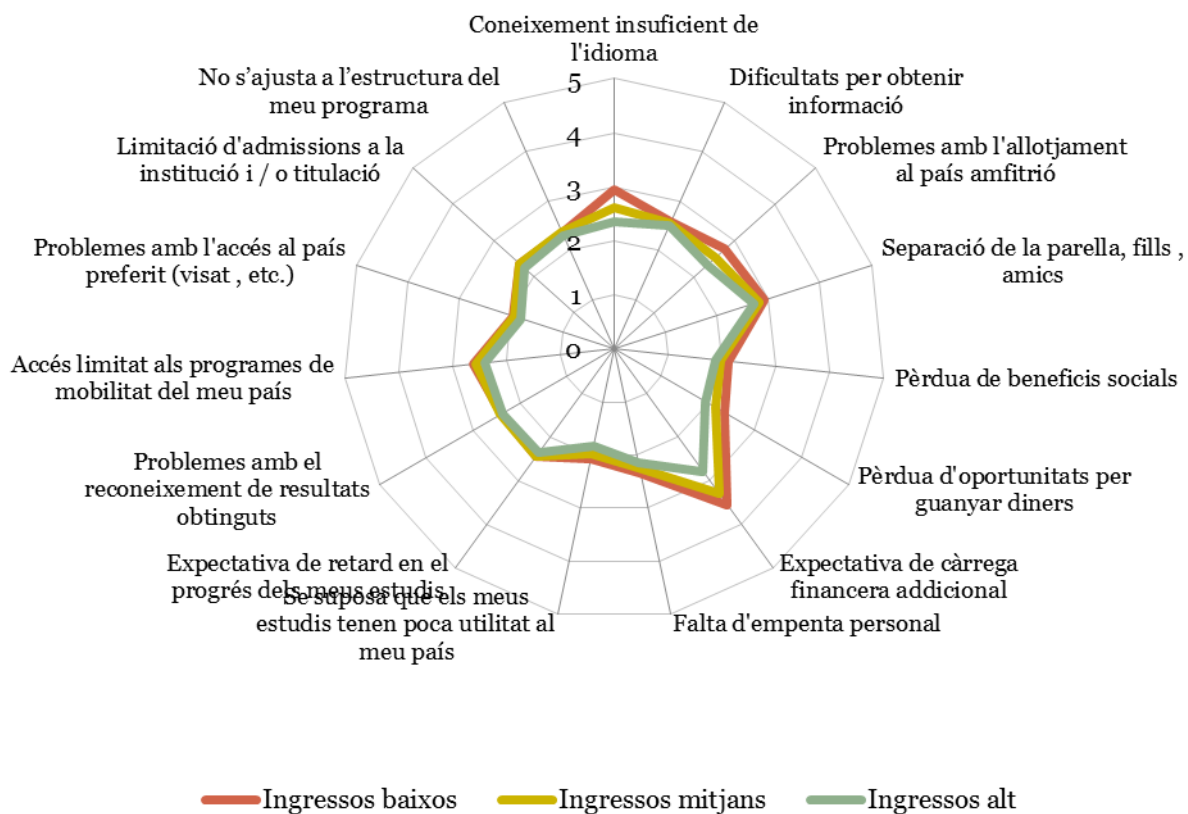
Un tercer grup d'obstacles, l'integren qüestions burocràtiques, com ara que l'estada a l'estranger no s'ajusta a l'estructura del seu programa d'estudis o la limitació d'admissions a la institució i/o titulació. Un motiu de caràcter més personal és la falta de l'empenta necessària per estudiar i viure en un altre país. També justifiquen les limitacions que suposa la pèrdua d'oportunitats de guanyar diners si marxés a l'estranger.

En últim lloc queden la pèrdua de beneficis socials, el poc valor que poden tenir els estudis al seu país o els problemes burocràtics d'accés al país preferit.

La percepció de les limitacions que suposen els obstacles valorats a l'hora de realitzar una estada d'estudis a l'estranger està condicionada per la classe social d'origen. S'observen diferències significatives en funció del capital educatiu, professional i econòmic dels progenitors. En la gràfica hem representat les diferències en funció del nivell d'ingressos de les mares.

Gràfica 95.

Obstacles per estudiar a l'estranger en funció del nivell d'ingressos de la mare

El principal obstacle per estudiar a l'estranger és de caràcter econòmic, però no suposa la mateixa limitació si les mares tenen uns ingressos alts (bastant o molt important per al 33%) que si les mares tenen uns ingressos baixos (bastant o molt important per al 57%).

La segona diferència més significativa rau en la percepció del problema de la llengua. Si el 37% de l'estudiantat amb mares d'ingressos baixos considera bastant o molt important el coneixement insuficient de l'idioma per marxar a l'estranger, en el cas de les mares amb ingressos alts són el 23%. Aquest resultat se pot explicar perquè els fills i filles de classes altes tenen un millor domini de llengües estrangeres.

Les altres diferències significatives es troben en la resta d'obstacles d'indole econòmica, com és la pèrdua d'oportunitats de guanyar diners o de beneficis socials i els problemes amb l'allotjament.

Conclusions

L'enquesta "Via Universitària: accés, condicions d'aprenentatge, expectatives i retorns dels estudis universitaris" ens aporta informació rigorosa, objectiva i àmplia sobre les condicions de vida i les formes de vinculació amb l'estudi de la població estudiantil universitària.

Aquest primer informe de resultats ens dona una aproximació global de les principals dimensions de la vida universitària. D'aquesta manera es dona continuïtat al treball encetat a l'Observatori de la Vida i Participació de l'Estudiantat i es compleixen els principals objectius plantejats. Se consolida l'eina de l'enquesta per fonamentar les decisions i orientacions de la política universitària.

La redacció del qüestionari ens permet la comparabilitat de resultats amb els que s'havien obtingut amb les enquestes que ens han precedit, com són les dels projectes EUROSTUDENT i ECoViPEU. A més, és una oportunitat per pal·liar el buit de dades existents a escala estatal, ja que Espanya i Andorra no havien participat en la cinquena onada d'Eurostudent. Per tant, Via Universitària pot cobrir parcialment aquesta mancança d'informació actualitzada i comparable amb el conjunt d'Europa.

En resum, amb aquest informe s'han identificat les principals variables sobre les quals es pot actuar per millorar les condicions per a l'estudi en termes d'equitat, les dimensions que permeten mesurar la diversitat de les trajectòries estudiantils i una descripció bàsica de com és avui dia l'ofici d'estudiar a la universitat.

Annex I. Base de dades de l'enquesta Via Universitària

1. Consideracions generals sobre la base de dades i mostra operativa

- Es va treballar amb dues bases de dades separades: Enquesta Via Universitària - versió general i versió francesa. L'enquesta d'aquests dos grups presenta algunes diferències que han estat preses en compte en l'explotació i fusió de les bases de dades, així com en el procés de neteja. Per diferenciar tots dos grups s'ha creat una variable "id_zona"
- La data de tancament de l'enquesta es va ampliar per intentar aconseguir una millor taxa de resposta. Per aquest motiu, el treball de neteja i preparació de les matrius d'explotació es va iniciar a partir de les dades parcials (enquestes rebudes fins al 18 d'abril). En acabar l'enquesta, es van incorporar les noves enquestes en una base de dades consolidada.
- La base de dades final va constar de 20.547 enquestes, de les quals només es van eliminar 35, ja siga perquè corresponien a estudiants de doctorat, ja siga perquè es tractava d'estudiants que no podien ser assignats a una àrea de coneixement per no haver indicat la seua titulació. Amb això, la mostra final analitzada va ser de 20.512 enquestes.
- La mostra (a diferència d' Ecovipeu) inclou graus i màsters, i modalitat presencial i en línia. És important tenir-ho en compte a l'hora d'entendre les diferències amb els resultats d' Ecovipeu, i en la resta de l'informe podem distingir els resultats segons aquestes variables.
- Una part important del treball de neteja de les dades es va dedicar a corregir inconsistències. Com a mesura general enfront de les inconsistències s'ha reemplaçat les respostes inconsistentes per un "No resposta". En l'apartat següent s'explica amb més detall les inconsistències trobades i les mesures preses en cada cas.
- A partir de les preguntes de l'enquesta es van crear noves variables necessàries per a l'anàlisi desitjat i la seua comparació amb altres estudis. Els detalls de la creació de variables està en l'annex de l'informe.
- En algunes preguntes on s'aplicaven filtres, es va incloure l'opció de "No correspon", per permetre després la seua adequada anàlisi.
- L'anàlisi estadística de l'enquesta es va realitzar utilitzant els programes estadístics Stata i SPSS, i per a la presentació de taules i gràfics, l'Excel.
- Després d'una anàlisi de la mostra final i de les dades de matrícula enviades per les universitats, es va decidir incloure coeficients de ponderació per sexe i grups d'edat, de manera que es corregiren els biaixos observats en la mostra en aquests dos factors.

2. Depuració de la base de dades i correcció d'inconsistències

B1¹⁶.*_Mitjançant quina via vas accedir a la universitat?*

El qüestionari francès presenta opcions diferents a la versió general. Les opcions del qüestionari francès estan codificades com (7 i 8). L'opció 9 (Altres), sí que és per a les dues enquestes. Per poder separar aquesta mostra en l'explotació estadística s'ha creat una dummy (id_zona).

¹⁶ Aquesta codificació es correspon amb l'exportació del qüestionari facilitada en un document Excel per l'empresa ESAM.

B2._ Quina va ser la teva nota d'accés a la universitat?

Nota de prova d'accés segons període en què es va donar l'examen. En cas que la nota s'haja obtingut abans del 2010, la nota màxima és de 10, en les notes obtingudes a partir del 2010 la nota màxima és 14. Aquelles respostes amb notes fora dels límits establerts per a cada cas s'han considerat com no respostes. Es va decidir modificar al 2009 l'any de tall entre una i altra modalitat d'avaluació perquè una proporció important d'aquest any tenia notes superiors a 10.

B3._ En quin any la vas obtenir?

Encara que la pregunta és diferent en la versió francesa del qüestionari, s'ha decidit assimilar-la a la mateixa variable, ja que es refereixen a la mateixa qüestió. En el títol s'han posat les dues preguntes perquè apliquen a cada cas, tot i que es pot aïllar l'anàlisi del grup francès utilitzant la dummy (id_zona)

E1._ En el transcurs d'una setmana lectiva normal, quantes hores dediques de mitjana a assistir a classe (teòriques, pràctiques, laboratori i exàmens) , a fer les tasques d'estudi i a la feina remunerada (si en tens)? (Si la teva resposta és "cap", marca 0)

S'ha considerat com a límit superior 84 hores setmanals (60 hores entre setmana i 24 hores el cap de setmana) per a cadascuna de les activitats analitzades (assistència a classes, tasques i treball), i 112 hores la setmana (80 hores entre setmana i 32 hores el cap de setmana) com a límit en la suma de les tres activitats. En els casos en què s'haja posat que es dediquen més d'aquests límits d'hores a qualsevol de les activitats aïlladament o en total, es consideraran com a no respostes.

E3._ Per què has faltat a classe? Digues com a màxim tres raons principals per les quals has faltat a classe

Es consideren inconsistents en l'opció "No he faltat mai" aquells que hagen respost que van tenir una assistència menor al 90% de les classes (E2). Així també molts que van contestar que tenien una assistència major al 90% no han contestat aquesta pregunta marcant l'opció "No he faltat mai", en aquests casos s'ha completat aquesta pregunta marcant aquesta opció.

E4._ Quina és la nota mitjana aproximada del teu expedient acadèmic?

Encara que la pregunta és diferent en la versió francesa del qüestionari, s'ha decidit assimilar-la a la mateixa variable, ja que es refereixen a la mateixa qüestió. En el títol s'han posat les dues preguntes perquè apliquen a cada cas, tot i que es pot aïllar l'anàlisi del grup francès utilitzant la dummy (id_zona).

G5._ Habitualment, quant de temps tardes aproximadament per anar des del domicili on vius durant el curs fins a la universitat? Minuts

Quina distància hi ha entre el domicili on vius durant el curs i la universitat? Quilòmetres

Distància en minuts i quilòmetres a la universitat des del lloc de residència durant el curs. S'han eliminat les respostes majors a 120 minut i a 240 km per al cas dels alumnes en cursos de modalitat presencial.

VB._ Any de naixement

Límit inferior: 1.940, límit superior: 1.998. Les respostes fora d'aquests límits es van prendre com no respostes.

VI. *Quin és el teu país de naixement?*

Aquells que van contestar altres i van posar Catalunya s'han assimilat a Espanya. També es van eliminar països no reals. El mateix criteri es va utilitzar per a les preguntes sobre país de naixement del pare i la mare.

Vla. *Quina es la teua Comunitat Autònoma de naixement?*

En els casos que no es va respondre a la comunitat autònoma de naixement, però que a la pregunta sobre el país de naixement es va posar en "Altres" que havien nascut a Catalunya, es va utilitzar aquesta resposta per completar la pregunta sobre la comunitat autònoma de naixement. Aquest mateix criteri es va utilitzar en les preguntes sobre CA de naixement del pare i de la mare.

3. Construcció de variables d'anàlisi en el SPSS

id_zona: identificador de tipus d'enquesta (1 versió general, 2 versió francesa).

anynota : any d'obtenció de la nota d'accés a la universitat recodificada.

anyinici: any d'inici de la titulació actual recodificada.

areaconoc: àrea de coneixement (5 àrees). Tot respectant les classificacions de cada universitat, s'ha fet una assignació d'àrea a les 520 respostes obertes.

modalitat: modalitat d'estudi (presencial, semipresencial i en línia). S'han respectat les classificacions de cada universitat. Aquelles titulacions que tenien dues modalitats possibles han estat categoritzades com a "modalitat desconeguda", ja que no es pot saber a quina modalitat pertany l'alumne que contesta l'enquesta.

accés: via d'accés recodificada en grups simplificats. La versió francesa no hi està inclosa.

crèdits: crèdits aprovats a l'inici del semestre recodificada.

ritme: crèdits previstos para el curs actual recodificada.

rangnota: Identificador del període en què es va realitzar la prova d'accés a la universitat (1 abans de 2010, 2 a partir de 2010).

e11_totentsem: total d'hores dedicades entre setmana a estudi, classes, tasques i feina.

e12_totcapsem: total d'hores dedicades el cap de setmana a estudi, classes, tasques i feina.

e3_idnresp: identificador de no resposta pregunta múltiple E3 (0 No resposta, 1 Resposta)

grup_edat: pregunta any de naixement recodificada en 4 grups d'edat:

1- Fins a 21 anys

2- De 22 a 25 anys

3- De 26 a 29 anys

4- A partir de 30 anys

edat: a partir de la resta de 2015 menys l'any de naixement.

assistència: pregunta percentatge d'assistència recodificada en 4 grups:

- 1- Menys del 25%
- 2- Entre 25 i 50%
- 3- Entre 50 i 75%
- 4- Més del 75%

transició: transició als estudis és una variable construïda a partir de la P.11 sobre la interrupció dels estudis, la P.8 sobre l'any d'obtenció de la nota d'accés i la P.10 sobre l'any d'accés per primera vegada a la universitat. Les respostes s'agrupen en tres categories que segueixen el patró de les que s'havien utilitzat en els projectes d'Eurostudent i Ecovipeu:

- Transició directa: no hi ha interrupció entre el final de l'educació secundària i la universitat. Els casos incorporats en aquesta categoria són totes les persones enquestades que a la P.11 sobre la interrupció dels estudis **No** van marcar l'opció "Sí, entre la graduació d'estudis secundaris i l'entrada a la universitat".
- Breu interrupció: la diferència entre l'any d'accés a la universitat per primera vegada i l'any d'obtenció de la nota d'accés és menor de dos anys.
- Transició retardada: la diferència és superior a dos anys.

Nota: la utilització de la diferència entre l'any en què es va realitzar la prova d'accés a la universitat i l'any en què per primera vegada accediren a la universitat, és una assumpció teòrica per poder completar la informació necessària per construir aquesta variable, ja que falten altres dades més consistents. Malgrat això, tenint en compte les inconsistències que presenta aquesta variable, la informació s'ha de prendre amb cautela.

La causa principal d'inconsistència es pot explicar perquè l'any d'obtenció de la nota d'accés a la universitat no es correspon amb l'any d'acabament dels estudis secundaris, per exemple si és la segona carrera, un postgrau, etc.

fin_XXX: Variable "grau de contribució de cada font de finançament" calculada a partir del % de contribució de (XXX: pares, parella, beca, préstec, treball, etc.).

- 1- Cap contribució
- 2- Fins al 50%
- 3- Més del 50%
- 4- Contribució total

intensitat: Variable "intensitat de dedicació a l'estudi" segons els paràmetres utilitzats a Eurostudent i Ecovipeu. Es comptabilitzen les hores tant entre setmana como del cap de setmana, tant d'assistència a classes como de tasques d'estudi.

- 1- Intensitat baixa (menys de 21 hores)
- 2- Intensitat mitjana (de 21 a 40 hores)
- 3- Intensitat alta (més de 40 hores)

Satisfacció: S'han creat les variables de satisfacció amb la universitat i satisfacció amb els estudis a partir de la P.34 ("Si hagueres de començar de nou els estudis universitaris...").

- Satisfacció amb la universitat (**satisfaccio_uni**)

1- Tornaria a la mateixa universitat: suma de les respostes 1 i 3: "Mateixos estudis i mateixa universitat", "Altres estudis a la mateixa universitat".

2- Estudiaria en una altra universitat: suma de les respostes 2 i 4: "Mateixos estudis en una altra universitat", "Altres estudis en una altra universitat".

3- Sense resposta: per a la resta de casos.

- Satisfacció amb els estudis (**satisfaccio_est**)

1- Tornaria a fer els mateixos estudis: suma de les respostes 1 i 2: "Mateixos estudis i mateixa universitat", "Mateixos estudis en una altra universitat".

2- Escolliria uns altres estudis: suma de les respostes 3 i 4: "Altres estudis a la mateixa universitat", "Altres estudis en una altra universitat".

3- Sense resposta: per a la resta de casos.

estudis_xx: nivell d'estudis dels progenitors a partir de la classificació ISCED (*International Standard Classification for Education*) i seguint les equivalències de la taula per convertir les categories proporcionades per l'INE: CNED2000 (*Clasificación Nacional de Educación*) i les categories de resposta proposades en el qüestionari Via Universitària en tres grups.

- 1- Baix (ISCED 0, 1, 2)
- 2- Mitjà (ISCED 3, 4)
- 3- Alt (ISCED 5, 6)
- 4- No ho sé

ISCED	CNED 2000	Respostes Via Universitària
ISCED 0, 1 i 2	Z Analfabetos B Educación primaria C Formación e inserción laboral que no precisa título de primera etapa de secundaria D Primera etapa de educación secundaria E* Garantía social/Iniciación profesional E Formación e inserción laboral que precisa título de primera etapa de secundaria	Sense estudis Primaris Estudis secundaris obligatoris (ESO, EGB, FP de 1r grau)
ISCED 3	F Segunda etapa de educación secundaria G Formación e inserción laboral que precisa título de segunda etapa de secundaria	Segona etapa de l'ensenyament secundari (BUP, FP de 2n grau, batxillerat i cicles formatius de grau mitjà)
ISCED 4	H Enseñanzas técnico-profesionales de grado superior	Cicles formatius de grau superior
ISCED 5B	I Títulos propios (no homologados) de Universidades y formación e inserción laboral de formación profesional superior K Estudios oficiales de especialización profesional	
ISCED 5A	J Enseñanza universitaria de primer y segundo ciclo	Primer i segon cicle d'ensenyament universitari
ISCED 6	L Enseñanza universitaria de tercer ciclo (Doctorado)	Tercer cicle d'ensenyament universitari (doctorat)

ocup_xx: situació professional dels progenitors.

Los dades estadístiques de la **situació professional** s'han agrupat segons les categories estadístiques establertes a nivell internacional: ISCO88 (*International Standard Classification for Occupation*). Es correspon amb el *Código Nacional Ocupaciones* (CNO-11).

- 1- Alt white collar (ISCO 1, 2, 3)
- 2- Baix white collar (ISCO 4, 5)
- 3- Alt blue collar (ISCO 6, 7)
- 4- Baix blue collar (ISCO 8, 9)
- 5- No ho sé/ no ha treballat mai fora de casa

ISCO-88	CNO-11 i Via Universitària	EUROSTAT
---------	----------------------------	----------

1-Legislators, senior professionals	1- Direcció d'empreses i administracions públiques	Highly skilled white-collar
	Empresari amb 10 o més persones assalariades	
2-Professionals	2- Professional (professor, advocat, metge, etc.)	
3-Technicians and associate professionals	3- Tècnics mitjans i professional de suport. Càrrecs intermedis administratius, comercials o tècnics.	
4-Clerks	4- Empleat d'oficina. Resta de personal administratiu, comercial o tècnic.	Low skilled white-collar
5-Service workers and shop and market sales workers	5- Treballador de serveis (restauració, personals i protecció) / personal comercial.	
	Empresari amb menys de 10 persones assalariades, empresa familiar, autònom.	
6-Skilled agriculture and fishery workers	6- Treballador qualificat en activitat agrícola i pesca	Highly skilled blue-collar
7-Craft and related trades workers	7- Artesà i treballador qualificat de la indústria	
8-Plant and machine operators assemblers	8- Operador d'instal·lacions i maquinària i muntadors	Low skilled blue-collar
9-Elementary occupations	9- Treballador no qualificat de la indústria, agrícola i pesca, i serveis / assistent domèstic i relacionat	
0-Military	0- Forces armades	

ingressos_xx: nivell d'ingressos dels progenitors recodificada en 4 grups:

- 1- Ingressos baixos (entre 0 i 1.200€)
- 2- Ingressos mitjans (entre 1.201 i 2.300€)
- 3- Ingressos alts (més de 2.301)
- 4- No ho sé

Ingressos baixos	1	No guanya res
	2	Menys de 450€
	3	Entre 451 i 750€
	4	Entre 751 i 1.200€
Ingressos mitjans	5	Entre 1.201 i 1.500€
	6	Entre 1.501 i 2.300€
Ingressos alts	7	Entre 2.301 i 3.000€
	8	Entre 3.001 i 3.800€
	9	Entre 3.801 i 4.500€
	10	Més de 4.500€
No ho sé	11	No ho sé

Respostes obertes

Accés a la universitat

2.1 Mitjançant quina via vas accedir a la universitat?

1. Proves d'accés a la universitat (PAU)
2. Títol de tècnic superior (cicles formatius de grau superior)
3. Accés a la universitat per a més grans de 25 anys
4. Accés a la universitat per a més grans de 40 i 45 anys
5. Altres carreres universitàries completades
6. Altres carreres universitàries no completades
7. En étant titulaire du baccalauréat (versió francesa)
8. DAEU: Diplôme d'accès aux études universitaires (versió francesa)
9. Altres vies. Especifique-les _____

Les respostes obertes dels 213 estudiants que han escrit alguna altra via d'accés han sigut majoritàriament assimilades a les ja proposades. Se poden afegir les cinc següents:

10. Trasllat d'expedient d'altres universitats
11. Convalidació títol estranger
12. Cicle formatiu + PAU
13. Reconeixement experiència professional
14. Programa Esportistes Alt Nivell
15. Estudiants d'intercanvi

Motius d'interrupció d'estudis

P 3.2 Quina va ser la principal raó per interrompre temporalment els teus estudis?

Resposta única

1. Per raons financeres
2. Perquè no m'agradava el centre on em vaig matricular
3. Perquè no m'agradaven els cursos que havia de seguir
4. Perquè no ho podia seguir (era massa difícil)
5. Per raons de salut
6. A causa de problemes familiars
7. Perquè vaig trobar una feina
8. Per falta de perspectives / oportunitats
9. Una altra raó. Especifiqueu-la _____

Les respostes obertes dels 840 estudiants que han escrit alguna altra raó per a interrompre els seus estudis han sigut en part assimilades a les ja proposades. Se poden afegir les nou següents:

10. He decidit reprendre els estudis
11. Any sabàtic, viatjar, aprendre idiomes
12. Problemes amb l'itinerari acadèmic
13. Altres estudis no universitaris
14. Incompatibilitat laboral
15. Tenir fills, responsabilitats familiars
16. Servei militar obligatori
17. Trasllat, canvi de residència, de ciutat o país
18. Desmotivació, no tenir ganes de continuar estudiant més
19. Indecisió respecte a la tria d'estudis

Les respostes obertes que queden sense codificar

- ❖ *Per què has faltat a classe? (pregunta de resposta múltiple)*

Digues com a màxim tres raons principals per les quals has faltat a classe.

- *Altres motius. Especifica'ls _____*

Els més citats: malaltia o visites mèdiques, el domicili és lluny de la seua universitat, viatges, assistència a congressos, manifestacions, vagues, solapaments entre assignatures o activitats de representació estudiantil.

- ❖ *Qui finança principalment les teues despeses?*
- *Altres fonts:*

Les més citades són: pensions, un altre familiar, matrícules d'honor, la empresa o institució on treballen.

- ❖ *Quin dels següents serveis adreçats als estudiants de la teva universitat fas servir o has fet servir en alguna ocasió?*
- *Altres. Especifica'ls:*

Els més citats: servei d'atenció a l'estudiant/ secretaria; sala d'estudi/ polivalent/informàtica/casa alumne; reprografia/ cafeteria, orientació laboral/ pràctiques; laboratoris; gabinet mèdic.

- ❖ *Vas participar en algun d'aquests programes? (d'intercanvi)*
- *Altre programa. Digues quin:*

Els més citats: programes bilaterals, beques SICUE-Seneca.

- ❖ *Lloc de residència familiar*
- *Altres països*

❖ *I Quin és el teu país de naixement? I el del teu pare? I de la teua mare?*
Els llistats de països no eren complets.